

Lovtidende A

2008

Udgivet den 10. juli 2008

30. juni 2008.

Nr. 744.

Bekendtgørelse om valgfag fælles for de gymnasiale uddannelser (valgfagsbekendtgørelsen)

I medfør af § 15, stk. 3, i lov om uddannelsen til studentereksamen (stx) (gymnasieloven), jf. lovbekendtgørelse nr. 444 af 8. maj 2007, § 14, stk. 2, i lov om uddannelserne til højere handelseksamen (hbx) og højere teknisk eksamen (htx), jf. lovbekendtgørelse nr. 446 af 8. maj 2007, og § 10, stk. 4, og § 11, stk. 2, i lov om uddannelsen til højere forberedelseseksamen (hf-loven), jf. lovbekendtgørelse nr. 445 af 8. maj 2007, fastsættes:

§ 1. Udbuddet, organiseringen og tilrettelæggelsen mv. af valgfag efter denne bekendtgørelse er omfattet af de regler, der i øvrigt er fastsat for den uddannelse, hvor faget udbydes, herunder de begrænsninger, der er fastsat for udbud af fag i den pågældende uddannelse.

§ 2. Den enkelte uddannelsesinstitution kan i henhold til denne bekendtgørelse, jf. dog § 1, udbyde fag, der er nævnt i bilag 1.

§ 3. Indholdet af og målene for undervisningen fremgår af de respektive læreplaner som beskrevet i bilag 2-43.

Stk. 2. I læreplanerne, jf. stk. 1, dækker betegnelsen "elever" både elever og kursister og betegnelsen "skole" både skole og kursus.

§ 4. Bekendtgørelsen træder i kraft den 1. august 2008, jf. dog stk. 3.

Stk. 2. Samtidig ophæves bekendtgørelse nr. 802 af 28. juni 2007 om valgfag fælles for de gymnasiale uddannelser (valgfagsbekendtgørelsen).

Stk. 3. For elever, der i januar 2006 har påbegyndt en studieretning med studieretningsfaget Filosofi og teknologi C, kan bilag 10 (Filosofi og teknologi C) i bekendtgørelse nr. 1349 af 15. december 2004 om valgfag fælles for de gymnasiale uddannelser (valgfagsbekendtgørelsen) finde anvendelse til og med sommereksamen inkl. sygeeksamen 2010.

Undervisningsministeriet, den 30. juni 2008

TORBEN CHRISTOFFERSEN
KONTORCHEF

/ Marianne Winther Jarl

Oversigt over læreplaner – valgfag, juni 2008

Bilag 2	Arabisk A
Bilag 3	Arabisk B
Bilag 4	Astronomi C
Bilag 5	Dans B
Bilag 6	Datalogi C
Bilag 7	Erhvervsøkonomi C
Bilag 8	Filosofi B
Bilag 9	Filosofi C
Bilag 10	Finansiering C
Bilag 11	Fransk begyndersprog B
Bilag 12	Fransk fortsættersprog C
Bilag 13	Græsk C
Bilag 14	Idræt B
Bilag 15	Informationsteknologi C
Bilag 16	Innovation C
Bilag 17	International teknologi og kultur C
Bilag 18	Italiensk B
Bilag 19	Japansk A
Bilag 20	Japansk B
Bilag 21	Kinesisk A
Bilag 22	Kinesisk B
Bilag 23	Kulturforståelse B
Bilag 24	Kulturforståelse C
Bilag 25	Latin C
Bilag 26	Markedskommunikation C
Bilag 27	Materialeteknologi C
Bilag 28	Multimedier C
Bilag 29	Organisation C
Bilag 30	Programmering C
Bilag 31	Psykologi B
Bilag 32	Psykologi C
Bilag 33	Religion B
Bilag 34	Retorik C
Bilag 35	Russisk B
Bilag 36	Spansk B
Bilag 37	Statik og styrkelære C
Bilag 38	Statistik C
Bilag 39	Teknologi C
Bilag 40	Tyrkisk A
Bilag 41	Tyrkisk B
Bilag 42	Tysk begyndersprog B
Bilag 43	Tysk fortsættersprog C

Arabisk A – valgfag, juni 2008**1. Identitet og formål****1.1 Identitet**

Arabisk er et færdighedsfag, vidensfag og kulturfag. Dets genstandsområde er det arabiske sprog og i forlængelse heraf kendskab til og forståelse af historie, kultur og samfundsforhold i den arabiske verden og andre områder med arabisktalende befolkninger.

1.2 Formål

Gennem arbejdet med arabisk sprog udvikles elevernes evne til at kommunikere på arabisk. Studiet af arabisk sprog og kultur giver viden og indsigt, som bibringer eleven såvel forståelse af arabiske samfundsforhold og kultur som øget omverdensforståelse og interkulturel bevidsthed. Arabisk giver kendskab til en kultur, som spiller en væsentlig rolle i den globaliserede verden, og skærper elevernes æstetiske opmærksomhed. Endelig sætter arabisk eleverne i stand til gennem kulturmødet at reflektere over egen kultur i sammenligning med arabisk kultur.

2. Faglige mål og fagligt indhold**2.1 Faglige mål**

Eleverne skal kunne:

- forstå hovedindholdet, når der tales standardarabisk om kendte såvel som almene emner formidlet gennem forskellige medier
- deltage i samtale og diskussion på et klart og nogenlunde flydende standardarabisk om kendte såvel som almene emner samt forstå og bruge almindelige vendinger på én af de vigtige dialekter
- læse og forstå enkle moderne tekster, skønlitterære såvel som ikke-skønlitterære
- mundtligt præsentere og redegøre for en kendt problemstilling på et klart og nogenlunde flydende arabisk
- udtrykke sig skriftligt på et enkelt og sammenhængende arabisk om en given problemstilling samt kunne oversætte en enkel tekst fra dansk til arabisk
- analysere og fortolke tekster af forskellige genrer samt sætte den enkelte tekst ind i kulturelle, historiske og samfundsmæssige sammenhænge
- anvende det erhvervede kendskab til arabisk kultur, historie og samfundsforhold i samtale på arabisk og i arbejdet med de studerede emner, samt kunne perspektivere til andre kultur- og samfundsforhold.
- praktisere viden om, hvordan man lærer fremmedsprog i det daglige arbejde med arabisk
- anvende et- og tosprogede ordbøger og en arabisk grammatik samt være fortrolig med brug af it på arabisk.

2.2 Kernestof

Kernestoffet er:

- udtale, intonation og oplæsning
- lytte- og talefærdighed, herunder evnen til at indgå i dialog og til selvstændig fremlæggelse og præsentation af tekster eller emner på arabisk
- lyd- og billedmedier som støtte for lytte- og læseforståelse samt tale- og skrivefærdighed
- skønlitterære såvel som ikke-skønlitterære tekster af forskelligt omfang, som belyser den arabiske verdens kulturelle og samfundsmæssige udvikling med vægt på det 20. og 21. århundrede
- fagets centrale hjælpemidler, herunder it
- arabisk historie, kultur og samfundsforhold, der har relevans for de studerede emner, samt centrale samfundsmæssige forhold i den arabiske verden og blandt arabiske minoritetskulturer i Vesten.

2.3 Supplerende stof

Eleverne vil ikke kunne opfylde de faglige mål alene ved hjælp af kernestoffet. Det supplerende stof består af forskellige historiske, kulturelle og samfundsmæssige udtryk, som har udgangspunkt i den arabiske verden. Det skal uddybe og perspektivere kernestoffet samt udvide den faglige horisont, så eleverne opfylder de faglige mål.

3. Tilrettelæggelse

3.1 Didaktiske principper

Fagets discipliner skal opleves som en helhed, der i overensstemmelse med de faglige mål primært fokuserer på anvendelsesaspektet. Undervisningen skal give eleverne mulighed for at erhverve sig den viden om sprog, der er nødvendig for at udvikle de kommunikative kompetencer.

Centralt i undervisningen står elevernes mulighed for egen sprogproduktion og udfoldelse i forhold til de faglige mål. Flydende sprogbrug prioriteres højere end sproglig præcision.

Lytte-, læse- og kommunikationsstrategier skal give eleverne redskaber til at kunne igangsætte og opretholde kommunikation på trods af sproglige barrierer. Undervisning i grammatik, ordforråd, tekstanalyse og fremmedsprogstilegnelse inddrages i relevant omfang og under hensyntagen til den faglige progression.

Undervisningen foregår i størst muligt omfang på arabisk.

3.2 Arbejdsformer

Centralt i undervisningen står den faglige progression.

Begynderundervisningen omfatter samtaleøvelser, der giver eleverne en elementær kommunikativ kompetence, som videreudvikles i friere dialoger og samtale. Den omfatter ligeledes regelmæssig lytte-, læse- og skrivetræning samt målrettet og systematisk arbejde med ordforråd.

Efter begynderundervisningen organiseres arbejdet hovedsageligt gennem 6-8 emner, og det sikres, at de faglige mål integreres i dette arbejde.

Arbejdsformer og metoder varieres og tilpasses løbende de faglige mål, der arbejdes hen imod i det pågældende emne. Undervisningen tilrettelægges med progression i valget af arbejdsformer, så eleverne opnår studiekompetence og selvstændighed i arbejdet. Der fokuseres på arbejdsformer, der udvikler såvel elevernes kommunikative kompetencer som deres evne til at læse og forstå tekster. Sprogforståelse sikres ved, at eleverne hører talt arabisk formidlet gennem forskellige medier.

Skriftligt arbejde medtænkes i den daglige undervisning, dels som støttedisciplin til den mundtlige dimension, dels som en selvstændig disciplin, hvor eleverne både får lejlighed til at træne og demonstrere deres sproglige viden og kunnen og til at udvikle evnen til skriftligt at redegøre for den indholdsmæssige side.

Arbejdet med arabisk kultur, historie og samfundsforhold integreres løbende i arbejdet med emnerne.

3.3 It

It er en integreret del af arabiskundervisningen og medtænkes i alle discipliner fra den første alfabetindlæring. It anvendes som redskab til støtte for tekstarbejdet og for arbejdet med den færdighedsmæssige side af sprogstilegnelsen, og der anvendes relevante programmer til interaktive øvelser og træningsprogrammer til styrkelse af sprogstilegnelsen, såvel den receptive som den produktive.

3.4 Samspil med andre fag

Arabisk er omfattet af det generelle krav om samspil mellem fagene og indgår i almen studieforberedelse og almen sprogforståelse ifølge de bestemmelser, som indgår for disse forløb.

Når arabisk indgår i en studieretning, skal det indgå i et samspil med andre fag om emner af sproglig, kulturel, interkulturel og historisk art. Når arabisk optræder som valgfag, indgår det i samspil med andre sprogfag for derved at udvikle en generel sproglig bevidsthed og viden om, hvordan man lærer fremmedsprog.

4. Evaluering

4.1 Løbende evaluering

Der foretages løbende individuelle evalueringssamtaler mellem underviser og elev. Større afsluttede forløb eller emner evalueres målrettet og fremadrettet af lærer og elever i fællesskab. Der evalueres bredt i forhold til de faglige mål. Evalueringen skal være fremadrettet.

Eleverne udfører test til selvevaluering i forhold til de faglige mål.

4.2 Prøveformer

Der afholdes en skriftlig og en mundtlig prøve.

Den skriftlige prøve

Der afholdes en centralt stillet skriftlig prøve af 5 timers varighed.

Prøvens væsentligste bestanddel er en opgave i fri skriftlig udtryksfærdighed på arabisk med udgangspunkt i et nutidigt arabisksprogtekstmateriale på mellem 2/3 og 1 normalside, evt. suppleret med billedmateriale.

Eksaminanden må anvende alle hjælpemidler bortset fra kommunikation med omverdenen og oversættelsesprogrammer, dvs. software eller netbaserede programmer, der kan oversætte hele sætninger og hele tekster fra et sprog til et andet.

Den mundtlige prøve

Prøven består af tre dele.

- 1) Præsentation på arabisk af et ukendt, ubearbejdet arabisksprogtekstmateriale med et omfang på ca. 4 normalsider. Tekstmaterialet skal have tilknytning til et af de studerede emner. De emner, der indgår som grundlag for prøven, skal tilsammen dække de faglige mål og kernestoffet. Det studerede emne inddrages i præsentationen, som efterfølges af en uddybende samtale. Tekstmaterialet udleveres dagen før prøven, og forberedelsestiden er mindst 24 timer. Alle hjælpemidler er tilladt.
- 2) Samtale på arabisk med udgangspunkt i et ukendt billedmateriale om almene emner.
- 3) Tekstforståelse med udgangspunkt i en ukendt, ubearbejdet arabisksprogtekst prosatekst af et omfang på ca. 1 normalside. Teksten refereres i hovedtræk på dansk.

Til punkt 2 og 3 gives en samlet forberedelsestid på 30 minutter. Eksaminanden må benytte alle hjælpemidler bortset fra kommunikation med omverdenen.

Der eksamineres to eksaminander i timen.

I normalsideberegningen af en arabisk tekst indgår korte vokaler, også selvom disse ikke er markeret i teksten.

Det samme ukendte prøvemateriale må højst anvendes ved 3 eksaminationer på samme hold.

4.3 Bedømmelseskriterier

Ved både den skriftlige og den mundtlige prøve bedømmes det, i hvilket omfang eksaminandens præstation lever op til de faglige mål, som er angivet i 2.1.

Ved *den skriftlige prøve* lægges der vægt på, at eksaminanden kan uddrage det væsentlige af det udleverede tekstmateriale, udtrykke sig skriftligt på arabisk, disponere og fremstille et indhold, samt på at eksaminanden viser sikkerhed i den relevante morfologi og syntaks og behersker et alment ordforråd samt idiomatik.

Der gives én karakter ud fra en helhedsvurdering.

Ved *den mundtlige prøve* lægges der vægt på, at eksaminanden på arabisk kan præsentere og perspektivere det ukendte tekstmateriale og inddrage relevante elementer af arabisk kultur, historie og samfundsforhold fra det studerede emne. Endvidere lægges der vægt på samtalefærdighed og tekstforståelse. Sammenhængende sprogbrug er vigtigere end korrekthed i detaljen. Den arabisksprogede del af eksaminationen vægtes højest.

Der gives én karakter ud fra en helhedsvurdering.

Arabisk B – valgfag, juni 2008**1. Identitet og formål****1.1 Identitet**

Arabisk er et færdighedsfag, vidensfag og kulturfag. Dets genstandsområde er det arabiske sprog og i forlængelse heraf kendskab til og forståelse af historie, kultur og samfundsforhold i den arabiske verden og andre områder med arabisktalende befolkninger.

1.2 Formål

Gennem arbejdet med arabisk sprog udvikles elevernes evne til at kommunikere på arabisk. Studiet af arabisk sprog og kultur giver viden og indsigt, som bibringer eleven såvel forståelse af arabiske samfundsforhold og kultur som øget omverdensforståelse og interkulturel bevidsthed. Arabisk giver kendskab til en kultur, som spiller en væsentlig rolle i den globaliserede verden, og skærper elevernes æstetiske opmærksomhed. Endelig sætter arabisk eleverne i stand til gennem kulturmødet at reflektere over egen kultur i sammenligning med arabisk kultur.

2. Faglige mål og fagligt indhold**2.1 Faglige mål**

Eleverne skal kunne:

- forstå hovedindholdet, når der tales standardarabisk om kendte såvel som almene emner formidlet gennem forskellige medier
- deltage i samtale og diskussion på et klart og nogenlunde flydende standardarabisk om kendte såvel som almene emner samt forstå og bruge almindelige vendinger på én af de vigtige dialekter
- læse og forstå enkle moderne tekster, skønlitterære såvel som ikke-skønlitterære
- mundtligt præsentere og redegøre for en kendt problemstilling på et klart og nogenlunde flydende arabisk
- udtrykke sig skriftligt på et enkelt og sammenhængende arabisk om en given problemstilling samt kunne oversætte en enkel tekst fra dansk til arabisk
- analysere og fortolke tekster af forskellige genrer samt sætte den enkelte tekst ind i kulturelle, historiske og samfundsmæssige sammenhænge
- anvende det erhvervede kendskab til arabisk kultur, historie og samfundsforhold i samtale på arabisk og i arbejdet med de studerede emner, samt kunne perspektivere til andre kultur og samfundsforhold.
- praktisere viden om, hvordan man lærer fremmedsprog i det daglige arbejde med arabisk
- anvende et- og tosprogede ordbøger og en arabisk grammatik samt være fortrolig med brug af it på arabisk.

2.2 Kernestof

Kernestoffet er:

- udtale, intonation og oplæsning
- lytte- og talefærdighed, herunder evnen til at indgå i dialog og til selvstændig fremlæggelse og præsentation af tekster eller emner på arabisk
- lyd- og billedmedier som støtte for lytte- og læseforståelse samt tale- og skrivefærdighed
- skønlitterære såvel som ikke-skønlitterære tekster af forskelligt omfang, som belyser den arabiske verdens kulturelle og samfundsmæssige udvikling med vægt på det 20. og 21. århundrede.
- fagets centrale hjælpemidler, herunder it
- arabisk historie, kultur og samfundsforhold, der har relevans for de studerede emner, samt centrale samfundsmæssige forhold i den arabiske verden og blandt arabiske minoritetskulturer i Vesten.

2.3 Supplerende stof

Eleverne vil ikke kunne opfylde de faglige mål alene ved hjælp af kernestoffet. Det supplerende stof består af forskellige historiske, kulturelle og samfundsmæssige udtryk, som har udgangspunkt i den arabiske verden. Det skal uddybe og perspektivere kernestoffet samt udvide den faglige horisont, så eleverne opfylder de faglige mål.

3. Tilrettelæggelse

3.1 Didaktiske principper

Fagets discipliner skal opleves som en helhed, der i overensstemmelse med de faglige mål primært fokuserer på anvendelsesaspektet. Undervisningen skal give eleverne mulighed for at erhverve sig den viden om sprog, der er nødvendig for at udvikle de kommunikative kompetencer.

Centralt i undervisningen står elevernes mulighed for egen sprogproduktion og udfoldelse i forhold til de faglige mål. Flydende sprogbrug prioriteres højere end sproglig præcision.

Lytte-, læse- og kommunikationsstrategier skal give eleverne redskaber til at kunne igangsætte og opretholde kommunikation på trods af sproglige barrierer. Undervisning i grammatik, ordforråd, tekstanalyse og fremmedsprogstilegnelse inddrages i relevant omfang og under hensyntagen til den faglige progression.

Undervisningen foregår i størst muligt omfang på arabisk.

3.2 Arbejdsformer

Centralt i undervisningen står den faglige progression.

Begynderundervisningen omfatter samtaleøvelser, der giver eleverne en elementær kommunikativ kompetence, som videreudvikles i friere dialoger og samtale. Den omfatter ligeledes regelmæssig lytte-, læse- og skrivetræning samt målrettet og systematisk arbejde med ordforråd.

Efter begynderundervisningen organiseres arbejdet hovedsageligt gennem emner, og det sikres, at de faglige mål integreres i dette arbejde.

Arbejdsformer og metoder varieres og tilpasses løbende de faglige mål, der arbejdes hen imod i det pågældende emne. Undervisningen tilrettelægges med progression i valget af arbejdsformer, så eleverne opnår studiekompetence og selvstændighed i arbejdet. Der fokuseres på arbejdsformer, der udvikler såvel elevernes kommunikative kompetencer som deres evne til at læse og forstå tekster. Sprogforståelse sikres ved, at eleverne hører talt arabisk formidlet gennem forskellige medier.

Skriftligt arbejde medtænkes i den daglige undervisning, dels som støttedisciplin til den mundtlige dimension, dels som en selvstændig disciplin, hvor eleverne både får lejlighed til at træne og demonstrere deres sproglige viden og kunnen og til at udvikle evnen til skriftligt at redegøre for den indholdsmæssige side.

Arbejdet med arabisk kultur, historie og samfundsforhold integreres løbende i arbejdet med emnerne.

3.3 It

It er en integreret del af arabiskundervisningen og medtænkes i alle discipliner fra den første alfabetindlæring. It anvendes som redskab til støtte for tekstarbejdet og for arbejdet med den færdighedsmæssige side af sprogstilegnelsen, og der anvendes relevante programmer til interaktive øvelser og træningsprogrammer til styrkelse af sprogstilegnelsen, såvel den receptive som den produktive.

3.4 Samspil med andre fag

Arabisk er omfattet af det generelle krav om samspil mellem fagene og indgår i almen studieforbereelse og almen sprogforståelse ifølge de bestemmelser, som indgår for disse forløb.

Når arabisk indgår i en studieretning, skal det indgå i et samspil med andre fag om emner af sproglig, kulturel, interkulturel og historisk art. Når arabisk optræder som valgfag, indgår det i samspil med andre sprogfag for derved at udvikle en generel sproglig bevidsthed og viden om, hvordan man lærer fremmedsprog.

4. Evaluering

4.1 Løbende evaluering

Der foretages løbende individuelle evalueringssamtaler mellem underviser og elev. Større afsluttede forløb eller emner evalueres målrettet og fremadrettet af lærer og elever i fællesskab. Der evalueres bredt i forhold til de faglige mål. Evalueringen skal være fremadrettet.

Eleverne udfører test til selvevaluering i forhold til de faglige mål.

4.2 Prøveform

Der afholdes en mundtlig prøve. Prøven består af to dele:

- 1) Redegørelse og uddybende samtale på arabisk samt tekstforståelse med udgangspunkt i en ukendt arabisksproget prosatekst af et omfang på 2/3 normalside. Teksten har tematisk forbindelse med et studeret emne, som inddrages i samtalen på arabisk. De emner, der indgår som grundlag for prøven, skal tilsammen dække de faglige mål og kernestoffet.
- 2) Samtale på arabisk med udgangspunkt i et ukendt billedmateriale eller i et ukendt lydmateriale af 2-3 minutters længde.

Der gives en samlet forberedelsestid på 48 minutter. Eksaminationstiden er 24 minutter.

I normalsideberegningen af en arabisk tekst indgår korte vokaler, også selvom disse ikke er markeret i teksten.

Det samme ukendte prøvemateriale må højst anvendes ved 3 eksaminationer på samme hold.

4.3 Bedømmelseskriterier

Ved den mundtlige prøve bedømmes det, i hvilket omfang eksaminandens præstation lever op til de faglige mål, som er angivet i pkt. 2.1.

Ved bedømmelsen lægges der vægt på, at eksaminanden på arabisk kan præsentere og perspektivere det ukendte tekstmateriale og inddrage relevante elementer af arabisk kultur, historie og samfundsforhold fra det studerede emne. Endvidere lægges der vægt på samtalefærdighed og tekstforståelse. Sammenhængende sprogbrug er vigtigere end korrekthed i detaljen. Den arabisksprogede del af eksaminationen vægtes højest.

Der gives en karakter ud fra en helhedsvurdering.

Astronomi C – valgfag, juni 2008**1. Identitet og formål****1.1 Identitet**

Astronomi repræsenterer et centralt naturvidenskabeligt bidrag til menneskets erkendelse af sin egen placering i tid og rum. Med udgangspunkt i observationer af og teorier om Universet og dets forskellige astronomiske strukturer etablerer faget en forbindelse mellem fortidens og nutidens forestillinger om verden, præget af nysgerrighed og fascination. Undervisningsfaget belyser gennem sin forbindelse til aktuel astronomisk forskning centrale, almenmenneskelige spørgsmål, som åbner for inddragelse af flere fag og kan stimulere interessen for en faglig fordybelse i naturvidenskab.

1.2 Formål

Faget astronomi bidrager til uddannelsens overordnede målsætning med fokusering på almindannelsen ved, at eleverne gennem arbejdet med astronomiske observationer, data, teorier og modeller får indsigt i naturvidenskabelige arbejds- og tænkemåder. Det astronomiske verdensbillede, som er i bestandig forandring, indtager en central plads i undervisningen, og eleverne skal stifte bekendtskab med de markante skift i erkendelsen af menneskets placering i Universet gennem tiderne.

2. Faglige mål og fagligt indhold**2.1 Faglige mål**

Eleverne skal:

- kunne orientere sig på stjernehimlen og kunne identificere planeter og udvalgte stjernebilleder
- kunne forklare elementære astronomiske fænomener, herunder dag og nat, Månens faser, formørkelser samt årstidernes skift
- kunne gøre rede for markante skift i det astronomiske verdensbillede
- kunne indsamle, bearbejde og fortolke astronomiske data
- have indsigt i anvendelsen af modeller til kvalitativ og kvantitativ beskrivelse af astronomiske fænomener og processer
- kunne bearbejde en elementær astronomisk tekst og gøre rede for de benyttede faglige begreber og den faglige argumentation
- kunne søge information om et astronomisk emne fra forskellige kilder og vurdere pålideligheden
- kunne formidle astronomiske emner til en udvalgt målgruppe.

2.2 Kernestof

Kernestoffet er følgende:

Menneskets plads i universet

- grundlæggende egenskaber ved de terrestriske planeter, herunder deres indre struktur, overflade og atmosfære
- Solsystemets opbygning og dynamik, herunder Solens påvirkning af forskellige objekter i Solsystemet
- Mælkevejssystemets opbygning og specielt Solens placering
- det kosmiske zoom, herunder metoder til bestemmelse af afstande i universet.

Universets udvikling og dynamik

- Big Bang-modellen med fokus på kosmologisk rødforskydning, Universets alder, den kosmiske baggrundsstråling og dannelsen af de lette grundstoffer
- stjerners dannelse, udvikling og endeligt, herunder grundstofsyntese
- planeters dannelse og betingelser for liv.

2.3 Supplerende stof

Eleverne vil ikke kunne opfylde de faglige mål alene ved hjælp af kernestoffet. Det supplerende stof, som udfylder ca. 40 pct. af uddannelsestiden, skal vælges, så det perspektiverer og uddyber kernestoffet samtidigt med, at det understøtter målene med undervisningen. Ved udvælgelsen af stoffet skal der i særlig grad lægges vægt på at tilgodese såvel aktuelle astronomiske emner som mulighederne for at inddrage elevernes andre fag i arbejdet.

3. Undervisningens tilrettelæggelse

3.1 Didaktiske principper

Undervisningen tilrettelægges i form af forløb, som skal tilgodese et eller flere af de faglige mål. Det faglige indhold i det enkelte forløb kan være såvel kernestof fra begge faglige områder som supplerende stof. De enkelte undervisningsforløb skal set som helhed tilgodese alle de faglige mål.

Undervisningen bygger på et generelt naturfagligt grundlag og på matematik C, men skal i øvrigt tilpasses elevernes faktiske faglige forudsætninger. Det er ikke hensigten, at formel matematisk argumentation skal spille en væsentlig rolle i arbejdet med de astronomiske problemstillinger.

Inddragelsen af aktuelle astronomiske fænomener og relevante nye resultater fra den astronomiske forskning er et væsentligt princip for tilrettelæggelsen af undervisningen, også selvom det betyder, at man må fravige den på forhånd lagte plan, når blot alle målene tilgodeses.

Observationer og eksperimenter spiller en væsentlig rolle for faget. Eleverne bør som led i undervisningen foretage selvstændige observationer, hvor de på første hånd kan stifte bekendtskab med relevante instrumenter og metoder til behandling af de indsamlede data. Undervisningen skal tilrettelægges, så samspillet mellem teorier, modeller og astronomiske data bliver tydeligt for eleverne.

3.2 Arbejdsformer

Undervisningen skal tilrettelægges, så der er variation i de benyttede arbejdsformer. Såfremt det er muligt, skal der arbejdes flerfagligt med udvalgte emner.

Den astronomiske portfolio

Den enkelte elev skal under lærerens vejledning opbygge sin egen portfolio, der indgår i den løbende evaluering af elevens standpunkt og som del af grundlaget for den mundtlige eksamen i faget. Den astronomiske portfolio består efter elevens eget valg af:

- materialer, som er udleveret af læreren eller er blevet til i forbindelse med undervisningen
- materialer, der er resultat af elevens egen informationssøgning og bearbejdning heraf
- materiale knyttet til elevens observationer og øvrige eksperimentelle arbejde
- elevens skriftlige arbejde i faget, herunder projektrapporter og rapporter over observationer og andet eksperimentelt arbejde
- produkter forbundet med elevens formidling af faget.

Skriftligt arbejde

Målet med det skriftlige arbejde i astronomi er at sikre elevernes fordybelse i faget med vægt på det eksperimentelle arbejde og formidlingen af faglig indsigt. Det skriftlige arbejde omfatter:

- rapportering og efterbehandling af observationer og andet eksperimentelt arbejde
- beregninger og forklaringer med udgangspunkt i enkle modeller
- formidling af faglig indsigt i form af tekster, præsentationer og lignende til en bestemt målgruppe eller som resultat af projektarbejde
- faglige test.

Eksperimentelt arbejde

Målet med det eksperimentelle arbejde i astronomi er at sikre eleverne fortrolighed med naturvidenskabelige arbejdsmetoder og give dem indsigt i samspillet mellem teori og eksperiment. Det eksperimentelle arbejde omfatter:

- egne observationer af bl.a. nattehimlen med eller uden hjælpemidler
- behandling af egne eller andres data
- digital billedbehandling
- analyse og fortolkning af bearbejdede data
- virtuelle eksperimenter.

3.3 It

Eleverne skal arbejde med indsamling og bearbejdning af information fra forskellige kilder, herunder internettet, og i den forbindelse diskuteres, hvordan man kan vurdere informationernes pålidelighed.

It-baseret udstyr til indsamling af astronomiske data og efterfølgende behandling indgår naturligt i undervisningen. Databehandlingen omfatter såvel numeriske beregninger som elektronisk behandling af billedinformation.

Anvendelse af planetarieprogrammer og andre simuleringsprogrammer indgår i undervisningen i forbindelse med elevernes observationer, den teoretiske behandling af emnerne og som virtuelle eksperimenter.

3.4 Samspil med andre fag

Astronomi er omfattet af det generelle krav om samspil mellem fagene. I det almene gymnasium indgår faget i almen studieforberedelse efter de bestemmelser, som gælder for dette forløb.

Undervisningen i astronomi forudsætter, at eleverne har et generelt naturfagligt grundlag. Ved tilrettelæggelsen af astronomi som valgfag inddrages elevernes viden og kompetencer fra andre fag, så de bidrager til perspektivering af emnerne og belysning af fagets almindelige sider.

Hvis astronomi indgår i en studieretning, skal der tilrettelægges undervisningsforløb, hvor samspillet med fællesfag eller studieretningsfag spiller en væsentlig rolle i belysningen af historiske eller aktuelle astronomiske emner.

4. Evaluering

4.1 Løbende evaluering

Undervisningen skal tilrettelægges, så den enkelte elev jævnligt får mulighed for at vurdere sit udbytte samt medvirke ved evaluering og justering af undervisningen. Elevens samlede indsats i faget, herunder såvel den mundtlige formidling som den astronomiske portfolio og det skriftlige arbejde, indgår i evalueringen af elevens standpunkt. Evalueringen skal tydeliggøre, hvor langt eleven er kommet med hensyn til opnåelse af fagets mål, og anviser veje til forbedring af standpunktet.

4.2 Prøveform

Der afholdes en mundtlig prøve på grundlag af en bredt formuleret opgave inden for de områder, holdet har arbejdet med. Opgaverne skal tilsammen dække alle områder i holdets undervisningsbeskrivelse. En liste over opgaverne fremsendes til censor og godkendes af denne før prøvens afholdelse.

Eksaminationstiden er 24 minutter pr. eksaminand. Der gives 24 minutters forberedelsestid.

Eksaminationen former sig som en samtale mellem eksaminand og eksaminator. Eksaminandens astronomiske portfolio skal som hovedregel inddrages i eksaminationen.

4.3 Bedømmelseskriterier

Bedømmelsen er en vurdering af, i hvilket omfang eksaminandens præstation lever op til de faglige mål, som er angivet i 2.1.

Der lægges vægt på:

- fagligt overblik, herunder om eksaminanden kan inddrage relevante og væsentlige astronomiske elementer i den faglige samtale
- sikkert kendskab til fagets begreber, modeller og metoder, så eksaminanden kan foretage en faglig analyse, herunder gøre rede for den faglige argumentation
- evnen til at forbinde observationer, data og modeller som grundlag for en faglig refleksion med inddragelse af fagets perspektiver.

Der gives én karakter ud fra en helhedsvurdering af den mundtlige præstation.

Dans B – valgfag, juni 2008**1. Identitet og formål****1.1 Identitet**

Faget beskæftiger sig med dans som kropsligt og kulturelt fænomen og inkluderer således kunstneriske, populære såvel som folkelige danseformer. Faget har såvel en teoretisk som praktisk dimension, der bygger på en europæisk kulturarv og dens globale relationer. Faget bygger på den aktuelle dansevidenskab, som åbner for samspil med andre fag.

1.2 Formål

Faget dans bidrager til uddannelsens overordnede målsætning ved, at eleverne opnår grundlæggende færdigheder i at danse samt at improvisere, koreografere og analysere dans. Eleverne opnår evne til at kombinere teori og dansepraksis på en reflekteret måde.

2. Faglige mål og fagligt indhold**2.1 Faglige mål**

Eleverne skal kunne:

- skabe, udføre og analysere forskellige former for dans
- udføre dansetrin og bevægelser og analysere dem formelt
- redegøre for betydningsfulde danseformer i Europa og se dem i et kulturelt perspektiv
- anvende centrale begreber fra de mest udbredte dansetekniske og -teoretiske terminologier
- analysere en dans, dansegenre eller dansekultur ud fra et kulturelt perspektiv
- reflektere over det sansemæssigt erfarede samt beskrive kropslige, fysiske og æstetiske udtryk.

2.2 Kernestof

Kernestoffet er:

- en bred historisk oversigt over dans i Europa
- to dansehistoriske perioder: én før og én efter 1950
- praktisk og analytisk arbejde med sceniske og sociale danseformer
- centrale begreber fra de mest udbredte dansetekniske og danseteoretiske terminologier
- danseimprovisation og koreografi med fokus på udvikling og realisation af en idé
- grundlæggende begreber og forestillinger fra kunst og kulturvidenskab.

2.3 Supplerende stof

Eleverne vil ikke være i stand til at opfylde de faglige mål alene ved hjælp af kernestoffet. Det supplerende stof i faget dans skal perspektivere og uddybe kernestoffet og i det hele taget udvide den faglige horisont, så eleverne kan leve op til de faglige mål.

3. Tilrettelæggelse**3.1 Didaktiske principper**

Der lægges i undervisningen vægt på, at fagets discipliner opleves som en helhed. Det teoretiske arbejde sker med stadig henblik på det praktiske, og det praktiske arbejde med stadig inddragelse af det teoretiske

i en stræben mod udvidelse af elevernes erkendelse af dans som kulturfag. På denne måde øges elevernes refleksionsniveau.

I kraft af den væsentlige rolle, som sanselig orientering spiller i faget, skal den kropslige udfoldelse og refleksionen over denne være i fokus. Med henblik på fagets formål organiseres undervisningen, så der er gode muligheder for at udvikle de relevante sansemæssige kompetencer.

3.2 Arbejdsformer

Undervisningen organiseres som temaer og projekter, hvor flere elementer i faget indgår. Projekt- og temaundervisning veksler med kursusperioder, hvor der arbejdes systematisk med den nødvendige grundviden i de enkelte discipliner. Eleverne skal i ca. 50 pct. af fagets uddannelsestid arbejde kropsligt med udøvelsen af dans: solo-, par- og gruppedanse såvel som basal improvisation og komposition.

I projektarbejder skal eleverne arbejde i grupper og lave en koreografi, herunder formulere en idé og realisere den for en defineret målgruppe. I denne fase er lærerens rolle den konstruktivt kritiske vejleder og kommentator.

I forbindelse med projektarbejde skal eleverne udarbejde en rapport, der forklarer og argumenterer for projektets idé, redegør for de teorier og teknikker, der er valgt, reflekterer over og vurderer proces og produkt.

Virksomhedsbesøg og besøg af gæstelærere skal være en del af fagets aktivitetsformer.

3.3 It

It skal indgå i fagets teoretiske og praktiske dimensioner, idet eleverne her stifter bekendtskab med moderne dansenotationsprogrammer, computerteknik som led i performance, video som arbejdsredskab og lignende.

3.4 Samspil med andre fag

Undervisningen i dans B tilrettelægges således, at eleverne får mulighed for at anvende kompetencer og relevant viden, som de opnår i andre fag eller faggrupper, så de bidrager til perspektivering af stoffet og belysning af dans' almindelige sider.

Med sin projektorienterede og praksisbaserede læring kan dans forholdsvis nemt integreres i tværfaglige projektforsøg med samtlige andre fag, herunder også de naturvidenskabelige. De kulturelle fag lægger mere op til undersøgelse af kulturstudier eller til decideret performance i en samproduktion med andre kunsthøjskolefag, og de sproglige fag til etniske kulturstudier eller til indøvelse af sproglige mønstre.

4. Evaluering

4.1 Løbende evaluering

De faglige mål er grundlaget for den løbende evaluering af elevernes standpunkt i særdeleshed og undervisningen som helhed. Disse mål skal således altid være grundlaget for den løbende mundtlige og skriftlige evaluering. Det grundlæggende og gennemgående spørgsmål er derfor: Hvorledes er elevernes standpunkt i forhold til de faglige mål og delmål? For at evalueringen kan blive tilstrækkelig differentieret, skal faggruppen på den enkelte uddannelsesinstitution med udgangspunkt i de faglige mål udarbejde delmål og præsentere dem for eleverne ved undervisningens begyndelse.

4.2 Prøveform

Prøven er todelt og har en samlet varighed på i alt 35 minutter pr. eksaminand.

Første del af prøven består af en præsentation af gruppens danseprojekt. Gruppen har en størrelse på mellem 2 og 8 eksaminander. Præsentationen skal vare mindst 1½ minut pr. eksaminand, dog må hele præsentationen højst vare 15 minutter. Der foregår ingen eksamination under denne del af prøven.

Ved præsentationen kan gruppen anvende et begrænset antal hjælpere, hvis indsats skal fremstå klart for eksaminator og censor. Hjælpere bedømmes ikke ved prøven.

Anden del af prøven varer 30 minutter, og der gives en forberedelsestid på 30 minutter hertil. I de første 5 minutter af denne del af prøven gennemføres en samtale om den præsentation, som eksaminanden medvirkede i under første del af prøven.

I den resterende tid eksamineres eksaminanden i materiale, der ikke er gennemarbejdet og analyseret i undervisningen. Prøvematerialet kan bestå af op til flere dele og kan være billeder, småtekster og/eller op til 3 minutters videocitater. Materialet vælges af eksaminator og skal i det omfang, det er kendt, forsynes med data som fx opførelsessted og årstal samt titel og evt. forfatter. Ved brudstykker vedlægges evt. et kort resumé.

4.3 Bedømmelseskriterier

Bedømmelsen er en vurdering af, i hvilket omfang eksaminandens præstation lever op til de faglige mål, som er angivet i pkt. 2.1.

Ved første del af prøven lægges der vægt på følgende momenter:

- danseteknisk udførelse af koreografien,
- eksaminandens indsigt i og bevidsthed om hele projektet,
- eksaminandens evne til i dialog med eksaminator og censor at inddrage sammenligninger mellem egen koreografi og danseviden, og
- eksaminandens evne til i dialog med eksaminator og censor at udvikle nye idéer knyttet til egen koreografi.

Ved anden del af prøven lægges der vægt på følgende momenter:

- materialets sværhedsgrad,
 - eksaminandens evne til selvstændigt at disponere sin fremlæggelse,
 - eksaminandens detaljerede beskrivelse og analyse af materialet,
 - eksaminandens evne til at konkretisere og abstrahere,
 - eksaminandens evne til at trække linjer til relevante teorier og gennemgået stof,
 - eksaminandens evne til at anvende fagets metoder og terminologi,
 - eksaminandens evne til at gå i dialog med eksaminator og censor, og
 - eksaminandens evne til at formidle præcist, nuanceret og deltaljeret.
- Der gives én karakter ud fra en helhedsvurdering.

Datalogi C – valgfag, juni 2008**1. Identitet og formål****1.1 Identitet**

Datalogi omhandler de metoder og begreber, der er fundamentet for aktuelle manifestationer af informationsteknologien. De centrale genstandsområder er information, struktur, proces og model. Disse begreber optræder i mange faglige sammenhænge, og i datalogi udvikler og beskæftiger man sig med generelle metoder til forståelsen af begreberne.

1.2 Formål

I tilegnelsen af faget trænes evnen til at forstå og modellere virkeligheden som data. Der opnås en viden om tekniske muligheder og begrænsninger, der danner en basis for kvalificeret stillingtagen til og diskussion af informationsteknologien og dens anvendelser.

Arbejde med konstruktive projekter øger abstraktionsevnen og stimulerer kreativiteten. Samtidig opøves en arbejdsform, hvor teori og praktisk anvendelse af denne kombineres.

Gennem fagets arbejdsformer tilegnes og trænes selvstændighed, samarbejdsevne og kompetence til at opsøge viden.

2. Faglige mål og fagligt indhold**2.1 Faglige mål**

Eleverne skal kunne:

- strukturere og repræsentere information som data
- anvende algoritmer
- beskrive sammensatte systemer opbygget af virtuelle niveauer
- beskrive sammensatte systemer opbygget af kommunikerende komponenter
- beskrive protokoller og grænseflader mellem systemer, herunder mellem system og brugere
- udvikle, afprøve og dokumentere mindre systemer
- på egen hånd opsøge, tilegne sig og videreformidle teknisk information
- identificere, hvor datalogi anvendes i deres omgivelser.

2.2 Kernestof

Kernestoffet er:

- det universelle von Neumann-princip
- repræsentation og strukturering af data
- algoritmebegrebet
- grænseflader og protokoller
- programmering og afprøvning
- netværk, kommunikation og sikkerhed
- arkitekturer af sammensatte systemer.

2.3 Supplerende stof

Eleverne vil ikke kunne opfylde de faglige mål alene ved hjælp af kernestoffet. Supplerende stof skal sikre, at temaer/problemfelter bliver belyst fra flere synsvinkler, så hvert af disse udgør en helhed med kernestof som fundament.

3. Tilrettelæggelse

3.1 Didaktiske principper

Undervisningen organiseres omkring et eller flere temaer/problemfelter, hvor der på hvert af disse anlægges flere synsvinkler, så det kommer til at udgøre en helhed.

Undervisningen tager udgangspunkt i projektarbejdsformen, hvor eleverne gennem en kreativ proces når frem til projektets mål.

I projektarbejdet lægges der vægt på vekselvirkningen mellem elevens egen frembringelse af relevant information og tilegnelse af viden samt anvendelse af denne. Elevens kreativitet og skaberglæde skal være en drivende kraft i undervisningen.

3.2 Arbejdsformer

I undervisningen er problemløsning med projektarbejdsformen fremtrædende. Organiseringen sker i form af en række projekter, hvor der efter behov veksles mellem projekter baseret på en given opgave, et givet emneområde og et deltagerbestemt mål.

Arbejdet med fagets temaer kan foregå både i grupper og individuelt. Arbejdet dokumenteres løbende i et e-rum. Evt. skriftligt arbejde udarbejdes i form af rapporter over udvalgte dele af projekterne.

3.3 It

Undervisningen gør udstrakt brug af it-værktøjer. Projektarbejdet støttes gennem elektronisk kommunikation og videndeling, hvilket også muliggør undervisningsdifferentiering. Ved udarbejdelsen af rapporter benyttes tekstbehandling og præsentationsværktøjer. De forskellige teknologiske temaer benytter hver deres specifikke samling af it-værktøjer. Ved problemløsning benyttes internettet i udstrakt grad til søgning.

3.4 Samspil med andre fag

Datalogi har et naturligt samspil med de fleste andre fag på fire forskellige planer:

- fagspecifikke it-værktøjer kan benyttes i projekter
- andre fags data kan gøres til genstandsområde for projekter
- aspekter af datalogi kan studeres på andre fags præmisser
- andre fags metoder kan benyttes som redskaber.

Disse muligheder skal udnyttes i et omfang, så eleverne oplever, at datalogi er en del af en større helhed.

Hvis datalogi indgår i en studieretning, skal samspillet foregå i tilknytning til de andre studieretningsfag.

4. Evaluering

4.1 Løbende evaluering

Den løbende dokumentation af de forskellige projekter gøres til genstand for evaluering. Ydermere danner evt. skriftligt arbejde grundlag for en vurdering af elevernes faglige standpunkt og indsigt i datalogisk arbejdsmetode.

4.2 Prøveformer

Skolen vælger for det enkelte hold en af nedenstående to prøveformer.

Prøveform a): Mundtlig prøve på grundlag af en opgave, hvor der skal udvikles et system eller en del af et større system.

Eksaminationstiden er 24 minutter. Der gives en forberedelsestid på ca. 3 timer, hvor eksaminanden individuelt eller i en gruppe på op til 3 personer udarbejder en synopsis for opgaveløsningen. Ved udarbejdelsen af synopsen må alle hjælpemidler benyttes.

Synopsen danner grundlag for den individuelle mundtlige prøve, der former sig som dels en præsentation af synopsen, dels en efterfølgende samtale, hvor også faglige elementer fra undervisningen ud over, hvad der indgår i synopsen, inddrages. I samtalen kan synopsen også sættes i relation til eksaminandens egne produktioner.

Prøveform b): Mundtlig prøve på grundlag af en opgave, hvor der skal udvikles et system eller del af et større system.

Eksamensopgaver skal være eksaminanderne bekendt senest 5 hverdage før prøven. Der skal laves så mange opgaver, at alle faglige elementer fra undervisningen er repræsenteret i disse.

Eksaminationstiden er 24 minutter. Der gives en forberedelsestid på ca. 24 timer, hvor eksaminanden individuelt eller i en gruppe på op til 3 personer udarbejder et udkast til et løsningsforslag. Tidskrævende dele af systemudviklingen gennemføres kun i skitseform med hensyn til overvejelser over endelig og færdig udvikling af systemet.

Eksaminationen er individuel og tager udgangspunkt i opgaveløsningen. Den former sig som dels en præsentation af opgaveløsningen, dels en efterfølgende samtale, hvor detaljer og ufærdige delelementer i opgaveløsningen inddrages.

4.3 Bedømmelseskriterier

Bedømmelsen er en vurdering af, i hvilken grad eksaminanden lever op til de faglige mål, som er angivet i 2.1.

Kun præstationen under den mundtlige prøve indgår som bedømmelsesgrundlag.

Ved bedømmelsen lægges vægt på, om eksaminanden:

- er i stand til selvstændigt at gøre rede for udarbejdelsen af datastrukturer og anvendelsen af algoritmer
- kan beskrive systemet i relation til virtuelle niveauer
- kan beskrive systemets interne kommunikation samt grænseflader til og kommunikation med tilknyttede systemer og brugere
- demonstrerer en kompetence til at anvende teknisk information, som er fundet frem i udarbejdelse af oplæg til den mundtlige prøve
- kan beskrive, hvordan afprøvning af systemet kan foregå
- kan relatere systemet til tilsvarende systemer fra den omgivende verden.

Der gives én karakter ud fra en helhedsbedømmelse.

Erhvervsøkonomi C – valgfag, juni 2008**1. Identitet og formål****1.1 Identitet**

Erhvervsøkonomi er et samfundsvidenskabeligt fag, der omfatter viden inden for strategi, økonomi, organisation og afsætning. Faget giver viden om de betingelser og de muligheder, der er for at etablere og udvikle en virksomhed i et internationalt og markedsorienteret samfund. Erhvervsøkonomi beskæftiger sig med virksomhedens beslutninger og adfærd i samspil med omverdenen.

1.2 Formål

Gennem undervisningen i erhvervsøkonomi udvikler eleverne evnen til at forholde sig reflekterende til virksomhedens etablering og udvikling, dens værdiskabelse samt dens grundlæggende afsætningsmæssige, organisatoriske og økonomiske handlemuligheder. Endvidere skal eleverne gennem undervisningen fremme evnen til at forholde sig reflekterende til virksomheden og dennes betydning for den samfundsmæssige udvikling. Endelig udvikler eleverne evnen til at arbejde med grundlæggende erhvervsøkonomiske problemstillinger gennem anvendelse af fagets teori i en virkelighedsnær og international kontekst.

2. Faglige mål og fagligt indhold**2.1 Faglige mål**

Eleverne skal kunne:

- redegøre for virksomhedens samspil med omverdenen
- anvende viden om virksomhedens branche- og markedsforhold til at diskutere og vurdere virksomhedens strategiske muligheder
- redegøre for problemstillinger i forbindelse med etablering af en virksomhed
- anvende viden om en virksomheds organisatoriske forhold til at diskutere og vurdere virksomhedens udviklingsmuligheder
- anvende viden om en virksomheds afsætningsmæssige forhold til at diskutere og vurdere virksomhedens parameterfastsættelse
- anvende viden om virksomhedens økonomiske forhold til at diskutere og vurdere virksomhedens målopfyldelse.

2.2 Kernestof

Kernestoffet er:

- virksomheden og dens omverden
- brancheanalyse, herunder markeds- og konkurrenceforhold
- virksomhedens idé, mål og strategi
- virksomhedens forretningsplan
- organisationsstrukturer og ledelse
- virksomhedens parametermix
- økonomistyring, herunder regnskabsforståelse og budgettering.

2.3 Supplerende stof

Eleverne vil ikke kunne opfylde de faglige mål alene ved hjælp af kernestoffet. Det supplerende stof er aktuelt erhvervsøkonomisk stof, der perspektiverer og uddyber de faglige mål omkring virksomhedens etablering eller udvikling. Det supplerende stof skal have et omfang svarende til ca. 15 pct. af fagets samlede uddannelsestid.

3. Tilrettelæggelse

3.1 Didaktiske principper

I erhvervsøkonomi arbejdes med aktuelle og virkelighedsnære problemstillinger, idet konkrete virksomheder analyseres ud fra en helhedsorienteret synsvinkel. Erhvervsøkonomisk teori inddrages for at skabe struktur og forståelse.

Et induktivt og case-baseret undervisningsprincip har en central plads i tilrettelæggelsen af undervisningen. Gennem den induktive og case-baserede undervisning fremmes elevernes evne til at strukturere, formulere og formidle faglig argumentation.

De erhvervsøkonomiske problemstillinger ansues fra virksomhedens synsvinkel. Individet og samfundet er interessenter i forhold til virksomhedens erhvervsøkonomiske beslutninger og adfærd. Undervisningen i erhvervsøkonomisk teori omfatter kvantitative og kvalitative modeller på både det strategiske, taktiske og det operative niveau.

3.2 Arbejdsformer

Undervisningen skal tilrettelægges med variation og progression i valget af arbejdsformer.

Undervisningen omfatter arbejde med øvelser ud fra konkrete og afgrænsede erhvervsøkonomiske problemstillinger, således at eleverne opnår færdigheder i arbejdet med erhvervsøkonomiske modeller.

Undervisningen tilrettelægges med mindst ét sammenhængende forløb, svarende til mindst 10 pct. af den samlede uddannelsestid. Forløbet tilrettelægges, således at elevernes evne til at demonstrere faglige færdigheder fremmes, og således at deres evne til at diskutere og vurdere erhvervsøkonomiske problemstillinger med anvendelse af fagets teori i en virkelighedsnær og international kontekst udvikles.

3.3 It

Undervisningen tilrettelægges under hensyn til, at it indgår som værktøj. I forbindelse med case-arbejde og projektarbejde tilrettelægges undervisningen under hensyn til, at eleverne skal have adgang til elektroniske kommunikationsplatforme og internettet.

3.4 Samspil med andre fag

Når faget indgår i en studieretning i stx, har det et fagligt samspil med andre fag omkring internationale eller tværkulturelle problemstillinger. Endvidere indgår faget samarbejde med samfundsvidenskabelige fag i forbindelse med erhvervsøkonomiske og erhvervspolitiske problemstillinger samt med naturvidenskabelige fag i sammenhæng med innovation, etablering af virksomhed og cost-benefit overvejelser.

4. Evaluering

4.1 Løbende evaluering

Grundlaget for den løbende evaluering er de faglige mål. Gennem individuel vejledning og evaluering opnår eleverne undervejs i det samlede forløb en klar opfattelse af niveauet for og udviklingen i det faglige standpunkt. Herunder inddrages aktiviteter, som stimulerer den individuelle og fælles refleksion over udbyttet af undervisningen.

4.2 Prøveformer

Der afholdes en mundtlig prøve. Skolen vælger en af følgende to prøveformer.

Prøveform a): Mundtlig prøve på grundlag af et ukendt tekstmateriale og et antal spørgsmål. Prøvematerialet sendes til censor og godkendes af denne forud for prøvens afholdelse.

Eksaminationstiden er ca. 24 minutter pr. eksaminand. Der gives ca. 48 minutters forberedelsestid.

Eksaminationen former sig som en samtale mellem eksaminand og eksaminator. Et prøvemateriale må højst anvendes ved tre eksaminationer den samme dag og ikke ved følgende eksamensdage på samme hold.

Prøveform b): Mundtlig prøve på grundlag af et af eksaminanden valgt sammenhængende undervisningsforløb og et ukendt tekstmateriale af et omfang på 1-2 normalsider. Prøvematerialet samt en beskrivelse af de sammenhængende undervisningsforløb sendes til censor. Prøvematerialet godkendes af denne forud for prøvens afholdelse.

Eksaminationstiden er ca. 24 minutter pr. eksaminand. Der gives ca. 48 minutters forberedelsestid.

Eksaminationen er todelt.

Første del består af eksaminandens præsentation af et sammenhængende undervisningsforløb suppleret med uddybende spørgsmål fra eksaminator. Anden del tager udgangspunkt i det ukendte tekstmateriale og former sig som en samtale mellem eksaminand og eksaminator. Eksaminationstiden fordeles ligeligt mellem de to dele. Et prøvemateriale må højst anvendes ved tre eksaminationer den samme dag og ikke ved følgende eksamensdage på samme hold.

4.3 Bedømmelseskriterier

Ved bedømmelsen vurderes det, i hvor høj grad eksaminanden er i stand til at opfylde fagets mål.

Eksaminanden skal herunder kunne:

- strukturere og formidle fagligt stof
- formulere faglig argumentation
- demonstrere faglige færdigheder
- diskutere og vurdere erhvervsøkonomiske problemstillinger med anvendelse af fagets teori i en virkelighedsnær og international kontekst.

Der afgives en samlet karakter ud fra en helhedsvurdering af eksaminandens præstation.

Filosofi B – valgfag, juni 2008**1. Identitet og formål****1.1 Identitet**

Faget filosofi beskæftiger sig med filosofiske problemer og filosofisk argumentation. Filosofi behandler spørgsmål, som er grundlæggende for den menneskelige tilværelse og for alle fag og videnskaber. Det er filosofiens væsen, på tværs af de faglige og videnskabelige grænser, at stille stadig dybere spørgsmål og at reflektere kritisk over mulige svar og argumenter. Faget anlægger såvel et systematisk som et idéhistorisk og et aktualiserende perspektiv på sine problemstillinger.

1.2 Formål

Eleverne skal tilegne sig viden om og kompetencer til at genkende, behandle og diskutere filosofiske problemstillinger og teorier, der har været og er konstituerende for vores kultur. Filosofifaget præsenterer bærende forestillinger og centrale metoder i de grundlæggende menneskelige og videnskabelige tilgange til verden. Faget fremmer således forståelsen af, hvorledes filosofiske menneske- og virkelighedsopfattelser er involveret i human-, samfunds- og naturvidenskabelige fag. Eleverne sættes i stand til at analysere og forholde sig til forskellige former for viden og værdier i det globale videnssamfund.

Herigennem skærpes den enkelte elevs evner til selvstændig kritisk argumentation som et tænkende, oplyst og myndigt menneske.

2. Faglige mål og fagligt indhold**2.1 Faglige mål**

Eleverne skal kunne:

- genkende og redegøre for filosofiske problemstillinger
- demonstrere overblik over og forholde sig til en udfoldet filosofisk argumentation i én længere tekst (tekstuddrag)
- demonstrere viden om filosofiske problemstillinger og teorier vedrørende fundamentale opfattelser af menneske, samfund og natur inden for såvel praktisk som teoretisk filosofi
- demonstrere et kendskab til filosofiske problemers, begrebers og teories idéhistoriske og systematiske sammenhæng og udvikling
- redegøre for vigtige traditionelle løsningsforslag til givne filosofiske problemer
- behandle og diskutere en filosofisk problemstilling belyst ved materiale fra nyeste tid (seneste 20 år)
- udvise evne til at håndtere begrebslige definitioner og distinktioner
- udvise elementært kendskab til argumentationsteori og logik
- indgå i en fagligt funderet diskussion om en behandlet filosofisk problemstilling af klassisk eller hverdagsagtig karakter
- redegøre for og vurdere etiske aspekter ved personlige, sociale eller videnskabelige problemstillinger
- skelne mellem forskellige vidensformer og vidensnormer (eksakte, empiriske, hermeneutiske, praktiske), sådan som de gør sig gældende på tværs af og inden for de forskellige fag og videnskabsområder
- formulere og formidle resultatet af en fordybelse i en filosofisk problemstilling i forbindelse med et projektarbejde.

2.2 Kernestof

Kernestoffet er nedenstående filosofiske discipliner og deres væsentligste problemstillinger:

- erkendelsesteori
- human-, samfunds- og naturvidenskabernes videnskabsteori
- naturvidenskabernes filosofi
- metafysik
- etik

- samfundsfilosofi
- livsfilosofi
- argumentationsteori og logik.

Undervisningen skal sikre en elementær filosofi- og idéhistorisk oversigt over de forskellige perioder: antikken, middelalderen, renæssancen, oplysningstiden, moderne og nyeste tid.

2.3 Supplerende stof

Eleverne vil ikke kunne opfylde de faglige mål alene ved hjælp af kernestoffet. Det supplerende stof i filosofi skal, bl.a. i samspillet med andre fag, perspektivere og uddybe kernestoffet og i det hele taget udvide den faglige horisont, så eleverne kan leve op til målene.

Den konkrete udmøntning sker under hensyntagen til den placering, faget har i den givne sammenhæng. Der tages hensyn til, om faget optræder i en studieretning eller som valgfag, og til målene for den gymnasiale uddannelse, faget indgår i.

3. Tilrettelæggelse

3.1 Didaktiske principper

Ved at anvende forskellige undervisningsformer tilrettelægges undervisningen på en sådan måde, at eleverne opnår de kompetencer, der er beskrevet under de faglige mål. Der skal anvendes såvel deduktive som induktive undervisningsprincipper. Progressionen skal bl.a. sikres gennem valg af forskellige undervisningsformer og materialer.

Arbejdet baseres hovedsageligt på læsningen af:

- filosofiske primærtekster
- sekundærlitteratur (samlet kaldet filosofiske tekster).

Der læses desuden:

- oversigtslitteratur i fornødent omfang
- andet materiale (tekster/film/udsendelser/kunstværker) med filosofisk indhold.

3.2 Arbejdsformer

Undervisningen organiseres med tre til seks emneforløb, der tilsammen tilgodeser de i 2.2 nævnte filosofiske discipliner. Mindst ét emneforløb skal beskæftige sig med tekster fra nyeste tid. Under hvert af emneforløbene skal der være eksempler på en tekstnær gennemgang af filosofiske primærtekster. I løbet af undervisningen læses én længere filosofisk tekst (20-40 sider, afhængig af tekstens karakter).

Der skal desuden være eksempler på en behandling, der tager udgangspunkt i elevernes egen læsning af filosofiske tekster eller andet filosofisk materiale. Eleverne skal præsenteres for mindst ét eksempel på andet materiale med filosofisk indhold, jf. 3.1, pkt. d).

Der gennemføres et projekt, hvor eleverne til belysning af et af de gennemgåede emneforløb på egen hånd finder, analyserer og diskuterer supplerende filosofiske tekster eller andet materiale med filosofisk indhold. Projektet, der vælges af eleven, kan være enkeltfagligt eller tværfagligt. Arbejdet, der organiseres individuelt eller i grupper, afsluttes med en projektrapport (3-5 sider pr. deltager).

3.3 It

It integreres i det omfang, det er nødvendigt og relevant for den faglige progression. Elektronisk formidling og vidensdeling skal indgå som en del af undervisningen.

I forbindelse med undervisningen kan internettet og andre elektroniske medier anvendes, både til informationssøgning og i forbindelse med diskussionsgrupper.

En kritisk tilgang til anvendelsen af it og omgang med viden på internettet skal understøtte elevernes udvikling af den generelle it-kompetence.

3.4 Samspil med andre fag

Eleverne skal præsenteres for eksempler, der illustrerer, hvorledes andre fag kan levere stof, der inspirerer til filosofisk analyse og overvejelse. Omvendt skal eleverne præsenteres for eksempler, der illustrerer, hvorledes filosofi kan perspektivere og inspirere andre fag.

- For stx og hf gælder, at der i undervisningen skal være eksempler på samspil med såvel det humanistiske som de samfunds- og naturvidenskabelige fagområder.
- For hhx gælder, at eksempler på samspil med andre fag kan ske inden for de humanistiske, de økonomiske og de samfundsvidenskabelige fag.
- For stx og hhx gælder, at hvis faget er studieretningsfag, skal eksempler gives fra de andre studieretningsfag.
- For stx gælder, at filosofi er omfattet af det generelle krav om samspil mellem fagene og indgår i almen studieforberedelse.

4. Evaluering

4.1 Løbende evaluering

Eleven skal undervejs i forløbet mindst én gang i hvert semester bibringes en klar opfattelse af niveauet for og udviklingen i det faglige standpunkt. I en opfølgende vejledning skal der gives konkrete anvisninger på, hvordan forbedringerne i det faglige standpunkt kan opnås. I vejledningen skal indgå overvejelser om elevens arbejdsindsats, herunder den faglige indsats i projektarbejde, gruppearbejde og ved individuelle elevoplæg.

4.2 Prøveform

Der afholdes en mundtlig prøve på grundlag af projektet og en ukendt filosofisk tekst på højst 3 normalsider, valgt af eksaminator, inden for et af de læste undervisningsforløb. Teksten sendes til censor og godkendes af denne forud for prøvens afholdelse.

Eksaminationen består dels af en drøftelse af projektrapporten, dels af fremlæggelse og drøftelse af den ukendte filosofiske tekst.

Eksaminationstiden er ca. 30 minutter pr. eksaminand. Der gives ca. 60 minutters forberedelsestid.

Eksaminationen former sig som en samtale mellem eksaminand og eksaminator.

4.3 Bedømmelseskriterier

Ved bedømmelsen lægges der vægt på, i hvilket omfang eksaminandens præstation lever op til de faglige mål i 2.1.

Der lægges endvidere vægt på eksaminandens evne til at fremlægge en filosofisk problemstilling på en klar og overskuelig måde samt til at disponere og strukturere eksaminationstiden.

Der gives én karakter ud fra en helhedsbedømmelse.

Filosofi C – valgfag, juni 2008**1. Identitet og formål****1.1 Identitet**

Faget filosofi beskæftiger sig med filosofiske problemer og filosofisk argumentation. Filosofi behandler spørgsmål, som er grundlæggende for den menneskelige tilværelse og for alle fag og videnskaber. Det er filosofiens væsen, på tværs af de faglige og videnskabelige grænser, at stille stadig dybere spørgsmål og at reflektere kritisk over mulige svar og argumenter. Faget anlægger såvel et systematisk som et idéhistorisk og et aktualiserende perspektiv på sine problemstillinger.

1.2 Formål

Eleverne skal tilegne sig viden om og kompetencer til at genkende, behandle og diskutere filosofiske problemstillinger og teorier, der har været og er konstituerende for vores kultur. Filosofifaget præsenterer bærende forestillinger og centrale metoder i de grundlæggende menneskelige og videnskabelige tilgange til verden. Faget fremmer således forståelsen af, hvorledes filosofiske menneske- og virkelighedsopfattelser er involveret i human-, samfunds- og naturvidenskabelige fag. Eleverne sættes i stand til at analysere og forholde sig til forskellige former for viden og værdier i det globale videnssamfund. Herigennem skærpes den enkelte elevs evner til selvstændig kritisk argumentation som et tænkende, oplyst og myndigt menneske.

2. Faglige mål og fagligt indhold**2.1 Faglige mål**

Eleverne skal kunne:

- genkende og redegøre for filosofiske problemstillinger
- demonstrere viden om filosofiske problemstillinger og teorier vedrørende fundamentale opfattelser af menneske, samfund og natur, inden for såvel praktisk som teoretisk filosofi
- demonstrere et elementært kendskab til filosofiske problemers, begrebers og teoriers idéhistoriske og systematiske sammenhæng og udvikling
- redegøre for vigtige traditionelle løsningsforslag til givne filosofiske problemer
- udvise evne til at håndtere begrebslige definitioner og distinktioner
- udvise elementært kendskab til argumentationsteori
- indgå i en fagligt funderet diskussion om en behandlet filosofisk problemstilling af klassisk eller hverdagsagtig karakter
- genkende og redegøre for samt vurdere etiske problemstillinger
- skelne mellem forskellige vidensformer og vidensnormer (eksakte, empiriske, hermeneutiske, praktiske), sådan som de gør sig gældende på tværs af og inden for de forskellige fag og videnskabsområder.

2.2 Kernestof

Kernestoffet er:

- væsentlige problemstillinger inden for teoretisk filosofi
- væsentlige problemstillinger inden for praktisk filosofi
- elementær argumentationsteori
- en elementær filosofi- og idéhistorisk oversigt over de væsentligste perioder: antikken, renæssancen, oplysningstiden og moderne tid.

2.3 Supplerende stof

Eleverne vil ikke kunne opfylde de faglige mål alene ved hjælp af kernestoffet. Det supplerende stof i filosofi skal, bl.a. i samspillet med andre fag, perspektivere og uddybe kernestoffet og i det hele taget udvide den faglige horisont, så eleverne kan leve op til målene.

Den konkrete udmøntning sker under hensyntagen til den placering, faget har i den givne sammenhæng. Der tages hensyn til, om faget optræder i en studieretning eller som valgfag, og til målene for den gymnasiale uddannelse, faget indgår i.

3. Tilrettelæggelse

3.1 Didaktiske principper

Ved at anvende forskellige undervisningsformer tilrettelægges undervisningen på en sådan måde, at eleverne opnår de kompetencer, der er beskrevet under de faglige mål. Der skal anvendes såvel deduktive som induktive undervisningsprincipper. Progressionen skal bl.a. sikres gennem valg af forskellige undervisningsformer og materialer.

Arbejdet baseres hovedsageligt på læsningen af:

- a) filosofiske primærtekster
- b) sekundärlitteratur (samlet kaldet filosofiske tekster).

Der læses desuden:

- c) oversigtslitteratur i fornødent omfang
- d) andet materiale (tekster/film/udsendelser/kunstværker) med filosofisk indhold.

3.2 Arbejdsformer

Undervisningen organiseres med to til fem emneforløb, der tilsammen tilgodeser både det humanistiske, det samfundsvidenskabelige og det naturvidenskabelige fagområde. Under hvert af emneforløbene skal der være eksempler på en tekstnær gennemgang af filosofiske primærtekster. Der skal desuden være eksempler på en behandling, der tager udgangspunkt i elevernes egen læsning af filosofiske tekster eller andet filosofisk materiale.

Eleverne skal præsenteres for mindst ét eksempel på andet materiale med filosofisk indhold, jf. 3.1, pkt. d).

I forbindelse med mindst ét af emneforløbene skal eleverne til belysning af emnet på egen hånd finde, analysere og diskutere supplerende filosofiske tekster eller andet materiale med filosofisk indhold. Arbejdet, der foregår i grupper, afsluttes med, at grupperne fremlægger for resten af holdet.

3.3 It

It integreres i det omfang, det er nødvendigt og relevant for den faglige progression. Elektronisk formidling og vidensdeling skal indgå som en del af undervisningen.

En kritisk tilgang til anvendelsen af it og omgang med viden på internettet skal understøtte elevernes udvikling af den generelle it-kompetence.

3.4 Samspil med andre fag

Eleverne skal præsenteres for eksempler, der illustrerer, hvorledes andre fag kan levere stof, der inspirerer til filosofisk analyse og overvejelse. Omvendt skal eleverne præsenteres for eksempler, der illustrerer, hvorledes filosofi kan perspektivere og inspirere andre fag.

- For stx og hf gælder, at der i undervisningen skal være eksempler på samspil med såvel det humanistiske som de samfunds- og naturvidenskabelige hovedområder.

- For hhx gælder, at eksempler på samspil med andre fag kan ske inden for de humanistiske, de økonomiske og de samfundsvidenskabelige fag.
- For stx og hhx gælder, at hvis faget er studieretningsfag, skal eksempler gives fra de andre studieretningsfag.
- For stx gælder, at filosofi er omfattet af det generelle krav om samspil mellem fagene og indgår i almen studieforberedelse.

4. Evaluering

4.1 Løbende evaluering

Eleven skal undervejs i forløbet mindst én gang i hvert semester bibringes en klar opfattelse af niveauet for og udviklingen i det faglige standpunkt. I en opfølgende vejledning skal der gives konkrete anvisninger til, hvordan forbedringerne i det faglige standpunkt kan opnås. I vejledningen skal indgå overvejelser om elevens arbejdsindsats, herunder den faglige indsats i gruppearbejde og ved individuelle elevoplæg.

4.2 Prøveform

Der afholdes en mundtlig prøve på grundlag af 1-3 tekster på tilsammen højst 4 normalsider, valgt af eksaminator, hvoraf mindst 2 normalsider skal være kendte filosofiske tekster, jf. definitionen i pkt. 3.1.

Prøvematerialet sendes til censor og godkendes af denne forud for prøvens afholdelse.

Eksaminationstiden er 24 minutter pr. eksaminand. Der gives 48 minutters forberedelsestid.

Eksaminationen former sig som en samtale mellem eksaminand og eksaminator.

4.3 Bedømmelseskriterier

Bedømmelsen er en vurdering af, i hvilket omfang eksaminandens præstation lever op til de faglige mål, som er angivet i 2.1.

Der lægges vægt på eksaminandens evne til at fremlægge en filosofisk problemstilling på en klar og overskuelig måde samt til at disponere og strukturere eksaminationstiden.

Der gives én karakter ud fra en helhedsbedømmelse.

Finansiering C – valgfag, juni 2008**1. Identitet og formål****1.1 Identitet**

Finansiering er et samfundsvidenskabeligt fag, der omfatter viden inden for finansielle institutioner og finansielle markeder samt viden om virksomhedens kapitalfremskaffelse og kapitalanvendelse. Faget giver viden om virksomhedens muligheder for at fremskaffe og anvende kapital bedst muligt under hensyn til den prisdannelse, der finder sted på de internationale finansielle markeder. Finansiering beskæftiger sig med virksomhedens finansielle beslutninger og adfærd under hensyn til udviklinger i omverdenen.

1.2 Formål

Gennem undervisningen i finansiering skal eleverne udvikle evnen til at forholde sig reflekterende til virksomhedens finansielle situation og muligheder på et internationalt finansielt marked. Eleverne skal gennem undervisningen udvikle evnen til selvstændigt at identificere og arbejde med finansielle problemstillinger gennem anvendelse af finansielle teorier i en virkelighedsnær og international kontekst.

2. Faglige mål og fagligt indhold**2.1 Faglige mål**

Eleverne skal kunne:

- redegøre for finansielle institutioner og virksomheder
- anvende viden om internationale finansielle markeder til at diskutere prisdannelsen på finansielle produkter
- analysere og vurdere en virksomheds balancestruktur
- anvende viden om finansielle investeringsprodukter til at diskutere og vurdere virksomhedens finansielle dispositioner
- formulere og formidle information om virksomhedens kapitalomkostninger
- anvende viden om finansiering med egenkapital og fremmedkapital til at diskutere og vurdere virksomhedens kapitalfremskaffelse.

2.2 Kernestof

Kernestoffet er:

- finansielle institutioner og virksomheder
- finansielle markeder
- finansielle investeringer
- virksomhedens balancestruktur
- finansiering med egenkapital
- finansiering med fremmedkapital.

2.3 Supplerende stof

Eleverne vil ikke kunne opfylde de faglige mål alene ved hjælp af kernestoffet. Det supplerende stof er aktuelt finansielt stof, der perspektiverer og uddyber de faglige mål omkring kapitalfremskaffelse og kapitalanvendelse. Det supplerende stof skal have et omfang svarende til ca. 15 pct. af fagets samlede uddannelsestid.

3. Tilrettelæggelse

3.1 Didaktiske principper

I finansiering arbejdes med aktuelle og virkelighedsnære problemstillinger, idet konkrete finansielle problemstillinger analyseres ud fra en helhedsorienteret synsvinkel. Finansiell teori inddrages for at skabe struktur og forståelse.

Et induktivt og case-baseret undervisningsprincip har en central plads i tilrettelæggelsen af undervisningen. Gennem den induktive og case-baserede undervisning fremmes elevernes evne til at strukturere, formulere og formidle faglig argumentation.

De finansielle problemstillinger ansues fra virksomhedens synsvinkel. Individet og samfundet er interessenter i forhold til virksomhedens erhvervsøkonomiske beslutninger og adfærd. Undervisningen i finansiell teori omfatter kvantitative og kvalitative modeller.

3.2 Arbejdsformer

Undervisningen skal tilrettelægges med variation og progression i valget af arbejdsformer.

Undervisningen omfatter arbejde med øvelser ud fra konkrete og afgrænsede finansielle problemstillinger, således at eleverne opnår færdigheder i arbejdet med finansielle modeller.

Undervisningen tilrettelægges med mindst én sammenhængende periode, svarende til mindst 10 pct. af den samlede uddannelsestid. Forløbet tilrettelægges, således at elevernes evne til at demonstrere faglige færdigheder fremmes, og således at deres evner til at diskutere og vurdere finansielle problemstillinger med anvendelse af fagets teori i en virkelighedsnær og international kontekst udvikles.

3.3 It

Undervisningen tilrettelægges under hensyn til, at it indgår som værktøj. I forbindelse med case-arbejde og længere sammenhængende forløb tilrettelægges undervisningen under hensyn til, at eleverne skal have adgang til elektroniske kommunikationsplatforme og internettet.

3.4 Samspil med andre fag

Når faget indgår i en studieretning, har det et samspil med andre fag omkring internationale problemstillinger. Endvidere indgår faget med samfundsvidenskabelige fag i forbindelse med virksomhedens finansielle investeringer og finansieringsbehov samt i forbindelse med problemstillinger omkring finansielle institutioner og markeder.

4. Evaluering

4.1 Løbende evaluering

Grundlaget for den løbende evaluering er de faglige mål. Gennem individuel vejledning og evaluering opnår eleverne undervejs i det samlede forløb en klar opfattelse af niveauet for og udviklingen i det faglige standpunkt. Herunder inddrages aktiviteter, som stimulerer den individuelle og fælles refleksion over udbyttet af undervisningen.

4.2 Prøveformer

Der afholdes en mundtlig prøve. Skolen vælger for det enkelte hold en af følgende to prøveformer:

Prøveform a): Mundtlig prøve på grundlag af et ukendt tekstmateriale af et omfang på 1-2 normalsider og et antal spørgsmål. Prøvematerialet sendes til censor og godkendes af denne forud for prøvens afholdelse.

Eksaminationstiden er ca. 20 minutter pr. eksaminand. Der gives 40 minutters forberedelsestid.

Eksaminationen former sig som en samtale mellem eksaminand og eksaminator.

Prøveform b): Mundtlig prøve på grundlag af dels et af eksaminanden valgt sammenhængende undervisningsforløb og dels et ukendt tekstmateriale af et omfang på 1-2 normalsider. Prøvematerialet samt en beskrivelse af de sammenhængende undervisningsforløb sendes til censor. Prøvematerialet godkendes af denne forud for prøvens afholdelse.

Eksaminationstiden er ca. 30 minutter pr. eksaminand. Der gives 30 minutters forberedelsestid.

Eksaminationen er todelt.

Første del består af eksaminandens præsentation af et sammenhængende undervisningsforløb suppleret med uddybende spørgsmål fra eksaminator. Anden del tager udgangspunkt i det ukendte tekstmateriale og former sig som en samtale mellem eksaminand og eksaminator. Eksaminationstiden fordeles ligeligt mellem de to dele.

4.3 Bedømmelseskriterier

Ved bedømmelsen vurderes det, i hvor høj grad eksaminanden er i stand til at opfylde fagets mål.

Eksaminanden skal herunder kunne:

- strukturere og formidle fagligt stof
- formulere faglig argumentation
- demonstrere faglige færdigheder
- diskutere og vurdere finansielle problemstillinger med anvendelse af fagets teori i en virkelighedsnær og international kontekst.

Der gives én karakter ud fra en helhedsbedømmelse.

Fransk begyndersprog B – valgfag, juni 2008**1. Identitet og formål****1.1 Identitet**

Fransk er et færdighedsfag, et vidensfag og et kulturfag. Fagets centrale arbejdsområde er det franske sprog, dels som alment kommunikationsmiddel i europæiske og andre internationale sammenhænge, dels som erkendelsesmiddel og som genvej til forståelse af andre romanske sprog og kulturer. Endvidere omhandler faget kultur, historie og samfundsforhold i Frankrig og andre fransksprogede lande.

1.2 Formål

Gennem arbejdet med fransk sprog udvikler eleverne deres evne til at kommunikere på fransk. Studiet af fransksproget kultur og litteratur giver viden og indsigt, som bibringer eleverne såvel forståelse af fransksprogede samfund og kulturer som øget omverdensforståelse og interkulturel bevidsthed. Faget udvikler elevernes forståelse af fransk kulturs placering i de europæiske hovedstrømninger samt elevernes sans for den æstetiske dimension i fagets udtryksformer. Endelig sætter franskfaget eleverne i stand til gennem kulturmødet at reflektere over egen kultur i sammenligning med fransksprogede kulturer.

2. Faglige mål og fagligt indhold**2.1 Faglige mål**

Eleverne skal kunne:

- forstå hovedindholdet, når der tales et enkelt fransk om kendte såvel som almene emner, formidlet gennem forskellige medier
- deltage i samtale på et enkelt og sammenhængende fransk om kendte såvel som almene emner
- læse og i hovedtræk forstå ubearbejdet fransk skønlitteratur samt sagprosa i et enkelt sprog
- mundtligt redegøre for et kendt emne på et enkelt og sammenhængende fransk
- udtrykke sig skriftligt om kendte såvel som almene emner på et enkelt og sammenhængende fransk
- anvende det erhvervede kendskab til franske og frankofone kultur- og samfundsforhold i samtale på fransk og i arbejdet med de studerede emner
- relatere det erhvervede kendskab til franske og frankofone kultur- og samfundsforhold til andre kultur- og samfundsforhold
- benytte viden om, hvordan man lærer fremmedsprog, i det daglige arbejde
- anvende to-sprogede ordbøger og en elementær fransk grammatik.

2.2 Kernestof

Kernestoffet er:

- de grundlæggende principper for sprogets opbygning og anvendelse, både vedrørende samtalers og teksters struktur og vedrørende den nødvendige syntaks og den morfologi, der er relevant for sprogets lydside
- et grundlæggende ordforråd og idiomatik, som eleverne har brug for i samtaler både om almene emner og om de studerede emner
- de grundlæggende elementer i fransk udtale og intonation, receptivt såvel som produktivt
- nutidige mundtlige og skriftlige litterære og ikke-litterære udtryksformer fra Frankrig og et af de andre frankofone lande
- historiske, kulturelle og interkulturelle forhold, der har relevans for de studerede emner
- centrale samfundsmæssige forhold i Frankrig.

2.3 Supplerende stof

Eleverne vil ikke kunne opfylde de faglige mål alene ved hjælp af kernestoffet. Det supplerende stof består af forskellige kulturelle, litterære, historiske og samfundsmæssige udtryk, som har udgangspunkt i den

frankofone verden. Det skal uddybe og perspektivere kernestoffet samt udvide den faglige horisont, så eleverne opfylder de faglige mål.

3. Tilrettelæggelse

3.1 Didaktiske principper

Fagets discipliner skal opleves som en helhed, der i overensstemmelse med de faglige mål primært fokuserer på anvendelsesaspektet. Eleverne skal erhverve sig den viden om sprog, der er nødvendig for at udvikle de kommunikative kompetencer, og centralt i undervisningen står elevernes muligheder for egen sprogproduktion og udfoldelse i forhold til de faglige mål. Viden om sprog er ikke et mål i sig selv, og fluency prioriteres højere end sproglig præcision. Et vist kendskab til lytte-, læse- og kommunikationsstrategier skal give eleverne redskaber til at kunne igangsætte og opretholde en kommunikation.

Grammatik, tekstanalyse og fremmedsprogstilegnelse inddrages i relevant omfang og under hensyntagen til den faglige progression.

Undervisningen foregår i størst muligt omfang på fransk.

3.2 Arbejdsformer

Centralt i undervisningen står den faglige progression. Efter begynderundervisningen organiseres arbejdet gennem 3-5 forskellige emner, og det sikres, at de faglige mål integreres heri. Arbejdsformerne vælges under hensyntagen til variation og progression, og der anvendes fortrinsvis interaktive arbejdsformer med henblik på udvikling af elevernes kommunikative kompetence. Forståelse af talt fransk sikres ved, at eleverne hører sproget formidlet gennem forskellige medier.

Arbejdet med fransk kultur og samfundsforhold inddrages/integreres løbende i arbejdet med stoffet.

Skriftligt arbejde inddrages i begrænset omfang som en støttedisciplin til den mundtlige dimension.

3.3 It

It er en integreret del af franskundervisningen, både hvad angår indholdsdimensionen og sprogfærdigheden. På indholdssiden bruges it til informationssøgning inden for de studerede emner.

I arbejdet med den skriftlige sprogfærdighed anvendes relevante interaktive øvelser og træningsprogrammer.

3.4 Samspil med andre fag

Hvor det er muligt, indgår fransk i samspil med andre fag om emner af sproglig, kulturel, interkulturel og historisk art. Faget indgår i samspil med andre sprogfag for derigennem at udvikle en generel sproglig bevidsthed og viden om, hvordan man lærer fremmedsprog.

4. Evaluering

4.1 Løbende evaluering

Gennem individuel vejledning og brug af test, screening og selvevaluering får eleverne undervejs i det samlede forløb en klar opfattelse af niveauet for og udviklingen i det faglige standpunkt. Der inddrages aktiviteter, som stimulerer den individuelle og fælles refleksion over udbyttet af undervisningen. Grundlaget for evalueringen skal være de faglige mål.

Evalueringen skal være fremadrettet.

4.2 Prøveform

Der afholdes en mundtlig prøve, der består af to dele med en samlet eksaminationstid på 30 minutter:

- 1) Redegørelse og uddybende samtale på fransk samt tekstforståelse med udgangspunkt i en ukendt, ubearbejdet fransksproget prosatekst med et omfang på ca. 1 normalside. Teksten har tilknytning til et af de studerede emner, som inddrages i samtalen på fransk. De emner, der indgår som grundlag for prøven, skal tilsammen dække de faglige mål og kernestoffet.
- 2) Samtale på fransk med udgangspunkt i et ukendt billedmateriale om almene emner.

Til begge punkter gives en samlet forberedelsestid på 1 time. Eksaminanden må anvende alle hjælpemidler bortset fra kommunikation med omverdenen.

Det samme ukendte prøvemateriale må højst anvendes ved 3 eksaminationer på samme hold.

4.3 Bedømmelseskriterier

Ved prøven bedømmes det, i hvilket omfang eksaminandens præstation lever op til de faglige mål, som er angivet i 2.1.

Der lægges vægt på, at eksaminanden på fransk kan redegøre for det ukendte tekstmateriale og inddrage relevante elementer af fransk og frankofon kultur, litteratur og samfund fra det studerede emne. Endvidere lægges der vægt på samtalefærdighed om almene emner og tekstforståelse. Sammenhængende sprogbrug er vigtigere end korrekthed i detaljen.

Der gives én karakter ud fra en helhedsvurdering.

Fransk fortsættersprog C – valgfag, juni 2008**1. Identitet og formål****1.1 Identitet**

Fransk er et færdighedsfag, et vidensfag og et kulturfag. Fagets centrale arbejdsområde er det franske sprog, dels som alment kommunikationsmiddel i europæiske og andre internationale sammenhænge, dels som erkendelsesmiddel og som genvej til forståelse af andre romanske sprog og kulturer. Endvidere omhandler faget kultur, historie og samfundsforhold i Frankrig og andre fransksprogede lande.

1.2 Formål

Gennem arbejdet med fransk sprog udvikler eleverne deres evne til at kommunikere på fransk. Studiet af fransksproget kultur og litteratur giver viden og indsigt, som bibringer eleverne såvel forståelse af fransksprogede samfund og kulturer som øget omverdensforståelse og interkulturel bevidsthed. Faget udvikler elevernes forståelse af fransk kulturs placering i de europæiske hovedstrømninger samt elevernes sans for den æstetiske dimension i fagets udtryksformer. Endelig sætter franskfaget eleverne i stand til gennem kulturmødet at reflektere over egen kultur i sammenligning med fransksprogede kulturer.

2. Faglige mål og fagligt indhold**2.1 Faglige mål**

Eleverne skal kunne:

- forstå hovedindholdet, når der tales et enkelt fransk om kendte såvel som almene emner, formidlet gennem forskellige medier
- deltage i samtale på et enkelt og sammenhængende fransk om kendte såvel som almene emner
- læse og i hovedtræk forstå ubearbejdet fransk skønlitteratur samt sagprosa i et enkelt sprog
- mundtligt redegøre for et kendt emne på et enkelt og sammenhængende fransk
- udtrykke sig skriftligt om kendte såvel som almene emner på et enkelt og sammenhængende fransk
- anvende det erhvervede kendskab til franske og frankofone kultur- og samfundsforhold i samtale på fransk og i arbejdet med de studerede emner
- relatere det erhvervede kendskab til franske og frankofone kultur- og samfundsforhold til andre kultur- og samfundsforhold
- benytte viden om, hvordan man lærer fremmedsprog, i det daglige arbejde
- anvende to-sprogede ordbøger og en elementær fransk grammatik.

2.2 Kernestoffet

Kernestoffet er:

- de grundlæggende principper for sprogets opbygning og anvendelse, både vedrørende samtalers og teksters struktur og vedrørende den nødvendige syntaks og den morfologi, der er relevant for sprogets lydside
- et grundlæggende ordforråd og idiomatik, som eleverne har brug for i samtaler både om almene emner og om de studerede emner
- de grundlæggende elementer i fransk udtale og intonation, receptivt såvel som produktivt
- nutidige mundtlige og skriftlige litterære og ikke-litterære udtryksformer fra Frankrig og et af de andre frankofone lande
- historiske, kulturelle og interkulturelle forhold, der har relevans for de studerede emner
- centrale samfundsmæssige forhold i Frankrig.

2.3 Supplerende stof

Eleverne vil ikke kunne opfylde de faglige mål alene ved hjælp af kernestoffet. Det supplerende stof består af forskellige kulturelle, litterære, historiske og samfundsmæssige udtryk, som har udgangspunkt i den

frankofone verden. Det skal uddybe og perspektivere kernestoffet samt udvide den faglige horisont, så eleverne opfylder de faglige mål.

3. Tilrettelæggelse

3.1 Didaktiske principper

Fagets discipliner skal opleves som en helhed, der i overensstemmelse med de faglige mål primært fokuserer på anvendelsesaspektet. Eleverne skal erhverve sig den viden om sprog, der er nødvendig for at udvikle de kommunikative kompetencer, og centralt i undervisningen står elevernes muligheder for egen sprogproduktion og udfoldelse i forhold til de faglige mål. Viden om sprog er ikke et mål i sig selv, og fluency prioriteres højere end sproglig præcision. Et vist kendskab til lytte-, læse- og kommunikationsstrategier skal give eleverne redskaber til at kunne igangsætte og opretholde en kommunikation.

Grammatik, tekstanalyse og fremmedsprogstilegnelse inddrages i relevant omfang og under hensyntagen til den faglige progression.

Undervisningen foregår i størst muligt omfang på fransk.

3.2 Arbejdsformer

Centralt i undervisningen står den faglige progression. Arbejdet organiseres gennem 3-5 forskellige emner, og det sikres, at de faglige mål integreres heri.

Arbejdsformerne vælges under hensyntagen til variation og progression, og der anvendes fortrinsvis interaktive arbejdsformer med henblik på udvikling af elevernes kommunikative kompetence. Forståelse af talt fransk sikres ved, at eleverne hører sproget formidlet gennem forskellige medier.

Arbejdet med fransk kultur og samfundsforhold inddrages/integreres løbende i arbejdet med stoffet.

Skriftligt arbejde inddrages i begrænset omfang som en støttedisciplin til den mundtlige dimension.

3.3 It

It er en integreret del af franskundervisningen, både hvad angår indholdsdimensionen og sprogfærdigheden. På indholdssiden bruges it til informationssøgning inden for de studerede emner.

I arbejdet med den skriftlige sprogfærdighed anvendes relevante interaktive øvelser og træningsprogrammer.

3.4 Samspil med andre fag

Hvor det er muligt, indgår fransk i samspil med andre fag om emner af sproglig, kulturel, interkulturel og historisk art. Faget indgår i samspil med andre sprogfag for derigennem at udvikle en generel sproglig bevidsthed og viden om, hvordan man lærer fremmedsprog.

4. Evaluering

4.1 Løbende evaluering

Gennem individuel vejledning og brug af test, screening og selvevaluering får eleverne undervejs i det samlede forløb en klar opfattelse af niveauet for og udviklingen i det faglige standpunkt. Der inddrages aktiviteter, som stimulerer den individuelle og fælles refleksion over udbyttet af undervisningen. Grundlaget for evalueringen skal være de faglige mål.

Evalueringen skal være fremadrettet.

4.2 Prøveform

Der afholdes en mundtlig prøve. Prøven består af to dele med en samlet eksaminationstid på 30 minutter:

- 1) Redegørelse og uddybende samtale på fransk samt tekstforståelse med udgangspunkt i en ukendt, ubearbejdet fransksproget prosatekst med et omfang på ca. 1 normalside. Teksten har tilknytning til et af de studerede emner, som inddrages i samtalen på fransk. De emner, der indgår som grundlag for prøven, skal tilsammen dække de faglige mål og kernestoffet.
- 2) Samtale på fransk med udgangspunkt i et ukendt billedmateriale om almene emner.

Til begge punkter gives en samlet forberedelsestid på 1 time. Eksaminanden må anvende alle hjælpemidler bortset fra kommunikation med omverdenen.

Det samme ukendte prøvemateriale må højst anvendes ved 3 eksaminationer på samme hold.

4.3 Bedømmelseskriterier

Ved prøven bedømmes det, i hvilket omfang eksaminandens præstation lever op til de faglige mål, som er angivet i 2.1.

Der lægges vægt på, at eksaminanden på fransk kan redegøre for det ukendte tekstmateriale og inddrage relevante elementer af fransk og frankofon kultur, litteratur og samfund fra det studerede emne. Endvidere lægges der vægt på samtalefærdighed om almene emner og tekstforståelse. Sammenhængende sprogbrug er vigtigere end korrekthed i detaljen.

Der gives én karakter ud fra en helhedsvurdering.

Græsk C – valgfag, juni 2008**1. Identitet og formål****1.1 Identitet**

Græsk er et sprog- og kulturfag, der omhandler antikken som grundlag for europæisk kultur. Faget beskæftiger sig med græske originaltekster og monumenter, hvori værdier, begreber og formsprog, der blev normgivende for europæisk kultur, kommer til udtryk.

1.2 Formål

Gennem arbejdet med centrale græske tekster og monumenter fra antikken og med tekster og monumenter, der kan perspektivere dem, opnår eleverne indsigt i græsk sprog og kultur med vægt på evnen til at se lange linjer og forbindelser i europæisk kultur. Faget sætter eleverne i stand til at analysere og fortolke tekster og monumenter i en historisk kontekst og giver dem begreber til at forstå og reflektere over deres egen og andre kulturer.

Den sproglige viden og kulturelle forståelse, som opnås i græsk, styrker elevernes studiekompetence ved at give dem forudsætninger for og metode til at sætte sig ind i almene sproglige og humanistiske spørgsmål og problemstillinger.

2. Faglige mål og fagligt indhold**2.1 Faglige mål**

Eleverne skal kunne:

- oplæse og oversætte lettere græske tekster til dansk med brug af fagets hjælpemidler: ordbog, grammatik og paralleloversættelse
- sætte teksterne ind i deres historiske, samfundsmæssige og kulturelle sammenhæng og forholde sig til deres betydning i europæisk kultur
- begrunde oversættelsen i en syntaktisk analyse
- anvende morfologisk viden til at genkende de almindelige former i attisk græsk
- identificere centrale ord og begreber i de græske tekster og genkende dem som fremmedord, låneord og oversættelseslån i andre sprog, herunder videnskabssprogene
- anvende viden om græsk sprog til at diskutere ligheder og forskelle mellem græsk og dansk.

2.2 Kernestof

Kernestoffet er:

- lettere græske originaltekster, evt. suppleret med lettere bearbejdede græske tekster fra klassisk og hellenistisk tid
- græsk morfologi og syntaks i det omfang, teksterne lægger op til det
- grundlæggende græsk ordforråd
- græske ord og begreber i de moderne europæiske sprog
- hovedlinjer i græsk historie og kultur i klassisk tid.

2.3 Supplerende stof

Eleverne vil ikke kunne opfylde de faglige mål alene ved hjælp af kernestoffet. Det supplerende stof i græsk uddyber de læste græske tekster og sætter dem ind i et større perspektiv.

3. Tilrettelæggelse

3.1 Didaktiske principper

Der lægges i undervisningen vægt på, at fagets discipliner opleves som en helhed. Der læses mindst tre forfattere eller genrer. Efter en eventuel begynderfase læses teksterne i helheder, som er tilstrækkelige til at give et repræsentativt indtryk af værk, genre eller forfatter. Der skal indgå ubearbejdet tekst i undervisningen. Tekstlæsningen danner udgangspunkt for arbejdet med græsk kultur og dens betydning i Europas kultur. I det sproglige arbejde lægges der vægt på, at eleverne tilegner sig en metode, som de kan anvende til at forstå og oversætte en græsk tekst.

3.2 Arbejdsformer

I undervisningen indgår gennem hele forløbet varierede arbejdsformer. Selvom vægten i begynderfasen ligger på den sproglige indlæring, inddrages det kulturelle stof allerede fra begyndelsen, og it udnyttes både i arbejdet med kulturstoffet og med indlæring af grammatik.

3.3 It

Eleverne skal stifte bekendtskab med ressourcer for de klassiske fag på internettet og skal lære at anvende webbaserede redskaber i forbindelse med tekstlæsningen og at finde og vurdere supplerende materiale.

3.4 Samspil med andre fag

Når græsk indgår i en 2- eller 3-årig gymnasial uddannelse, er faget omfattet af det generelle krav om samspil mellem fagene og indgår i stx i almen studieforberedelse og i almen sprogforståelse ifølge de bestemmelser, som gælder for disse forløb.

4. Evaluering

4.1 Løbende evaluering

Undervisningen og elevernes udbytte heraf evalueres løbende. Evalueringen skal i højere grad gælde sammenhæng og helhed end realstoffet.

4.2 Prøveform

Der afholdes en mundtlig prøve på grundlag af et tekststykke på højst 1/3 normalside valgt af eksaminator. Eksamensspørgsmålene må ikke være forsynet med vejledende spørgsmål eller overskrifter og udtages repræsentativt dækkende blandt de læste græske tekster. Prøvematerialet sendes til censor og godkendes af denne forud for prøvens afholdelse.

Eksaminationstiden er 24 minutter pr. eksaminand. Der gives 24 minutters forberedelsestid.

Eksaminator fremlægger rene eksemplarer af alle de tekster og bøger, der har været anvendt i undervisningen. Under eksaminationen må kun de notater, som eksaminanden har udarbejdet under forberedelsen, medbringes. Som notater regnes oversættelse af glosser og enkelte vendinger, men ikke oversættelse af hele eksamensteksten eller dele deraf. Ved eksaminationen benyttes et rent eksemplar af teksten.

Eksaminationen former sig som en samtale mellem eksaminand og eksaminator med mulig inddragelse af censor. Der prøves i oplæsning, oversættelse, sproglig analyse og indholdsforståelse. Hele eksamensteksten oversættes. Til indholdsforståelse hører både en redegørelse for tekststykkets indhold og en relevant perspektivering. Eksaminator sikrer, at alle fire discipliner inddrages.

4.3 Bedømmelseskriterier

Ved bedømmelsen lægges der vægt på, i hvilket omfang eksaminandens præstation lever op til de faglige mål, som er angivet i 2.1.

Der lægges i bedømmelsen vægt på, at eksaminanden:

- har skaffet sig en sådan fortrolighed med det græske skriftbillede, at teksten uden større vanskeligheder kan oplæses
- kan oversætte selvstændigt til et tekstnært, men dog mundret dansk
- kan genkende og identificere almindeligt forekommende enkeltformer ud fra sin morfologiske viden og angive opslagsformer
- kan anvende morfologisk viden i den syntaktiske analyse
- kan begrunde oversættelsen i den sproglige analyse
- kan gøre rede for tekststedets indhold
- kan give eksempler i tekststedet på, hvorledes græsk har bidraget til den europæiske ordskat
- kan sætte teksten ind i et relevant perspektiv.

Der gives én karakter ud fra en helhedsvurdering af eksaminandens præstation.

Idræt B – valgfag, juni 2008**1. Identitet og formål****1.1 Identitet**

Faget idræt tager udgangspunkt i den fysiske aktivitet og inddrager viden fra de natur- og sundhedsvidenskabelige samt de humanistiske og samfundsvidenskabelige områder. Faget giver indsigt i den fysiske aktivitets betydning for sundheden i bredeste forstand. Idrætslige færdigheder, bevægelsesglæde og viden giver erfaringer med kroppen og dens bevægelsesmuligheder. Gennem alsidighed og fordybelse og ved inddragelse af teori skaber faget forståelse for idrættens kulturelle værdier.

1.2 Formål

Gennem faget opnås en betydelig grad af idrætslige færdigheder samt indsigt i og forståelse for idrættens videnskabsområder. Eleverne udvikler evnen til at kombinere praktiske erfaringer med teoretisk viden i relation til træning og sundhed og sættes i stand til kritisk at kunne analysere og vurdere forhold, der har betydning for den fysiske aktivitets indflydelse på kroppen. Eleverne opnår viden om betydningen af og forudsætningen for at være i god fysisk træningstilstand og opnår en bred forståelse for idrættens bidrag til udvikling af personlig identitet og sociale kompetencer. Eleverne skal gennem alsidig idrætsundervisning opleve glæden ved at bevæge sig, således at de motiveres til fortsat fysisk aktivitet.

2. Faglige mål og fagligt indhold**2.1 Faglige mål***Fokusområde fysisk aktivitet*

Eleverne skal:

- beherske alsidige og grundlæggende idrætslige færdigheder samt enkelte idrætter på et højere niveau
- beherske udvalgte idrætsdiscipliner og aktiviteter, der tilgodeser genrerne:
 - a) tekniske og taktiske færdigheder i forskellige former for boldspil
 - b) koreograferede og frie bevægelser til musik og lyd
 - c) tekniske færdigheder inden for øvrige klassiske og nye idrætter
 - udvikle kropsbevidsthed
 - indgå i forskellige typer samarbejdsrelationer.

Fokusområde teoriforståelse

Eleverne skal:

- have en grundlæggende viden om centralt arbejdsfysiologisk og funktionelt anatomisk stof
- have en grundlæggende viden om udvalgte områder inden for den humanistiske og samfundsvidenskabelige idrætsteori med hovedvægt på danske forhold inden for idrætshistorie og idrætssociologi
- kunne analysere og vurdere fysisk aktivitet i et trænings- og sundhedsmæssigt perspektiv
- kunne analysere og reflektere over idrættens kulturelle værdier.

Fokusområde træning

Eleverne skal:

- tilrettelægge og udføre arbejdsfysiologiske test samt målrettede grundtrænings- og opvarmningsprogrammer
- udfærdige, gennemføre og evaluere eget fysisk træningsforløb
- forbedre egen træningstilstand gennem udvalgte fysiske træningsforløb.

2.2 Kernestof

Kernestoffet er:

- alsidige idrætsdiscipliner og -aktiviteter, der tilgodeser kropsbeherskelse og boldbeherskelse
- idrætsdiscipliner og -aktiviteter samt træning, der tilgodeser tematisk fordybelse under inddragelse af fagets teoriområder
- natur- og sundhedsvidenskabelige samt humanistiske og samfundsvidenskabelige teorier om træning, livsstil og idrætsvaner
- idrætter, der fokuserer på samarbejde og etik og fremmer selvværd.

2.3 Supplerende stof

Ud over kernestoffet indgår supplerende stof, som i samspil med de øvrige fag i fagrækken perspektiverer kernestoffet. Ad den vej udvides elevernes faglige horisont, og de bevidstgøres om fagets muligheder.

3. Tilrettelæggelse

3.1 Didaktiske principper

Der lægges i undervisningen vægt på, at fagets praktiske discipliner integreres med teori om fysisk aktivitet, træning og sundhed. Alsidigheden i disciplinvalget tilgodeses ved, at genrerne a, b og c (jf. pkt. 2.1, fokusområde fysisk aktivitet) hver indgår med mindst 25 pct.

I undervisningens indledende fase er det centrale for faget den fysiske aktivitet, hvor træningsaspektet sammen med den relevante kobling til det natur- og sundhedsvidenskabelige samt humanistiske og samfundsvidenskabelige område indgår som et bevidstgørende element i undervisningen.

Herefter skal undervisningen tilrettelægges, så teori og praktik vægtes ligeligt. Både den praktiske og den teoretiske undervisning tilrettelægges i et antal tematiske forløb således, at sammenhængen mellem den praktiske del og teorien tydeliggøres. Der arbejdes med elevernes evne til kritisk analyse og refleksion, deres selvstændighed og evne til samarbejde.

Undervisningen skal tage hensyn til progression, variation, sikkerhed samt til den fysiologiske kønsforskel og foregår både kønsdifferentieret og kønsintegreret.

3.2 Arbejdsformer

Undervisningen skal organiseres i længerevarende forløb, der tilgodeser fordybelsen. I undervisningens indledende fase skal det enkelte forløb integrere fysisk aktivitet, teori og træning, mens undervisningen herefter differentierer mellem praktisk og teoretisk undervisning. Det teoretiske stof gennemgås både som klasserumsundervisning og som praktisk eksperimentel undervisning.

Eleven skal arbejde både selvstændigt og i grupper, og der skal udarbejdes et antal skriftlige rapporter i løbet af skoleåret, som inddrager flere af fagets videnskabsområder.

Forløbene skal give eleverne en alsidig oplevelse af fagets muligheder, og forløbene skal sikre, at begge køn motiveres for fortsat fysisk aktivitet. Undervisningen skal således rette sig mod såvel den selv- og uorganiserede som den organiserede og kommercielle idræts tilbud.

3.3 It

I forbindelse med undervisningen i idræt skal eleverne gøre brug af it til bl.a. at skaffe sig viden om sundhed, livsstil og idrætsvaner, i forbindelse med anvendelsen af forskellige testformer og bearbejdelsen heraf samt til at orientere sig om muligheder for at dyrke motion og idræt i fritiden.

3.4 Samspil med andre fag

Faget indgår i tæt samarbejde med en række andre fag, i stx inden for bl.a. almen studieforberedelse, studieretninger og det naturvidenskabelige grundforløb. Idrætsfagets teoretiske bredde og dybde giver mulighed for samspil inden for og på tværs af såvel det natur- og sundhedsvidenskabelige, det humanistiske og samfundsvidenskabelige som det kunstneriske og kreative fagområde. Dette samspil sikrer, at eleverne opnår den nødvendige forståelse af specifikke idrætsfaglige elementer samtidig med, at de bevidstgøres om de videre perspektiver af fysisk aktivitet og træning i forhold til livsstil, kropsidealer og almindannelse.

4. Evaluering

4.1 Løbende evaluering

De faglige mål er grundlaget for den løbende evaluering i faget. Eleverne vurderes på baggrund af en helhedsvurdering og på baggrund af en alsidig, kønsintegreret og kønsdifferentieret undervisning inden for fokusområderne i pkt. 2.1.

Såvel elevernes evne til at koble teoretisk viden på et personligt træningsforløb, deres evne til at arbejde tematisk med enkelte idrætter i en kobling af fagets teoretiske og praktiske områder, deres praktiske færdigheder som deres idrætsteoretiske viden skal indgå i den samlede bedømmelse.

4.2 Prøveform

Der afholdes en praktisk/mundtlig prøve i faget af 45 minutters varighed pr. eksaminand.

Den praktiske del af prøven varer 25 minutter. Forberedelsestiden er 40 minutter til den mundtlige del af prøven, som varer 20 minutter.

I *den praktiske del* af prøven eksamineres i to af de tematiske forløb, der har indgået i holdets undervisning. De tematiske forløb skal dække to af genrerne a, b og c beskrevet i pkt. 2.1. Der eksamineres primært i praktiske færdigheder, men også forståelse af temaets teoretiske sammenhænge kan inddrages. Denne del foregår – afhængigt af indholdet i de tematiske forløb - individuelt eller i grupper. Selvstuderende eksamineres efter lodtrækning på eksamensdagen i 2 af de 3 genrer beskrevet under pkt. 2.1.

Som en del prøvematerialet udarbejder den enkelte eksaminand en drejebog for indholdet af den praktiske del af prøven.

I *den mundtlige del* af prøven trækker eksaminanden en individuel opgave, der skal formuleres som en case, der muliggør kritisk refleksion hos eksaminanden og viser dennes evne til at anvende sin alsidige teoretiske viden på en praktisk problemstilling. Eksaminationen tager udgangspunkt i eksaminandens gennemgang af casen og former sig som en samtale mellem eksaminand og eksaminator med mulig inddragelse af censor. Bilagsmaterialet skal være såvel kendt som ukendt.

Prøvematerialet (drejebøger, caseopgaver samt tidsplan for afvikling af prøven) skal være censor i hænde senest 5 hverdage før prøvens afholdelse og godkendes af censor, før prøven påbegyndes.

4.3 Bedømmelseskriterier

På baggrund af de faglige mål (jf. pkt. 2.1) bedømmes eksaminanden for den praktiske del af eksamens vedkommende på sin beherskelse af idrætslige færdigheder og sin evne til at koble temaets teoretiske sammenhænge til praksis. For den mundtlige dels vedkommende bedømmes eksaminanden for sin evne til gennem analyse og vurdering af en case-baseret problemstilling at demonstrere indsigt i idrættens praksis- og videnskabsområder.

Der gives én karakter for en helhedsvurdering af eksaminandens praktiske og mundtlige præstation.

Informationsteknologi C – valgfag, juni 2008**1. Identitet og formål****1.1 Identitet**

Informationsteknologi er centralt i det moderne samfund, med omdrejningspunkt i teknologier til søgning, anvendelse, bearbejdning og formidling af data og informationer.

Faget omhandler samspillet mellem informationsteknologi og den teknologiske udvikling og brugen af informationsteknologi i uddannelse, erhverv og samfund. Faget giver teoretisk indsigt i og praktiske færdigheder i anvendelse af disse teknologier.

1.2 Formål

Faget bidrager til det teknologisk-almendannende og studieforberedende formål ved at give eleverne et orienteringsværktøj i den globaliserede verden og et it-beredskab i faglige og tværfaglige sammenhænge.

Faget øger elevernes evne til at forholde sig til den enkeltes, uddannelsens, erhvervenes og samfundets brug og misbrug af information gennem teoretisk indsigt og praktisk arbejde med informationsteknologien.

Faget bidrager til elevernes forståelse af informationsteknologiens placering i de øvrige fag og danner et kvalificeret teknologisk-almendannende grundlag for valg af videregående uddannelse.

Faget indeholder praktiske, eksperimenterende og innovative elementer, som gør eleverne i stand til at håndtere it som en teknologi under stadig udvikling.

2. Faglige mål og fagligt indhold**2.1 Faglige mål**

Eleverne skal kunne:

- redegøre for grundlæggende funktioner af it-komponenter (hardware og software) og samspillet mellem dem
- redegøre for det grundlæggende samspil mellem it-komponenter og bruger
- beskrive forskellige sikkerhedsbehov og risikofaktorer ved brug af et givent it-system
- anvende it som interaktivt medie til dokumentation og kommunikation
- præsentere og formidle data og informationer med brug af informationsteknologiske værktøjer
- redegøre for gængse spilleregler for anvendelse af it
- arbejde med systematiske søgestrategier til indsamling af informationer og undersøge og evaluere informationerne kritisk
- vælge og bruge it-komponenter som værktøj til løsning af et problem med relation til elevens, uddannelsens og samfundets brug.

2.2 Kerne stof

Kernestoffet er følgende:

It-komponenter og samspillet imellem dem

- grundlæggende hard- og software-terminologi, funktionalitet og anvendelse
- netværk
- lagrings- og kommunikationsformater.

Samspillet mellem it-komponenter og bruger

- fysiske grænseflader
- interaktion, brugergrænseflade og brugervenlighed.

It-sikkerhed

- virus og hacking
- beskyttelsesmåder.

It-formidling

- komposition, layout og billedbehandling
- form og farve
- medievalg og typografi.

It-spilleregler

- etik og lovgivning
- etikette i forbindelse med it-baseret kommunikation
- ophavsret og plagiat.

It-værktøjer

- dokumentation, formidling og visualisering
- databaser
- vidensøgning
- modellering og beregning.

2.3 Supplerende stof

Eleverne vil ikke kunne opfylde de faglige mål alene ved hjælp af kernestoffet. Det supplerende stof skal have et omfang svarende til 20 pct. af den samlede uddannelsestid og skal udvælges således, at det:

- medvirker til opnåelse af de faglige mål
- understøtter anvendelsen af it i tværfaglige sammenhænge
- viser de aktuelle udviklingstendenser inden for faget.

3. Tilrettelæggelse

3.1 Didaktiske principper

Undervisningen i faget skal fremme elevens nysgerrighed og lærelyst gennem en kreativ og eksperimenterende tilgang til fagets emneområder. Der veksles mellem overbliksskabende forløb, eksperimenter, øvelser og projekter, hvor der er fokus både på proces og produkt. Der arbejdes med forskellige dokumentationsformer så som logbog, hjemmeside, cd-rom, multimedie og video. Undervisningsformen differentieres således, at alle elever udvikler sig i undervisningsforløbet.

Eleverne skal have medindflydelse i valg af projektopgaver. Resultaterne af projektopgaver skal inddrages som en del af undervisningen, gennem præsentation og fremlæggelse i klassen.

3.2 Arbejdsformer

Undervisningen tilrettelægges med udgangspunkt i de kompetencer, som er opnået i faget gennem brug af it i uddannelsens øvrige fag og i tværfaglige sammenhænge.

Læreplanens faglige mål nås via en vekselvirkning mellem kursusbaseret, tematiseret og projektorganiseret undervisning. Den projektorganiserede undervisning skal sikre, at eleven kommer til at arbejde med fagets metoder og værktøjer i en tværfaglig og realistisk sammenhæng.

Den projektorganiserede undervisning skal indeholde progression med hensyn til:

- faglig bredde
- faglig dybde
- selvstændighed.

Arbejdsformen skal i mulig udstrækning være baseret på eksperimenter og forsøg, hvor it-komponenter bliver testet, afprøvet og anvendt.

Der skal afleveres besvarelser af opgaver, der indøver de enkelte faglige mål og projektopgaver, herunder et afsluttende projekt, der omfatter fagets elementer i en faglig og tværfaglig sammenhæng. Projektet har et omfang svarende til 20 timers uddannelsestid. Projektet består af et produkt og en rapport. Rapporten skal beskrive udviklingen af det færdige produkt. Rapporten må højst have et omfang af 15 sider.

Projektet udarbejdes inden for rammerne af projektoplæg stillet af skolen. Eksaminanden udarbejder en projektbeskrivelse, der godkendes af skolen, når beskrivelsen er tilstrækkelig fagligt bred og niveaumæssigt relevant.

Sammen med projektet afleverer eksaminanden en synopsis, der kort beskriver produkt og dokumentation. Det afsluttende projekt skal kunne indgå i grundlaget for årskaracteren i faget og skal i givet fald kunne lægges til grund for den mundtlige prøve.

3.3 It

Da fagets genstandsområde er informationsteknologien, kan undervisningen kun gennemføres med udstrakt brug af it-værktøjer til eksperimenter, afprøvning og udarbejdelse af dokumentation.

Internettet anvendes som søgningsværktøj til oplysninger, vejledninger, eksempler, programdele og biblioteksmoduler med efterlevelse af ophavsretslige regler og dokumentationskrav.

3.4 Samspil med andre fag

It-faget er alle fags mødested. En del af fagets kompetencer skal opnås i et samarbejde med uddannelsens øvrige fag. Samarbejdet indebærer også, at faget giver eleven færdigheder, der kan nyttiggøres i uddannelsens øvrige fag.

Det supplerende stof udvælges således, at det faglige indhold samt de faglige kompetencer, der udvikles ved at arbejde med indholdet, supplerer målene for såvel studieretningsfag som obligatoriske fag.

4. Evaluering

4.1 Løbende evaluering

Eleverne skal have løbende tilbagemelding om deres faglige niveau i forhold til de fastsatte mål. Evalueringen baseres på elevens daglige arbejdsindsats. Dette gøres på baggrund af:

- projektopgaver
- mundtlige øvelsesopgaver og logbøger
- forsvar af projektopgaver
- mundtlig fremlæggelse.

4.2 Prøveform

Mundtlig prøve på grundlag af eksaminandens afsluttende projekt, jf. afsnit 3.2.

Før prøven sender skolen et eksemplar af synopsis til censor. Eksaminator og censor drøfter inden prøven, hvilke problemstillinger eksaminanden skal uddybe. Projektrapporten er forinden prøven ikke rettet og kommenteret af læreren.

Eksaminationstiden er 24 minutter. Der gives ingen forberedelsestid.

Eksaminationen tager udgangspunkt i eksaminandens præsentation og fremlæggelse af projektet suppleret med et eller flere i forvejen forberedte spørgsmål fra eksaminator. Eksaminationen former sig derefter som en uddybende samtale, der kan omfatte emner inden for hele fagets kernestof og supplerende stof.

4.3 Bedømmelseskriterier

Bedømmelsen er en vurdering af, i hvilket omfang eksaminandens præstation lever op til de faglige mål, som er angivet i 2.1.

Der lægges vægt på:

- fremlæggelsen af projektet
- analysen og beskrivelsen af projektet
- problemløsning og valg af løsninger
- kvaliteten af det praktiske produkt
- fremlæggelsen og forsvaret af projekt
- skriftlig præsentation og dokumentation
- faglig bredde, dybde og selvstændighed i besvarelsen af spørgsmål inden for fagets emneområder.

Der gives én karakter på baggrund af en helhedsbedømmelse af eksaminandens mundtlige præstation.

Innovation C – valgfag, juni 2008**1. Identitet og formål****1.1 Identitet**

Innovation er et samfundsvidenskabeligt fag, der omfatter viden inden for invention, innovation og diffusion. Faget giver viden om idéudvikling og kommercialisering samt innovations betydning på såvel mikro- som makroniveau. Innovation beskæftiger sig med innovative processer, projektstyring og projektforløb eller forretningsplan.

1.2 Formål

Formålet med undervisningen er at fremme elevernes evne til at arbejde systematisk med idéudvikling. Endvidere er det formålet, at eleverne udvikler kommerciel handlekraft og evne til risikohåndtering gennem anvendelse af metoder til gennemførelse af innovative projekter og opstart af nye virksomheder i en international økonomi. Endelig er det formålet, at eleverne skal udvikle deres evne til at kunne arbejde med viden om innovative processer på virkelighedsnære problemstillinger.

2. Faglige mål og fagligt indhold**2.1 Faglige mål**

Eleverne skal kunne:

- redegøre for innovationers betydning for samfundsudviklingen, og hvordan samfunds vilkår har betydning for innovationsaktiviteter
- redegøre for innovations betydning for virksomheders konkurrenceevne og organisationers udvikling
- redegøre for invention og kunne anvende metoder til generering af nye ideer
- anvende viden om faserne i innovationsprocessen til at diskutere og vurdere konkrete problemstillinger
- redegøre for diffusion på virksomheds-, branche- og internationalt niveau
- anvende viden om relevante metoder til at udarbejde og vurdere et projektforløb eller en forretningsplan i forbindelse med innovation.

2.2 Kernestof

Kernestoffet er:

- innovation og samfundsudvikling
- innovation og virksomheders konkurrenceevne
- invention og idegenerering
- innovationsprocessen
- diffusion
- forretningsplan/projektforløb.

2.3 Supplerende stof

Eleverne vil ikke kunne opfylde de faglige mål alene ved hjælp af kernestoffet. Det supplerende stof skal have et omfang svarende til ca. 25 pct. af den samlede uddannelsestid og skal udvælges, således at det sammen med kernestoffet medvirker til udvikling af de faglige mål. Det supplerende stof skal endvidere udvælges, så det understøtter elevernes opfattelse af, at arbejdet med innovative processer kræver anvendelse af viden og metoder fra forskellige fagområder. Endelig skal det supplerende stof perspektivere områder fra kernestoffet og udbygge de faglige mål, der er erhvervet herfra.

3. Tilrettelæggelse

3.1 Didaktiske principper

Innovation har grundlag i aktuelle og virkelighedsnære problemstillinger. Undervisningen tilrettelægges problemorienteret og projektor organiseret med inddragelse af cases til belysning af fagets teori. I forbindelse med case-undervisningen inddrages eksterne samarbejdspartnere i form af virksomhedsrepræsentanter eller iværksættere.

Endvidere tilrettelægges undervisningen med vægt på, at elevens kommercielle handlekraft og risikovillighed udvikles.

3.2 Arbejdsformer

Undervisningen tilrettelægges med varierende arbejdsformer, herunder kritiske refleksioner over valg af arbejdsmetoder, og der skal være en vekselvirkning mellem det individuelle arbejde og gruppearbejde. Valg af arbejdsformer sker under hensyntagen til udvikling af elevernes kreativitet.

Undervisningen tilrettelægges med mindst en længere sammenhængende periode, svarende til mindst 10 pct. af den samlede uddannelsestid. I forløbet udarbejder eleverne et eksamensprojekt, der behandler væsentlige faglige områder inden for såvel kernestof som supplerende stof. Projektet har form af en forretningsplan eller en projektrapport.

3.3 It

Undervisningen tilrettelægges under hensyn til, at it indgår som værktøj. I forbindelse med case-arbejde og længere sammenhængende forløb tilrettelægges undervisningen under hensyn til, at eleverne skal have adgang til elektroniske kommunikationsplatforme og internettet.

3.4 Samspil med andre fag

Når faget indgår som studieretningsfag, har det et samspil med andre fag omkring kreative processer og idéudvikling og med samfundsvidenskabelige, naturvidenskabelige og teknologiske fag om udarbejdelse af projektforsløb eller forretningsplaner.

4. Evaluering

4.1 Løbende evaluering

Gennem individuel vejledning og evaluering opnår eleverne undervejs i det samlede forløb en klar opfattelse af niveauet for og udviklingen i det faglige standpunkt. Herunder inddrages aktiviteter, som stimulerer den individuelle og fælles refleksion over udbyttet af undervisningen. Grundlaget for evalueringen skal være de faglige mål.

4.2 Prøveform

Der afholdes en mundtlig prøve.

Mundtlig prøve på grundlag af et projekt. Projekterne sendes til censor til gennemsyn forud for prøvens afholdelse.

Eksaminationstiden er ca. 30 minutter pr. eksaminand. Der gives ingen forberedelsestid.

Eksaminationen tager udgangspunkt i eksaminandens præsentation af sit projekt suppleret med uddybende spørgsmål fra eksaminator.

Det er alene den mundtlige præstation, der bedømmes.

4.3 Bedømmelseskriterier

I bedømmelsen indgår, i hvor høj grad eksaminanden er i stand til at opfylde fagets mål. Eksaminanden skal herunder kunne:

- udvælge, strukturere og formidle fagligt stof fra projektet
- formulere faglig argumentation
- demonstrere faglige færdigheder
- diskutere og vurdere innovative problemstillinger med anvendelse af fagets terminologi, metoder og modeller i en virkelighedsnær kontekst.
- disponere en præsentation
- argumentere for valg af arbejdsmetoder.

Der gives en karakter ud fra en helhedsbedømmelse.

International teknologi og kultur C – valgfag, juni 2008**1. Identitet og formål****1.1 Identitet**

Fagets genstandsfelt er teknologiens internationale dimensioner og interkulturelle afhængighed. International teknologi og kultur er et fag med både humanistiske, samfundsfaglige og teknologifaglige elementer. Der er fokus på internationale organisationer, internationalt samarbejde og Danmarks deltagelse heri. Der er endvidere vægt på produktionsformer og erhvervsstrukturer og sammenhængen med samfundsforhold, levevilkår og kultur.

1.2 Formål

Formålet er, at eleverne opnår indsigt i teknologiens internationale karakter og de interkulturelle forhold, der er af betydning for den nationale og den internationale teknologiske udvikling. Endvidere er formålet, at eleverne opnår en baggrund for at forstå og udarbejde enkle områdeanalyser med vægt på samspillet mellem internationalt samarbejde, teknologi og kultur.

2. Faglige mål og fagligt indhold**2.1 Faglige mål***Internationalt samarbejde*

Eleverne skal kunne:

- redegøre for væsentlige internationale organisationers betydning for det internationale samarbejde
- redegøre for udviklingen i handelens betydning for det internationale samarbejde såvel i historisk som nutidigt perspektiv.

Teknologi

Eleverne skal kunne:

- redegøre for og sammenligne den teknologiske udvikling i brancher på tværs af lande samt vurdere årsager til den fundne udvikling
- anskue den fundne teknologiske udviklings betydning nationalt og internationalt.

Kultur

Eleverne skal kunne:

- analysere årsager til kulturforskelle og konflikter i konkrete områder samt
- konsekvenserne af sådanne.

2.2 Kernestof

Kernestoffet er:

- internationalt samarbejde, herunder international produktion, konkurrenceforhold, arbejdsdeling og handel
- teknologi og teknologianalyse, herunder uddannelse, miljø og arbejdsvilkår
- kultur og områdespecifik kulturteori, herunder kulturkonstitution, kulturforskelle, kulturligheder, kulturkonflikter og påvirkning.

2.3 Supplerende stof

Eleverne vil ikke kunne opfylde de faglige mål alene ved hjælp af kernestoffet. Det supplerende stof vælges med henblik på at perspektivere det internationale samarbejde ud fra en historisk og en organisatorisk dimension. Der lægges vægt på teknologiens udviklingstendenser og teknologiens sammenhæng med kultur og samfundsstruktur.

3. Tilrettelæggelse

3.1 Didaktiske principper

I undervisningen anvendes områdestudier med inddragelse af relevante tilgrænsende faglige discipliner. Der arbejdes både ud fra et induktivt og et deduktivt undervisningsprincip med hovedvægt på det induktive.

3.2 Arbejdsformer

På baggrund af områdestudier vælges temaer med udgangspunkt i kernestoffet således, at der fokuseres på samspillet mellem den teknologiske udvikling og kulturelle omstændigheder og behov.

Undervisningen gennemføres med en vekselvirkning mellem oplæg og projektforsøg, som afsluttes med en rapport. Projektforsøgene gennemføres med områdestudier med udgangspunkt i kernestoffet. For hvert områdestudie afsluttes med en projektrapport. Et af områdestudierne er valgfrit.

Det skriftlige arbejde kan have karakter af elektroniske præsentationer. Der udarbejdes en afsluttende opgave, der stilles af skolen og som ligger til grund for den mundtlige prøve. Opgaven kan udarbejdes i grupper på op til 3 elever. Opgaven afleveres senest en uge inden eksamensperiodens begyndelse.

3.3 It

It inddrages i forbindelse med informationssøgning med vægt på kilder, der belyser områdernes aktuelle udvikling.

Der lægges vægt på udvikling af kreativitet og metodik i søgningen, selvstændighed, kritisk sans og elementær kildekritisk metodik og efterlevelse af ophavsretslige regler og dokumentationskrav i brugen af kilder.

It anvendes ligeledes i rapportering og formidling gennem skrift, lyd og visualisering.

3.4 Samspil med andre fag

Faget kan indgå i et samspil med en række andre fag, hvor faget især supplerer den internationale dimension. Nærliggende fagområder er teknologi, sprog og samfundsfag.

4. Evaluering

4.1 Løbende evaluering

Der lægges vægt på en grundig evaluering af de skriftlige rapporter, således at eleven har mulighed for at kvalificere rapporterne og eksamensforløbet.

4.2 Prøveform

Mundtlig prøve på grundlag af eksaminandens afsluttende opgave, som er stillet lokalt, jf. afsnit 3.2. En fortegnelse over opgaveformuleringerne af eksaminandernes afsluttende opgaver sendes til censor forud for

prøvens afholdelse. Den afsluttende opgave er forinden prøven ikke rettet og kommenteret af læreren/eksaminator.

Eksaminationstiden er 24 minutter. Der gives ingen forberedelsestid.

Eksaminationen tager udgangspunkt i eksaminandens præsentation og fremlæggelse af sin afsluttende opgave suppleret med et eller flere i forvejen forberedte spørgsmål fra eksaminator. Eksaminationen former sig derefter som en perspektiverende samtale inden for hele fagets kernestof og supplerende stof.

4.3 Bedømmelseskriterier

Bedømmelsen er en vurdering af, i hvilket omfang eksaminandens præstation lever op til de faglige mål, som er angivet i 2.1.

Der lægges vægt på eksaminandens:

- mundtlige forsvar af rapporten
- evne til at forklare og argumentere for rapportens problemstilling, arbejdsmetode og resultater
- evne til at kunne perspektivere inden for emneområdet, herunder evne til at gå i dialog med eksaminator.

Der gives én karakter ud fra en helhedsvurdering.

Italiensk B – valgfag, juni 2008**1. Identitet og formål****1.1 Identitet**

Italiensk er et færdighedsfag, et vidensfag og et kulturfag. Faget indeholder såvel en praktisk som en teoretisk side. Fagets centrale arbejdsområde er det italienske sprog som kommunikations- og erkendelsesmiddel. Italiensk er samtidig et vindue mod andre romanske sprog og kulturer.

1.2 Formål

Gennem arbejdet med italiensk sprog udvikler elevernes deres evne til at kommunikere på italiensk. Studiet af italiensk kultur og litteratur giver viden og indsigt, som bibringer eleven såvel forståelse af italiensk samfund og kultur som øget omverdensforståelse og interkulturel bevidsthed. Italiensk giver kendskab til en kultur, der spiller en væsentlig rolle i Europas kulturelle udvikling og skærper elevernes æstetiske opmærksomhed. Endelig sætter italienskfaget eleverne i stand til gennem kulturmødet at reflektere over egen kultur i sammenligning med den italienske kultur.

2. Faglige mål og fagligt indhold**2.1 Faglige mål**

Eleverne skal kunne:

- forstå hovedindholdet, når der tales et enkelt italiensk om kendte såvel som almene emner formidlet gennem forskellige medier
- deltage i samtale på et enkelt og sammenhængende italiensk om kendte såvel som almene emner
- læse og i hovedtræk forstå ubearbejdet italiensk skønlitteratur samt sagprosa i et enkelt sprog
- mundtligt redegøre for et kendt emne på et enkelt og sammenhængende italiensk
- udtrykke sig skriftligt om kendte såvel som almene emner på et enkelt og sammenhængende italiensk
- anvende det erhvervede kendskab til italienske kultur- og samfundsforhold i samtale på italiensk og i arbejdet med de studerede emner
- relatere det erhvervede kendskab til italienske kultur- og samfundsforhold til andre kultur- og samfundsforhold
- praktisere viden om, hvordan man lærer fremmedsprog i det daglige arbejde med italiensk
- anvende tosprogede ordbøger og en elementær italiensk grammatik.

2.2 Kernestof

Kernestoffet er:

- de grundlæggende principper for sprogets opbygning og anvendelse, både vedrørende samtalers og teksters struktur og vedrørende den nødvendige syntaks og morfologi
- et grundlæggende ordforråd og idiomatik, som eleverne har brug for i samtaler både om almene emner og om de studerede emner
- de grundlæggende elementer i italiensk udtale og intonation, receptivt såvel som produktivt
- nutidige mundtlige og skriftlige litterære og ikke-litterære udtryksformer fra Italien
- historiske, kulturelle og interkulturelle forhold, der har relevans for de studerede emner
- centrale samfundsmæssige forhold i Italien.

2.3 Supplerende stof

Eleverne vil ikke kunne opfylde de faglige mål alene ved hjælp af kernestoffet. Det supplerende stof består af forskellige kulturelle, litterære, historiske og samfundsmæssige udtryk, som har udgangspunkt i Italien.

Det skal uddybe og perspektivere kernestoffet samt udvide den faglige horisont, så eleverne opfylder de faglige mål.

3. Tilrettelæggelse

3.1 Didaktiske principper

Fagets discipliner skal opleves som en helhed, der i overensstemmelse med de faglige mål primært fokuserer på anvendelsesaspektet.

Undervisningen skal give eleverne mulighed for at erhverve sig den viden om sprog, der er nødvendig for at udvikle de kommunikative kompetencer.

Centralt i undervisningen står elevernes mulighed for egen sprogproduktion og udfoldelse i forhold til de faglige mål. Fluency prioriteres højere end sproglig præcision.

Lytte-, læse- og kommunikationsstrategier skal give eleverne redskaber til at kunne igangsætte og opretholde kommunikation på trods af sproglige barrierer.

Undervisning i grammatik, ordforråd, tekstanalyse og fremmedsprogstilegnelse inddrages i relevant omfang og under hensyntagen til den faglige progression.

Undervisningen foregår i størst muligt omfang på italiensk.

3.2 Arbejdsformer

Centralt i undervisningen står den faglige progression.

Efter begynderundervisningen organiseres arbejdet hovedsageligt gennem 3-5 forskellige emner, og det sikres, at de faglige mål integreres i dette arbejde.

Arbejdsformer og metoder varieres og tilpasses løbende de faglige mål, der arbejdes hen imod i det pågældende emne.

Undervisningen tilrettelægges med progression i valget af arbejdsformer, så eleverne opnår studiekompetence og selvstændighed i arbejdet.

Der fokuseres på arbejdsformer, der udvikler elevernes kommunikative kompetencer. Sprogforståelse sikres ved, at eleverne hører talt italiensk formidlet gennem forskellige medier.

Arbejdet med italiensk kultur og italienske samfundsforhold integreres løbende i arbejdet med emnerne.

Skriftligt arbejde inddrages i begrænset omfang som en støttedisciplin til den mundtlige dimension.

3.3 It

It er en integreret del af italienskundervisningen.

It anvendes som redskab til støtte for tekstarbejdet og for arbejdet med den færdighedsmæssige side af sprogstilegnelsen og der anvendes relevante programmer til interaktive øvelser og træningsprogrammer til styrkelse af sprogstilegnelsen, såvel den receptive som den produktive.

3.4 Samspil med andre fag

Hvor det er muligt, indgår italiensk i samspil med andre fag om emner af sproglig, kulturel, interkulturel og historisk art. Faget indgår i samspil med andre sprogfag for derigennem at udvikle en generel sproglig bevidsthed og viden om, hvordan man lærer fremmedsprog.

4. Evaluering

4.1 Løbende evaluering

Der foretages løbende individuelle evalueringssamtaler mellem underviser og elev. Der evalueres bredt i forhold til de faglige mål. Evalueringen skal være fremadrettet.

Eleverne udfører test til selvevaluering i forhold til de faglige mål.

4.2 Prøveform

Der afholdes en mundtlig prøve. Prøven består af to dele med en samlet eksaminationstid på 30 minutter:

- 1) Redegørelse og uddybende samtale på italiensk samt tekstforståelse med udgangspunkt i en ukendt, ubearbejdet italiensk sproget prosatekst med et omfang på ca. 1 normalside. Tekstmaterialet skal have tilknytning til et af de studerede emner. De emner, der indgår som grundlag for prøven, skal tilsammen dække de faglige mål og kernestoffet. Tekstmaterialet inddrages i præsentationen, som efterfølges af en uddybende samtale.
- 2) Samtale på italiensk med udgangspunkt i et ukendt billedmateriale om almene emner.

Til begge punkter gives en samlet forberedelse på 1 time.

Eksaminanden må anvende alle hjælpemidler bortset fra kommunikation med omverdenen og oversættelsesprogrammer, dvs. software eller netbaserede programmer, der kan oversætte hele sætninger og hele tekster fra et sprog til et andet.

Der eksamineres to eksaminander i timen.

Det samme ukendte prøvemateriale må højst anvendes ved 3 eksaminationer på samme hold.

4.3 Bedømmelseskriterier

Ved prøven bedømmes det, i hvilket omfang eksaminandens præstation lever op til de faglige mål, som er angivet i 2.1.

Der lægges vægt på, at eksaminanden på italiensk kan redegøre for det ukendte tekstmateriale og inddrage relevante elementer af italiensk kultur, litteratur og samfund fra det studerede emne. Endvidere lægges der vægt på samtalefærdighed om almene emner og tekstforståelse. Sammenhængende sprogbrug er vigtigere end korrekthed i detaljen.

Der gives én karakter ud fra en helhedsvurdering.

Japansk A – valgfag, juni 2008**1. Identitet og formål****1.1 Identitet**

Japansk er et færdighedsfag, vidensfag og kulturfag. Dets genstandsområde er det japanske sprog og i forlængelse heraf kendskab til og forståelse af kultur og samfundsforhold i Japan.

1.2 Formål

Japansk skal på A-niveau give eleverne indsigt i det japanske sprog og den japanske verden.

Gennem sproglig indsigt opnår eleverne kommunikativ kompetence, mundtlig såvel som skriftlig, læsekompetence samt bevidsthed om det japanske sprog og om sprogtilegnelse i almindelighed.

Gennem indsigt i den japanske verden udvikler eleverne deres sans for den æstetiske dimension, og de opnår kendskab til og forståelse for japansk kultur og samfundsforhold samt interkulturel kompetence, der rækker ud over den velkendte nordvesteuropæiske verden.

2. Faglige mål og fagligt indhold**2.1 Faglige mål**

Eleverne skal kunne:

- forstå hovedindholdet af ukompliceret talt standardjapansk
- udtale standardjapansk forståeligt og naturligt
- læse og forstå enklere moderne tekster, skønlitterære såvel som ikke-skønlitterære
- benytte et ordforråd, som sætter dem i stand til at kommunikere på japansk om dagligdags forhold og om studerede emner og tekster
- anvende den centrale formlære og sætningsbygning i et ukompliceret, men sammenhængende og nogenlunde korrekt japansk talesprog
- foretage en selvstændig præsentation af en tekst eller et emne på japansk, indgå i en dialog herom og argumentere for egen opfattelse
- perspektivere studerede tekster og emner til japansk kultur og samfundsforhold samt vise basal interkulturel kompetence
- skrive i det væsentlige korrekt japansk i forskellige meddelelsessituationer med anvendelse af centrale sætningskonstruktioner
- benytte fagets relevante hjælpemidler
- anvende strategier for sprogtilegnelse og forståelse af andre kulturer.

2.2 Kernestof

Kernestoffet er:

- udtale, intonation og oplæsning
- tekster af forskellige typer og omfang, som belyser centrale aspekter af japansk kultur og samfundsforhold
- lyd- og billedmedier som støtte for lytte- og læseforståelse samt tale- og skrivefærdighed
- et alment ordforråd og idiomatik til brug for mundtlig og skriftlig kommunikation med særligt fokus på de studerede emner
- de japanske skriftsystemer, herunder ca. 500 kanji
- de centrale dele af japansk grammatik
- fagets centrale hjælpemidler, herunder it
- japanske samfundsforhold og japansk kultur, som udvikler elevernes sans for den æstetiske dimension.

2.3 Supplerende stof

Eleverne vil ikke kunne opfylde de faglige mål alene ved hjælp af kernestoffet.

Det supplerende stof, som perspektiverer og udvider kernestoffet, er sproglig viden og bevidsthed samt kompetencer, der videreudvikler evnen til sprogtilegnelse, herunder principper for tekstanalyse og tekstfortolkning.

3. Tilrettelæggelse

3.1 Didaktiske principper

I forløbet foregår der en naturlig udvikling fra den stramt lærerstyrede indlæring til den mere og mere elevstyrede læring.

Eleven skal så hurtigt som muligt opnå en elementær kommunikativ kompetence, som virker motiverende for tilegnelse af andre kompetencer. Læreren er i denne indledende fase den centrale sproglige rollemodel og dermed det naturlige bindeled mellem elev og stof.

I slutningen af forløbet skal eleven kunne udvise større selvstændighed, og læreren indtager i højere grad rollen som konsulent.

Det løbende skriftlige arbejde sigter ikke blot på skrivefærdighed, men støtter indlæring af grammatiske færdigheder, ordforråd og talefærdighed.

Undervisningsdifferentiering er et naturligt didaktisk princip i hele forløbet.

3.2 Arbejdsformer

Mundtligt

Den deciderede begynderundervisning er naturligt lærerstyret og omfatter regelmæssig lytte- og læsetræning, systematisk indlæring af bøjninger og grammatiske strukturer samt målrettet og systematisk arbejde med ordforrådet.

Via styrede dialoger opnår eleverne en basal kommunikativ kompetence, som videreudvikles i friere dialoger og friere samtale på basis af de læste tekster. Samtalen om teksterne foregår i begyndelsen lærerstyret, men efterhånden skal eleverne mere selvstændigt kunne redegøre for en tekst eller et emne, og endemålet er den selvstændige præsentation af en tekst eller et emne på japansk.

Der arbejdes systematisk med opslagsfærdighed, oplæsning, oversættelse og tekstforståelse.

Projektarbejde, både sær- og tværfagligt, indgår i forløbet, men uden at det sproglige arbejde forsømmes.

Skriftligt

Den skriftlige dimension introduceres meget tidligt. Eleverne skal hurtigt i gang med at benytte de japanske skriftsystemer, både med håndskrift og på computer, og med elementære skriftlige øvelser.

Efter begynderfasen ændrer det skriftlige arbejde karakter, idet omfang og sværhedsgrad stiger. Den kommunikative kompetence prioriteres stadig højt, men der arbejdes samtidig målrettet med at nå alle de faglige mål. I den forbindelse arbejdes der intensivt med ordbogs- og håndbogsbenyttelse, og eleverne vænnes til at udnytte alle it-muligheder.

3.3 It

It er en integreret del af japanskundervisningen og medtænkes i alle discipliner.

I slutningen af forløbet indgår it naturligt i forbindelse med fremlæggelse og præsentation i klassen samt i tværfagligt samarbejde.

3.4 Samspil med andre fag

Japansk A er omfattet af det generelle krav om samspil mellem fagene, og faget indgår i almen studieforberedelse og almen sprogforståelse.

I og efter grundforløbet samarbejder japansk naturligt med dansk og andre sprog.

Japansk samarbejder med en lang række fag, især de sproglig-humanistiske, samfundsfaglige og kunstneriske.

I større tværfaglige projekter med skriftlig dimension har japansk berøringsflader med de øvrige sprog- og kulturfag og med en række andre fag som for eksempel historie og samfundsfag samt de kunstneriske fag. Sådanne projekter skrives på dansk.

4. Evaluering

4.1 Løbende evaluering

Allerede i begynderundervisningen testes eleverne løbende af læreren og af sig selv ved hjælp af cd-rom- og it-baserede glosetrænings- og grammatikprogrammer, og læreren tester endvidere eleverne ved hjælp af små skriftlige opgaver, som behandler specifikke sproglige problemer.

Større afsluttede forløb evalueres målrettet og fremadrettet af lærer og elever i fællesskab.

Lærerens løbende evaluering omfatter både elevens svage og stærke sider og fokuserer på de områder, eleven i særlig grad skal sætte ind på.

4.2 Prøveformer

Der afholdes en mundtlig og en skriftlig prøve i faget.

Den skriftlige prøve

Japansk A afsluttes med en skriftlig prøve på grundlag af et centralt stillet opgavesæt.

Prøvens varighed er 5 timer. Eksaminanden må anvende alle hjælpemidler bortset fra kommunikation med omverdenen og oversættelsesprogrammer, dvs. software eller netbaserede programmer, der kan oversætte hele sætninger og hele tekster fra et sprog til et andet.

Med udgangspunkt i et japansk tekstmateriale, suppleret med billedmateriale, prøves i læse- og opslagsfærdighed, tekstforståelse, oversættelse fra dansk til japansk samt fri skriftlig sprogfærdighed.

Den mundtlige prøve

Der afholdes en tredelt mundtlig prøve på grundlag af et tekstmateriale til præsentation fra en af de større tekster eller et af de studerede emner, en ubearbejdet prosatekst af et omfang på ca. 1 normalside fra en af de større tekster eller et af emnerne fra sidste halvdel af forløbet, som eksaminanden ikke har trukket til præsentation, samt en ektemporaltekst på ca. 1/3 normalside om almene emner.

De emner, der indgår som grundlag for prøven, skal tilsammen dække de faglige mål og kernestoffet.

Eksaminationstiden er 30 minutter pr. eksaminand, inkl. censur.

Tekstmaterialet til præsentation tildeles ved lodtrækning ca. 24 timer før eksaminationens start. Til det øvrige materiale, som trækkes ved prøvens begyndelse, gives en forberedelsestid på 30 minutter. I forberedelsestiden må eksaminanden benytte alle hjælpemidler bortset fra kommunikation med omverdenen og oversættelsesprogrammer, dvs. software eller netbaserede programmer, der kan oversætte hele sætninger og hele tekster fra et sprog til et andet.

Første del af prøven består af oversættelse af ektemporalteksten til dansk.

Anden del består af eksaminandens præsentation på japansk af det på forhånd trukne tekst- eller emnemateriale og en samtale på japansk om indholdet af præsentationen.

Tredje del består af oplæsning af et mindre antal linier, som eksaminanden i forberedelsestiden selv har valgt fra den ved prøvens begyndelse trukne tekst, og en kortere, supplerende samtale på japansk om teksten.

Eksaminationstiden fordeles mellem de tre dele, således at første del udgør max. 5 minutter, anden del udgør ca. 15 minutter og tredje del ca. 5 minutter.

Det samme ukendte prøvemateriale må højst anvendes ved 3 eksaminationer på samme hold.

4.3 Bedømmelseskriterier

Ved prøverne bedømmes, i hvilket omfang eksaminandens præstation lever op til de faglige mål, som er angivet i 2.1.

Ved *den skriftlige prøve* lægges der især vægt på:

- læse- og tekstforståelse med benyttelse af relevante hjælpemidler
- formuleringsevne i forskellige meddelelsessituationer på et i det væsentlige korrekt japansk
- selvstændighed i forhold til forlægget.

Der gives én samlet karakter på basis af et helhedsindtryk af eksaminandens besvarelse.

Ved *den mundtlige prøve* lægges der især vægt på:

- forståelig og naturlig udtale og intonation
- alment og tekstrelateret ordforråd, sætningsbygning og udtryksfærdighed på et nogenlunde korrekt japansk
- opslagsfærdighed og forståelse ved oversættelse af ektemporaltekst
- præsentation og tekstforståelse
- overblik og perspektivering.

Der gives én samlet karakter på basis af et helhedsindtryk af eksaminandens præstation.

Japansk B – valgfag, juni 2008**1. Identitet og formål****1.1 Identitet**

Japansk er et færdighedsfag, vidensfag og kulturfag. Dets genstandsområde er det japanske sprog og i forlængelse heraf kendskab til og forståelse af kultur og samfundsforhold i Japan.

1.2 Formål

Japansk B giver eleverne indsigt i det japanske sprog og den japanske verden. Gennem sproglig indsigt opnår eleverne kommunikativ kompetence, mundtlig såvel som skriftlig, læsekompetence samt bevidsthed om det japanske sprog og om sprogtilegnelse i almindelighed. Gennem indsigt i den japanske verden udvikler eleverne deres sans for den æstetiske dimension, og de opnår kendskab til og basal forståelse for japansk kultur og samfundsforhold samt grundlæggende interkulturel kompetence, der rækker ud over den velkendte nordvesteuropæiske verden.

2. Faglige mål og fagligt indhold**2.1 Faglige mål**

Eleverne skal kunne:

- forstå hovedindholdet af enkelt, talt standardjapansk
- udtale enkelt standardjapansk forståeligt og naturligt
- læse og forstå adapterede tekster, skønlitterære såvel som ikke-skønlitterære, og lettere, uadapterede tekster
- benytte et ordforråd, som sætter dem i stand til at kommunikere på japansk om dagligdags forhold og om studerede emner og tekster
- anvende den centrale formlære og sætningsbygning i et forståeligt og enkelt sammenhængende japansk talesprog
- på et elementært niveau forstå de studerede emner på basis af kendskab til japansk kultur og samfundsforhold samt vise basal interkulturel kompetence
- skrive japansk på computer såvel som i hånden og udtrykke sig skriftligt på et enkelt, men nogenlunde korrekt japansk.
- benytte fagets relevante hjælpemidler
- anvende strategier for sprogtilegnelse og forståelse af andre kulturer.

2.2 Kernestof

Kernestoffet er:

- udtale, intonation og oplæsning
- tekster af forskellige typer, som belyser centrale aspekter af Japans kultur og samfundsforhold
- lyd- og billedmedier som støtte for lytte- og læseforståelse, tale- og skrivefærdighed
- et grundlæggende ordforråd og idiomatik, som eleverne har brug for i samtaler både om dagligdags emner og om de studerede emner
- et grundlæggende kendskab til de japanske skriftsystemer, herunder ca. 250 kanji
- de mest centrale dele af japansk grammatik
- fagets mest centrale hjælpemidler, herunder it
- japanske samfundsforhold og kultur, som udvikler elevernes sans for den æstetiske dimension.

2.3 Supplerende stof

Eleverne vil ikke kunne opfylde de faglige mål alene ved hjælp af kernestoffet.

Det supplerende stof, som perspektiverer og udvider kernestoffet, er sproglig viden og bevidsthed samt kompetencer, der videreudvikler evnen til sprogtilegnelse, herunder de mest elementære principper for tekstanalyse og tekstfortolkning.

3. Tilrettelæggelse

3.1 Didaktiske principper

I forløbet foregår der en naturlig udvikling fra den stramt lærerstyrede indlæring til den mere og mere elevstyrede læring.

Eleverne skal så hurtigt som muligt opnå en elementær kommunikativ kompetence, som virker motive-rende for tilegnelse af alle andre kompetencer. Japansklæreren er i denne indledende fase den centrale sproglige rollemodel og dermed det naturlige bindeled mellem elev og stof.

I slutningen af forløbet skal eleverne kunne udvise større selvstændighed. Læreren er dog stadig aktiv modspiller i den fortsatte træning af den kommunikative kompetence, herunder den sproglige korrekthed.

Løbende skriftligt arbejde sigter ikke blot på skrivefærdighed, men støtter indlæring af grammatiske færdigheder, ordforråd og talefærdighed.

Undervisningsdifferentiering er et naturligt didaktisk princip i hele forløbet.

3.2 Arbejdsformer

Mundtligt

Den deciderede begynderundervisning er naturligt lærerstyret og omfatter regelmæssig lytte- og læsetræning, systematisk indlæring af bøjninger og grammatiske strukturer samt målrettet og systematisk arbejde med ordforrådet.

Via styrede dialog- og samtaleøvelser i begynderfasen opnår eleverne en elementær kommunikativ kompetence, som videreudvikles i friere dialoger og friere samtale.

Efter begynderfasen prioriteres den kommunikative kompetence stadigvæk højest, men dialog og samtale suppleres nu med mere tekstbaserede discipliner, især referat og karakteristik. Et dagligdags ordforråd skal fortsat opbygges og holdes ved lige.

I tekstlæsningen arbejdes der systematisk med opslagsfærdighed, oplæsning, oversættelse, overblikslæsning og tekstforståelse.

Samtalen om teksterne foregår i begyndelsen ofte lærerstyret, men eleverne skal efterhånden opnå færdighed i at tage et vist selvstændigt initiativ i samtalen.

Skriftligt

Den skriftlige dimension introduceres meget tidligt. Eleverne skal hurtigt i gang med at benytte de japanske skriftsystemer – både i håndskrift og på computer – og med små skriftlige øvelser til støtte for den kommunikative færdighed.

Efter begynderfasen inddrages det skriftlige arbejde som støttedisciplin til den mundtlige dimension. Der arbejdes med ordbogs- og håndbogsbenyttelse, og eleverne vænnes til at udnytte alle fagets it-muligheder.

3.3 It

It er en integreret del af japanskundervisningen og medtænkes i alle discipliner. Allerede i begynderfasen benyttes cd-rom eller netbaserede hjemmesider. Senere skal eleverne lære at benytte glosetrænings- og andre sprogprogrammer individuelt og differentieret, og at bruge it til kommunikation og elementær informationssøgning.

3.4 Samspil med andre fag

Japansk B kan naturligt samarbejde med dansk og andre sprog.

På det indholdsmæssige område kan japansk samarbejde med en lang række fag, især de sproglig-humanistiske, samfunds-faglige og kunstneriske.

4. Evaluering

4.1 Løbende evaluering

Allerede i begynderundervisningen testes eleverne løbende af læreren og af sig selv ved hjælp af cd-rom- og it-baserede glosetræningsprogrammer og grammatikprogrammer, og læreren tester endvidere eleverne ved hjælp af små skriftlige opgaver, som behandler specifikke problemer.

Større afsluttede forløb evalueres målrettet og fremadrettet af lærer og elever i fællesskab.

Lærerens løbende evaluering omfatter både elevernes svage og stærke sider og fokuserer på de områder, eleverne i særlig grad skal sætte ind på.

4.2 Prøveform

Der afholdes en mundtlig prøve med udgangspunkt i et tekstmateriale af et omfang på 1-1½ normalsider fra en af de større tekster, der er gennemgået i undervisningen, og en ektemporaltekst på ca. 2/3 normalside.

Eksaminationstiden er ca. 24 minutter pr. eksaminand.

Der gives ca. 48 minutters forberedelsestid. I forberedelsestiden må eksaminanden benytte alle hjælpemidler bortset fra kontakt med omverdenen og oversættelsesprogrammer, dvs. software eller netbaserede programmer, der kan oversætte hele sætninger og hele tekster fra et sprog til et andet.

Prøven er todelt.

Første del af prøven består i oversættelse til dansk af den første tredjedel af ektemporalteksten og referat på dansk af hovedtrækkene af resten.

Anden del består i oplæsning af et mindre antal linjer, som eksaminanden i forberedelsestiden har valgt fra den trukne tekst, eksaminandens kortere oplæg på japansk om den trukne tekst; og en samtale på japansk om teksten.

De emner, der indgår som grundlag for prøven, skal tilsammen dække de faglige mål og kernestoffet.

Eksaminationstiden fordeles mellem de to dele, således at anden del udgør mindst 2/3 af eksaminationstiden.

Det samme ukendte prøvemateriale må højst anvendes ved 3 eksaminationer på samme hold.

4.3 Bedømmelseskriterier

Ved den mundtlige prøve bedømmes det, i hvilket omfang eksaminandens præstation lever op til de faglige mål som er angivet i 2.1.

Der lægges især vægt på:

- forståelig udtale og intonation
- almindeligt og tekstrelateret ordforråd
- kommunikationsevne og mundtlig udtryksfærdighed på et enkelt og forståeligt sammenhængende japansk talesprog
- opslags- og oversættelsesfærdighed samt oplæsning i forbindelse med ektemporalteksten
- kendskab til og evne til at inddrage relevante elementer i forhold til de studerede emner.

Der gives én samlet karakter på basis af et helhedsindtryk af eksaminandens præstation.

Kinesisk A – valgfag, juni 2008

1. Identitet og formål**1.1 Identitet**

Kinesisk er et færdigheds-, videns- og kulturfag. Dets genstandsområde er det kinesiske standardsprog (*putonghua*), som det tales og skrives i Folkerepublikken Kina. Herudover omfatter faget kendskab til og forståelse af sprog, kultur og samfundsforhold i Kina og andre områder med kinesisktalende befolkninger.

1.2 Formål

Det er formålet med undervisningen, at eleverne tilegner sig færdigheder i kinesisk talesprog og skriftsprog, indsigt i kinesiske sproglige, samfunds- og kulturforhold samt den fornødne studiekompetence til at fortsætte med kinesisk på videregående uddannelser.

De sproglige færdigheder omfatter interkulturelle kommunikative kompetencer med hovedvægten på mundtlige udtryksformer og i mindre omfang skriftlige udtryksformer. Indsigt i sprog, kultur og samfundsforhold i Kina omfatter kendskab til og forståelse for kinesiske sproglige, kulturelle og samfundsmæssige forhold, som sætter eleven i stand til at forholde sig til den sproglige og samfundsmæssige udvikling i det moderne Kina og de kulturelle former, der opstår heraf.

Endelig skal kinesisk på A-niveau udvikle elevens evne til at sætte kinesisksprogede tekster ind i en større tværfaglig sammenhæng.

2. Faglige mål og fagligt indhold**2.1 Faglige mål**

Eleverne skal:

- kunne forstå hovedindholdet af talt kinesisk formidlet som dagligdags kommunikation om kendte, studerede emner
- kunne kommunikere på kinesisk om kendte, studerede emner ved at udtale kinesisk forståeligt, benytte et basalt ordforråd inden for de studerede emner og tekster samt anvende centrale syntaktiske og grammatiske former nogenlunde korrekt i et ukompliceret, men forståeligt kinesisk talesprog
- kunne forstå og perspektivere studerede tekster og emner om sproglige, kulturelle og samfundsmæssige forhold i Kina samt vise basal interkulturel kompetence
- kunne oversætte læste og ulæste adapterede skønlitterære såvel som faglitterære tekster, der ikke frembyder særlige vanskeligheder
- kunne skrive ukomplicerede korte tekster i forskellige meddelelsessituationer med kinesiske tegn vha. kinesisk tekstbehandling og med anvendelse af skriftsprogets basale sætningskonstruktioner
- kunne benytte fagets relevante hjælpemidler
- kunne anvende strategier for sprogtilegnelse
- opnå interkulturel forståelse.

2.2 Kernestof

Kernestoffet er:

- systematisk og progressiv træning af udtale og intonation gennem udtaleøvelser, især træning af toner og udtale af de erfaringsmæssigt svære lyde
- systematisk og progressiv træning af lytte- og talefærdighed, herunder evnen til at indgå i dialog om og selvstændig præsentation af kendte, studerede dagligdags emner
- systematisk og progressiv træning af et delvist aktivt, delvist passivt ordforråd på ca. 2100 centrale kinesiske ord
- mediebaseret materiale som støtte for sprogindlæring, herunder lytteforståelse, læseforståelse og talefærdighed, samt som støtte for kultur- og samfundsforståelse

- systematisk og progressiv træning af et aktivt skrifttegnsskrat på ca. 300 centrale kinesiske skrifttegn udvalgt efter skrifttegnradikaler
- systematisk og progressiv træning af et passivt skrifttegnsskrat på ca. 700 centrale skrifttegn, som kan genkendes i tekster, medier og ved kinesisk tekstbehandling
- lærebogstekster i form af dialoger samt adapterede faglitterære og skønlitterære tekster, der belyser kulturelle og samfundsmæssige forhold i det moderne Kina
- de centrale dele af kinesisk grammatik herunder grundlæggende syntaks, komplementer, præpositioner samt et basalt kendskab til brug af aspektformer og sætningspartikler
- forskellige typer korte og simple skriftlige opgaver med inddragelse af relevant it, herunder kinesisk tekstbehandling
- anvendelse af relevante centrale hjælpemidler, grammatikker og ordbøger, herunder it-baserede programmer
- indføring i kinesiske kulturelle og samfundsmæssige forhold i et omfang, der giver eleven mulighed for at forstå og perspektivere de studerede tekster og temaer.

2.3 Supplerende stof

Eleverne vil ikke kunne opfylde de faglige mål alene ved hjælp af kernestoffet. Det supplerende stof uddyber og perspektiverer kernestoffet og udvider elevernes faglige horisont.

Der indgår tekster og andre udtryksformer, som har udgangspunkt i den kinesisktalende verden, herunder æstetiske udtryk som film, billeder/kunst, musik, dans og dramatik.

3. Tilrettelæggelse

3.1 Didaktiske principper

I forløbet foregår der en naturlig udvikling fra en stramt lærerstyret indlæring til en mere elevstyret læring.

Målet er fra begyndelsen at give eleven elementære kommunikative færdigheder, som virker motiverende for den senere tilegnelse af de andre færdigheder og kompetencer. Læreren er i denne indledende fase den centrale sproglige rollemodel og dermed det naturlige bindeled mellem elev og stof. I slutningen af forløbet skal eleven kunne udvise større selvstændighed, og læreren indtager i højere grad rollen som konsulent.

Det løbende skriftlige arbejde sigter ikke blot på skrivefærdigheder, men støtter indlæring og udvikling af talesproget samt ordforråd.

Undervisningsdifferentiering er et naturligt didaktisk princip i hele forløbet.

Læreren orienterer eleven om ovennævnte didaktiske principper og formålet med de forskellige elementer i undervisningen.

3.2 Arbejdsformer

Mundtligt

Centralt i undervisningen står den faglige progression.

Efter begynderundervisningen organiseres arbejdet hovedsageligt gennem ca. 4 forskellige emner, og det sikres, at de faglige mål integreres i dette arbejde.

Arbejdsformer og metoder varieres og tilpasses løbende de faglige mål, der arbejdes hen imod i det pågældende emne.

Undervisningen tilrettelægges med progression i valget af arbejdsformer, så eleverne opnår studiekompetence og selvstændighed i arbejdet.

Der fokuseres på arbejdsformer, der udvikler elevernes kommunikative kompetencer. Sprogforståelse sikres ved, at eleverne hører talt kinesisk formidlet gennem forskellige medier.

Arbejdet med kinesisk kultur og kinesiske samfundsforhold integreres løbende i arbejdet med emnerne.

Skriftligt

Det fonetiske *pinyin*-system med tonemærker introduceres fra starten. Senere præsenteres de kinesiske skrifttegn langsomt og systematisk under særlig hensyntagen til at bevare elevernes interesse for det kinesiske skriftsprog. Derudover lærer eleven at skrive et begrænset antal skrifttegn i hånden og på kinesisk tekstbehandling.

Den kommunikative kompetence prioriteres stadig højt, men der arbejdes samtidig målrettet med at opnå de kompetencer, som er en forudsætning for at kunne besvare opgaverne ved den afsluttende skriftlige prøve. I den forbindelse arbejdes der med korte skriftlige opgaver, og eleven vænnes til ordbogs- og håndbogsbenyttelse samt til at udnytte alle it-muligheder.

3.3 It

It er en integreret del af kinesiskundervisningen og medtænkes fra den første glose- og tegn indlæring til den afsluttende prøve.

Allerede i begynderfasen benyttes cd-rom eller netbaserede hjemmesider. Senere skal eleverne lære at benytte glosetrænings- og andre sprogprogrammer individuelt og differentieret og at bruge it til kommunikation. Desuden benyttes it til at tydeliggøre kulturelle og samfundsmæssige forhold.

I slutningen af forløbet indgår it naturligt i forbindelse med fremlæggelse og præsentation i klassen i forbindelse med tværfagligt samarbejde og ved den mundtlige prøve.

3.4 Samspil med andre fag

Kinesisk A er omfattet af det generelle krav om samspil mellem fagene og indgår i almen studieforbereelse og almen sprogforståelse ifølge de bestemmelser, som gælder for disse forløb.

Hvor det er muligt, indgår kinesisk i samspil med andre fag om emner af sproglig, kulturel, interkulturel og historisk art. Faget indgår i samspil med andre sprogfag for derigennem at udvikle en generel sproglig bevidsthed og viden om, hvordan man lærer fremmedsprog.

4. Evaluering

4.1 Løbende evaluering

Ved indgangsniveauet og i årets løb skal der foretages evaluering i form af screening eller andre individuelle test for at fastslå den enkelte elevs niveau og progression. For at eleverne kan få et redskab til at vurdere egen videnstilvækst, skal der desuden foretages selvevaluerende test.

4.2 Prøveformer

Der afholdes en skriftlig og en mundtlig prøve.

Den skriftlige prøve

Grundlaget for den skriftlige prøve er et tredelt, centralt stillet opgavesæt. Hele opgavesættet udleveres ved prøvens start.

Prøvens varighed er 5 timer. I den første time må computer eller faglige hjælpemidler ikke benyttes. Efter 1 time indsamles alle besvarelser af første del af opgavesættet, og herefter må alle hjælpemidler, inklusive kinesiske tekstbehandlingssystemer, benyttes til besvarelse af anden og tredje del af opgavesættet. Kommunikation med omverdenen og brug af oversættelsesprogrammer, dvs. software eller netbaserede programmer, der kan oversætte hele sætninger og hele tekster fra et sprog til et andet, er ikke tilladt.

Den første delprøve består af oversættelse til dansk af 30 kinesiske ord skrevet med tegn samt oversættelse af 30 danske ord til kinesisk skrevet med tegn. De kinesiske ord udvælges på baggrund af en prædefineret liste på 300 kinesiske ord.

Den anden delprøve består af oversættelse til dansk af en ukendt adapteret kinesisk tekst på ca. 300 tegn skrevet med skrifttegn suppleret med transskriptionssystemet pinyin. Teksten må ikke opbyde særlige vanskeligheder.

I den tredje delprøve skrives, med udgangspunkt i et kort oplæg på dansk, en kort tekst i form af et brev, en besked, en dagbogstekst eller lignende på kinesisk med skrifttegn.

Den mundtlige prøve

Der afholdes en mundtlig prøve på grundlag af et af eksaminanden valgt undervisningsforløb og et kendt tekstmateriale af et omfang på ca. 1 normalside. Der må ikke være sammenfald mellem den kendte tekst og det emne, eksaminanden har valgt til sin præsentation.

Tekstmateriale samt en fortegnelse over undervisningsforløb sendes til censor og godkendes af denne forud for prøvens afholdelse.

Eksaminationstiden er 30 minutter pr. eksaminand. Der gives 1 times forberedelsestid. Alle hjælpemidler er tilladt bortset fra kommunikation med omverdenen og oversættelsesprogrammer, dvs. software eller net-baserede programmer, der kan oversætte hele sætninger og hele tekster fra et sprog til et andet.

Prøven er todelt.

Første del af prøven består af eksaminandens præsentation på kinesisk af det selvvalgte emne med anvendelse af noter og forskellige former for præsentationsmateriale, som eksaminanden har udarbejdet på forhånd, og eksaminanden indgår i en samtale med eksaminator om emnet for fremlæggelsen.

Anden del tager udgangspunkt i den trukne tekst og former sig som en samtale mellem eksaminand og eksaminator om tekstens emne. Eksaminand og eksaminator kan under samtalen også inddrage andre tekster eller emner fra de læste forløb.

Eksaminationstiden fordeles mellem de to dele, således at første del udgør ca. halvdelen af eksaminationstiden.

Det samme ukendte prøvemateriale må højst anvendes ved 3 eksaminationer på samme hold.

4.3 Bedømmelseskriterier

Bedømmelsen er en vurdering af, i hvilket omfang eksaminandens præstation lever op til de faglige mål, som er angivet i 2.1.

Ved *den skriftlige prøve* lægges der vægt på:

- oversættelse til mundret dansk
- formuleringsevne i en meddelelsessituation på et forståeligt og nogenlunde grammatisk korrekt kinesisk
- korrekt gengivelse af skrifttegn
- selvstændighed i forhold til forlægget.

I bedømmelsen prioriteres den mundrette, danske oversættelse højere end den tekstnære oversættelse. I bedømmelsen af formuleringsevnen lægges der mere vægt på beherskelse af et varieret og relevant tegn- og ordforråd samt på interkulturelle kompetencer end på en sprogligt mere korrekt besvarelse af beskedent omfang, der viser afhængighed af forlægget og har et begrænset syntaks og ordforråd.

Derudover vægtes umiddelbar forståelighed.

Der gives én samlet karakter på basis af en helhedsvurdering af eksaminandens besvarelse.

Ved *den mundtlige prøve* lægges der vægt på:

- forståelig udtale med vægt på korrekt og tydelig udtale af toner
- alment og emnerelateret ordforråd, syntaks og udtryksfærdighed på et forståeligt og nogenlunde korrekt kinesisk talesprog

- præsentation, tekstforståelse og interkulturelle kompetencer.

I bedømmelsen af præstationen lægges der stor vægt på udtale og ordforråd. Derudover lægges der mere vægt på, at eksaminanden er i stand til at kommunikere hensigtsmæssigt end på fuldkommen sproglig korrekthed.

Der gives én karakter på basis af en helhedsvurdering af eksaminandens præstation.

Kinesisk B – valgfag, juni 2008

1. Identitet og formål**1.1 Identitet**

Kinesisk er et færdigheds-, videns- og kulturfag. Dets genstandsområde er det kinesiske standardsprog (*putonghua*), som det tales og skrives i Folkerepublikken Kina. Herudover omfatter faget kendskab til og forståelse af sprog, kultur og samfundsforhold i Kina og andre områder med kinesisktalende befolkninger.

1.2 Formål

Det er formålet med undervisningen, at eleverne tilegner sig færdigheder i kinesisk talesprog og skriftsprog, indsigt i kinesiske sproglige, samfunds- og kulturforhold samt den fornødne studiekompetence til at fortsætte med kinesisk på videregående uddannelser.

De sproglige færdigheder omfatter interkulturelle kommunikative kompetencer med hovedvægten på mundtlige udtryksformer og i mindre omfang skriftlige udtryksformer. Indsigt i sprog, kultur og samfundsforhold i Kina omfatter kendskab til og forståelse for landets sproglige, kulturelle og samfundsmæssige forhold, som sætter eleven i stand til at forholde sig til den sproglige og samfundsmæssige udvikling i det moderne Kina og de kulturelle former, der opstår heraf.

2. Faglige mål og fagligt indhold**2.1 Faglige mål**

Eleverne skal:

- kunne forstå hovedindholdet af talt kinesisk formidlet som dagligdags kommunikation om kendte, studerede emner
- kunne kommunikere på kinesisk om kendte, studerede emner ved at udtale kinesisk forståeligt og benytte et basalt ordforråd inden for de studerede emner og tekster
- kunne forstå studerede tekster og emner om sproglige, kulturelle og samfundsmæssige forhold i Kina
- kunne oversætte læste adapterede skønlitterære såvel som faglitterære tekster, der ikke frembyder særlige vanskeligheder
- kunne benytte fagets relevante hjælpemidler
- kunne anvende strategier for sprogtilægnelse
- opnå basal interkulturel forståelse.

2.2 Kernestof

Kernestoffet er:

- systematisk og progressiv træning af udtale og intonation gennem udtaleøvelser, især træning af toner og udtale af de erfaringsmæssigt svære lyde
- systematisk og progressiv træning af lytte- og talefærdighed, herunder evnen til at indgå i dialog om og selvstændig præsentation af kendte, studerede dagligdags emner
- systematisk og progressiv træning af et delvist aktivt, delvist passivt ordforråd på ca. 1400 centrale kinesiske ord
- mediebaseret materiale som støtte for sprogindlæring herunder lytteforståelse, læseforståelse og talefærdighed samt som støtte for kultur- og samfundsforståelse
- systematisk og progressiv træning af et aktivt skrifttegnforråd på ca. 150 centrale kinesiske skrifttegn
- systematisk og progressiv træning af et passivt skrifttegnforråd på ca. 600 centrale skrifttegn, som kan genkendes i tekster, medier og ved kinesisk tekstbehandling
- lærebogstekster i form af dialoger samt adapterede faglitterære og skønlitterære tekster, der belyser kulturelle og samfundsmæssige forhold i det moderne Kina
- basale dele af kinesisk grammatik
- anvendelse af relevante centrale hjælpemidler, grammatikker og ordbøger, herunder it-baserede programmer

- indføring i kinesiske kulturelle og samfundsmæssige forhold i et omfang, der giver eleven mulighed for at forstå og perspektivere de studerede tekster og temaer.

2.3 Supplerende stof

Eleverne vil ikke kunne opfylde de faglige mål alene ved hjælp af kernestoffet. Det supplerende stof uddyber og perspektiverer kernestoffet og udvider elevernes faglige horisont.

Der indgår tekster og andre udtryksformer, som har udgangspunkt i den kinesisktalende verden, herunder æstetiske udtryk som film, billeder/kunst, musik, dans og dramatik.

3. Tilrettelæggelse

3.1 Didaktiske principper

I forløbet foregår der en naturlig udvikling fra en stramt lærerstyret indlæring til en mere elevstyret læring. Målet er fra begyndelsen at give eleven elementære kommunikative færdigheder, som virker motiverende for den senere tilegnelse af de andre færdigheder og kompetencer. Læreren er i denne indledende fase den centrale sproglige rollemodel og dermed det naturlige bindeled mellem elev og stof.

I slutningen af forløbet skal eleven kunne udvise større selvstændighed, og læreren indtager i højere grad rollen som konsulent.

Det løbende skriftlige arbejde sigter ikke blot på skrivefærdigheder, men støtter indlæring og udvikling af talesproget samt ordforråd.

Undervisningsdifferentiering er et naturligt didaktisk princip i hele forløbet.

Læreren orienterer eleven om ovennævnte didaktiske principper og formålet med de forskellige elementer i undervisningen.

3.2 Arbejdsformer

Mundtligt

Centralt i undervisningen står den faglige progression.

Efter begynderundervisningen organiseres arbejdet hovedsageligt gennem ca. 3 forskellige emner, og det sikres, at de faglige mål integreres i dette arbejde.

Arbejdsformer og metoder varieres og tilpasses løbende de faglige mål, der arbejdes hen imod i det pågældende emne.

Undervisningen tilrettelægges med progression i valget af arbejdsformer, så eleverne opnår studiekompetence og selvstændighed i arbejdet.

Der fokuseres på arbejdsformer, der udvikler elevernes kommunikative kompetencer. Sprogforståelse sikres ved, at eleverne hører talt kinesisk formidlet gennem forskellige medier.

Arbejdet med kinesisk kultur og kinesiske samfundsforhold integreres løbende i arbejdet med emnerne.

Skriftligt

Det fonetiske *pinyin*-system med tonemærker introduceres fra starten. Senere præsenteres de kinesiske skrifttegn langsomt og systematisk under særlig hensyntagen til at bevare elevernes interesse for det kinesiske skriftsprog. Derudover lærer eleven at skrive et begrænset antal skrifttegn i hånden og på kinesisk tekstbehandling samt vænnes til at benytte ordbøger, relevante håndbøger samt it-baserede hjælpeprogrammer.

3.3 It

It er en integreret del af kinesiskundervisningen og medtænkes fra den første glose- og tegn indlæring til den afsluttende præsentation ved eksamen.

Allerede i begynderfasen benyttes cd-rom eller netbaserede hjemmesider. Senere skal eleverne lære at benytte glosetrænings- og andre sprogprogrammer individuelt og differentieret og at bruge it til kommunikation. Desuden benyttes it til at tydeliggøre kulturelle og samfundsmæssige forhold.

I slutningen af forløbet indgår it naturligt i forbindelse med fremlæggelse og præsentation i klassen i forbindelse med tværfagligt samarbejde og ved mundtlig eksamen.

3.4 Samspil med andre fag

Hvor det er muligt, indgår kinesisk i samspil med andre fag om emner af sproglig, kulturel, interkulturel og historisk art. Faget indgår i samspil med andre sprogfag for derigennem at udvikle en generel sproglig bevidsthed og viden om, hvordan man lærer fremmedsprog.

4. Evaluering

4.1 Løbende evaluering

Ved indgangsniveauet og i årets løb skal der foretages evaluering i form af screening eller andre individuelle test for at fastslå den enkelte elevs niveau og progression. For at eleverne kan få et redskab til at vurdere egen videnstilvækst, skal der desuden foretages selvevaluerende test.

4.2 Prøveform

Der afholdes en mundtlig prøve på grundlag af et af eksaminanden valgt undervisningsforløb og et kendt tekstmateriale skrevet med kinesiske tegn med et omfang på ca. 1 normalside. Der må ikke være sammenfald mellem den kendte tekst og det emne, eksaminanden har valgt til sin præsentation.

Tekstmateriale samt en fortegnelse over undervisningsforløb sendes til censor og godkendes af denne forud for prøvens afholdelse.

Eksaminationstiden er 30 minutter pr. eksaminand. Der gives 1 times forberedelsestid. Alle hjælpemidler er tilladt bortset fra kommunikation med omverdenen og oversættelsesprogrammer, dvs. software eller netbaserede programmer, der kan oversætte hele sætninger og hele tekster fra et sprog til et andet.

Prøven er todelt.

Første del af prøven består af eksaminandens præsentation på kinesisk af det selvvalgte emne med anvendelse af noter og forskellige former for præsentationsmateriale, som eksaminanden har udarbejdet på forhånd, og eksaminanden indgår i en samtale med eksaminator om emnet for fremlæggelsen.

Anden del tager udgangspunkt i den trukne tekst og former sig som en samtale mellem eksaminand og eksaminator om tekstens emne.

Eksaminationstiden fordeles mellem de to dele, således at første del udgør ca. halvdelen af eksaminationstiden.

Det samme ukendte prøvemateriale må højst anvendes ved 3 eksaminationer på samme hold.

4.3 Bedømmelseskriterier

Bedømmelsen er en vurdering af, i hvilket omfang eksaminandens præstation lever op til de faglige mål, som er angivet i pkt. 2.1.

Ved bedømmelsen lægges der vægt på:

- forståelig udtale med vægt på korrekt udtale af toner

- alment og emnerelateret ordforråd, syntaks og udtryksfærdighed på et forståeligt og nogenlunde korrekt kinesisk talesprog
- præsentation og tekstforståelse
- udtale og ordforråd.

Derudover lægges der mere vægt på, at eksaminanden er i stand til at kommunikere hensigtsmæssigt, end på sproglig korrekthed.

Der gives én samlet karakter på basis af et helhedsindtryk af præstationen.

Kulturforståelse B – valgfag, juni 2008**1. Identitet og formål****1.1 Identitet**

Kulturforståelse er et humanistisk fag, og faget har berøringsflader til den samfundsvidenskabelige faggruppe. Kulturforståelse handler om, at alle mennesker indgår i relationer, hvor de tager del i kulturel betydningsproduktion. Faget kulturforståelse beskæftiger sig med, hvordan kultur produceres og reproduceres, og det afdækker, hvilken rolle kultur spiller for os selv og for andre. Faget beskæftiger sig med kulturelle udtryk, identitetsdannelse som en kulturel proces og giver redskaber med henblik på at møde og forstå kulturer.

1.2 Formål

Formålet med kulturforståelse er, at eleverne udvikler deres evne til at kommunikere såvel inden for som på tværs af kulturer. Gennem arbejdet med kulturelle processer fremmes mulighederne for at begå sig i en verden præget af kulturel mangfoldighed. Endelig skal eleverne udvikle deres viden om og forståelse af kulturel forandring.

2. Faglige mål og fagligt indhold**2.1 Faglige mål**

Eleverne skal kunne:

- beskrive og analysere forskellige kulturelle udtryksformer
- redegøre for problemstillinger i tilknytning til kommunikation på tværs af kulturer
- forklare kompleksiteten i interaktion mellem kulturer
- reflektere over sig selv og egne værdier som resultat af en kulturhistorisk proces
- formulere egen handlemuligheder på baggrund af en kulturel udvikling
- redegøre for forskellige kulturteorier
- anvende forskellige kulturteorier i en konkret sammenhæng
- foretage en kulturanalyse inden for et nærmere afgrænset problemfelt
- formidle kulturanalytiske problemstillinger med udgangspunkt i eget eller andres materiale.

2.2 Kernestof

Kernestoffet er:

- kulturelle udtryksformer i tid og rum
- kultursammenligning, synkront og diakront
- interaktion og kommunikation på tværs af kulturer
- integration, assimilation og segregation
- det nationale og det globale
- majoriteter og minoriteter
- identitetsdannelse som resultat af en kulturel og historisk proces
- etik, moral og kultur
- teorier om kultur og identitet
- kulturanalytisk terminologi
- kulturanalyse og kulturelle undersøgelsesmetoder.

Undervisningen organiseres, således at der arbejdes med 8 forløb, hvor hovedvægten i de enkelte forløb lægges på henholdsvis:

- kulturteori
- kulturmøde
- ikke-vestlig kultur
- kultursammenligning
- kulturel udvikling
- kulturel identitet
- det nationale og det globale
- europæisk og ikke-europæisk kultur.

2.3 Supplerende stof

Eleverne vil ikke kunne opfylde de faglige mål alene ved hjælp af kernestoffet. Det supplerende stof skal udvælges, således at det i samarbejde med kernestoffet medvirker til opfyldelse af de faglige mål. Det supplerende stof uddyber og perspektiverer kernestoffet. Det supplerende stof består fortrinsvis af aktuelle problemstillinger med relation til faget.

3. Tilrettelæggelse

3.1 Didaktik

Undervisningen i faget skal foregå som en vekselvirkning mellem teori og empiri.

Tilrettelægges undervisningen deduktivt, skal det teoretiske stof efterfølgende anvendes på virkelighedsnære problemstillinger. Hovedvægten skal lægges på anvendelse af induktive metoder, hvor eleverne selv formulerer problemstillinger, indsamler og bearbejder materiale og præsenterer resultatet heraf.

3.2 Arbejdsformer

Undervisningen tilrettelægges med progression, således at eleverne i stigende grad reflekterer over valg af materiale, teori og metode. Arbejdsformerne skal veksle inden for og mellem de forskellige forløb. Hovedvægten skal lægges på elevaktiverende arbejde.

I et af forløbene skal der indgå en kulturanalyse baseret på selvindsamlet materiale.

3.3 It

Undervisningen tilrettelægges under hensyn til, at it anvendes i forbindelse med informationssøgning, materialeindsamling og præsentation.

3.4 Samspil med andre fag

Når kulturforståelse optræder som studieretningsfag, indgår det i samspil med andre humanistiske og samfundsvidenskabelige fag om internationale og tværkulturelle problemstillinger.

4. Evaluering

4.1 Løbende evaluering

Grundlaget for den løbende evaluering er de faglige mål. Efter hvert forløb foretages en evaluering, således at eleverne får en klar opfattelse af det faglige standpunkt og udviklingen heri. Evalueringen danner desuden grundlag for en individuel og fælles refleksion over udbyttet af undervisningen.

4.2 Prøveformer

Der afholdes mundtlig prøve. Skolen vælger en af følgende to prøveformer:

- a) Mundtlig prøve på grundlag af et tema og et ukendt materiale. Prøvematerialet sendes til censor og godkendes af denne forud for prøvens afholdelse.

Eksaminationstiden er ca. 30 minutter. Der gives 2 timers forberedelsestid.

Eksaminationen former sig som en samtale mellem eksaminand og eksaminator.

Et prøvemateriale må højst anvendes ved tre eksaminationer den samme dag og ikke ved følgende eksamensdage på samme hold.

- b) Mundtlig prøve på grundlag af dels det af eksaminanden indsamlede materiale, dels et ukendt materiale og et antal spørgsmål. Prøvematerialet sendes til censor og godkendes af denne forud for prøvens afholdelse.

Eksaminationstiden er ca. 20 minutter. Der gives 40 minutters forberedelsestid.

Eksaminationen er todelt.

Første del består af eksaminandens præsentation af sit indsamlede materiale suppleret med uddybende spørgsmål fra eksaminator. Anden del former sig som en samtale mellem eksaminand og eksaminator med udgangspunkt i det ukendte materiale.

Eksaminationstiden fordeles ligeligt mellem de to dele. Eksaminanden bedømmes alene ud fra den mundtlige præstation.

Et prøvemateriale må højst anvendes ved tre eksaminationer den samme dag og ikke ved følgende eksamensdage på samme hold.

4.3 Bedømmelseskriterier

I bedømmelsen indgår, i hvor høj grad eksaminanden er i stand til at opfylde fagets mål.

Der lægges vægt på eksaminandens:

- overblik over fagets indholdselementer
- evne til at perspektivere en given problemstilling til faget som helhed
- færdighed i at anvende et kulturanalytisk begrebsapparat
- færdighed i at disponere og formidle en faglig problemstilling.

Der gives én samlet karakter ud fra en helhedsvurdering.

Kulturforståelse C – valgfag, juni 2008**1. Identitet og formål****1.1 Identitet**

Kulturforståelse er et humanistisk fag, der har berøringsflader til den samfundsvidenskabelige faggruppe. Kulturforståelse handler om, at alle mennesker indgår i relationer, hvor de tager del i kulturel betydningsproduktion. Faget kulturforståelse beskæftiger sig med, hvordan kultur produceres og reproduceres, og det afdækker, hvilken rolle kultur spiller for os selv og for andre. Faget beskæftiger sig med kulturelle udtryk, identitetsdannelse som en kulturel proces og giver redskaber med henblik på at møde og forstå kulturer.

1.2 Formål

Formålet med kulturforståelse er, at eleverne udvikler deres evne til at kommunikere såvel inden for som på tværs af kulturer. Gennem arbejdet med kulturelle processer fremmes mulighederne for at begå sig i en verden præget af kulturel mangfoldighed. Endelig skal eleverne udvikle deres viden om og forståelse af kulturel forandring.

2. Faglige mål og fagligt indhold**2.1 Faglige mål**

Eleverne skal kunne:

- identificere og beskrive kulturelle udtryksformer
- redegøre for forskellige materialetyper ud fra udvalgte kulturteorier
- reflektere over egne og andres værdier som resultat af en kulturel proces
- anvende relevant kulturteori med henblik på at foretage en tværkulturel sammenligning
- præsentere en kulturanalytisk problemstilling med udgangspunkt i eget indsamlet materiale.

2.2 Kernestof

Kernestoffet er:

- kulturelle udtryksformer i tid og rum
- teorier om kultur og identitet
- kulturanalytisk terminologi
- kulturmøder
- kultursammenligning
- det nationale og det globale
- interaktion og kommunikation på tværs af kulturer
- kulturelle undersøgelsesmetoder.

Undervisningen er organiseret i 4 forløb, hvor hovedvægten i de enkelte forløb lægges på henholdsvis:

- kulturteori
- kulturmøde
- ikke-vestlig kultur
- kultursammenligning.

2.3 Supplerende stof

Eleverne vil ikke kunne opfylde de faglige mål alene ved hjælp af kernestoffet. Det supplerende stof skal udvælges, således at det i samarbejde med kernestoffet medvirker til opfyldelse af de faglige mål. Det supplerende stof består fortrinsvis af aktuelle problemstillinger med relation til faget.

3. Tilrettelæggelse

3.1 Didaktik

Undervisningen i faget skal foregå som en vekselvirkning mellem teori og empiri. Tilrettelægges undervisningen deduktivt, skal det teoretiske stof efterfølgende anvendes på virkelighedsnære problemstillinger. Hovedvægten skal lægges på anvendelse af induktive metoder, hvor eleverne selv formulerer problemstillinger, indsamler og bearbejder materiale og præsenterer resultatet heraf.

3.2 Arbejdsformer

Undervisningen tilrettelægges med progression i valg af arbejdsformer, således at eleverne i stigende grad reflekterer over valg af materiale, teori og metode. Arbejdsformerne skal veksle inden for og mellem de forskellige forløb. Hovedvægten skal lægges på elevaktiverende arbejde.

I et af forløbene skal der indgå materiale, som er indsamlet via egne feltstudier.

3.3 It

Undervisningen tilrettelægges under hensyn til, at it indgår i forbindelse med informationssøgning, materialeindsamling og præsentation.

3.4 Samspil med andre fag

Når kulturforståelse optræder som studieretningsfag, indgår det i samspil med andre humanistiske og samfundsvidenskabelig fag om internationale og tværkulturelle problemstillinger.

4. Evaluering

4.1 Løbende evaluering

Efter hvert forløb foretages en evaluering, således at eleverne får en klar opfattelse af det faglige standpunkt og udviklingen heri. Evalueringen danner desuden grundlag for den individuelle og fælles refleksion over udbyttet af undervisningen.

4.2 Prøveformer

Der afholdes mundtlig prøve. Skolen vælger en af følgende prøveformer:

- a) Mundtlig prøve på grundlag af et ukendt materiale og et antal spørgsmål. Prøvematerialet sendes til censor og godkendes af denne forud for prøvens afholdelse. Eksaminationstiden er ca. 20 minutter. Der gives 40 minutters forberedelsestid. Eksaminationen former sig som en samtale mellem eksaminand og eksaminator.

Et prøvemateriale må højst anvendes ved tre eksaminationer den samme dag og ikke ved følgende eksamensdage på samme hold.

- b) Mundtlig prøve på grundlag af dels eksaminandens egne feltstudier, dels et ukendt materiale og et antal spørgsmål. Prøvematerialet sendes til censor og godkendes af denne forud for prøvens afholdelse.

Eksaminationstiden er ca. 20 minutter. Der gives 40 minutters forberedelsestid.

Eksaminationen er todelt. Første del omfatter en præsentation af eksaminandens feltstudier suppleret med uddybende spørgsmål fra eksaminator. Anden del former sig som en samtale mellem eksaminand og eksaminator med udgangspunkt i det ukendte materiale.

Eksaminationstiden fordeles ligeligt mellem de to dele. Eksaminanden bedømmes alene ud fra den mundtlige præstation.

Et prøvemateriale må højst anvendes ved tre eksaminationer den samme dag og ikke ved følgende eksamensdage på samme hold.

4.3 Bedømmelseskriterier

I bedømmelsen indgår, i hvor høj grad eksaminanden er i stand til at opfylde fagets mål. Der lægges vægt på eksaminandens:

- evne til at demonstrere overblik over fagets indholdselementer
- evne til at perspektivere en given problemstilling til faget som helhed
- evne til at anvende relevant faglig argumentation
- færdighed i at disponere og formidle en faglig problemstilling.

Der gives én karakter ud fra en helhedsvurdering.

Latin C – valgfag, juni 2008

1. Identitet og formål**1.1 Identitet**

Latin er et sprog- og kulturfag. På grundlag af væsentlige latinske tekster og romersk-arkæologisk materiale beskæftiger faget sig med romersk kultur og forestillingsverden. På latin har den antikke kultur levet videre fra Romerriget til nutiden, og latin har langt op i tiden været Europas fælles sprog, når man har kommunikeret internationalt inden for bl.a. litteratur, videnskab og religion.

Latin åbner derfor for et førstehåndskendskab til europæisk kultur og dens grundlag.

1.2 Formål

Gennem arbejdet med væsentlige latinske tekster opnås indsigt i romersk kultur, dens forhold til græsk kultur og dens betydning for den senere europæiske tradition.

Indsigten i grundlaget for europæisk kultur bidrager til at sætte eleverne i stand til at forstå deres egen kulturelle identitet og se sig som en del af det større internationale fællesskab både sprogligt og kulturelt. Denne indsigt skaber forståelse for andre kulturer med en anden historie og andre værdier.

Det grundige arbejde med teksterne, hvor opmærksomhed på detaljen hele tiden er nødvendig for forståelsen af helheden og omvendt, giver eleverne gode studievevaner og gør dem studiekompetente. Undervisningen i latin styrker den sproglige fantasi og giver en systematik, som er effektiv for beherskelsen af dansk og for tilegnelsen af fremmedsprog.

2. Faglige mål og fagligt indhold**2.1 Faglige mål**

Eleverne skal kunne:

- oversætte lettere latinske originaltekster til dansk med brug af hjælpemidler som ordbog, grammatik og paralleloversættelse
- sætte teksterne ind i deres historiske, samfundsmæssige og kulturelle sammenhæng og forholde sig til deres betydning i europæisk kultur
- genkende og identificere almindeligt forekommende latinske enkeltformer ud fra kendskab til stammer og bøjningsendelser og anvende denne morfologiske viden i en syntaktisk analyse af latinske sætninger
- udnytte sproglige iagttagelser i en forståelse af teksten
- identificere centrale ord og begreber i de latinske tekster og genkende dem som fremmedord og låneord i andre sprog, herunder videnskabssprogene
- anvende den sproglige viden, de har fået i latin, til at beskrive og analysere dansk og fremmedsprog.

2.2 Kernestof

Kernestoffet er:

- lettere latinske originaltekster fra perioden før ca. 150 e.Kr.
- romersk historie, samfund og kultur
- latinsk morfologi og syntaks i det omfang, teksterne lægger op til det
- grundlæggende latinsk ordforråd
- latin i de europæiske sprog.

2.3 Supplerende stof

Eleverne vil ikke kunne opfylde de faglige mål alene ved hjælp af kernestoffet. Det supplerende stof i latin uddyber de læste latinske tekster og sætter dem ind i et større perspektiv.

3. Tilrettelæggelse

3.1 Didaktiske principper

I undervisningen lægges der vægt på, at fagets discipliner opleves som en helhed. Efter en eventuel begynderfase læses teksterne i helheder, som er tilstrækkelige til at give et repræsentativt indtryk af værk eller forfatter. Der læses hovedsageligt tekster fra perioden før 150 e.Kr. Mindst tre forfattere skal være repræsenteret. Tekstlæsningen danner udgangspunkt for arbejdet med romersk kultur og dens betydning i Europas kultur. I det sproglige arbejde lægges der vægt på, at eleverne tilegner sig en metode, som de kan anvende til at oversætte.

3.2 Arbejdsformer

I undervisningen indgår gennem hele forløbet varierede arbejdsformer. Selvom vægten i begynderfasen ligger på den sproglige indlæring, inddrages det kulturelle stof allerede fra begyndelsen, og det udnyttes både i arbejdet med kulturstoffet og med indlæring af grammatik.

3.3 It

Eleverne skal stifte bekendtskab med ressourcer for de klassiske fag på internettet og skal lære at anvende webbaserede redskaber i forbindelse med tekstlæsningen og at finde og vurdere supplerende materiale.

3.4 Samspil med andre fag

Når latin indgår i en 2- eller 3-årig gymnasial uddannelse, er faget omfattet af det generelle krav om samspil mellem fagene og indgår i stx i almen studieforberedelse og i almen sprogforståelse ifølge de bestemmelser, som gælder for disse forløb.

4. Evaluering

4.1 Løbende evaluering

Undervisningen og elevernes udbytte heraf evalueres løbende. Evalueringen skal i højere grad gælde sammenhæng og helhed end realstoffet.

4.2 Prøveform

Der afholdes en mundtlig prøve med lang gruppeforberedelse på ca. 24 timer og en kort individuel forberedelse på 24 minutter. Eksaminationstiden er 24 minutter pr. eksaminand. Læreren sammensætter grupper på mellem 1 og 4 efter samråd med eleverne og efter, at eksamensplanen er offentliggjort. Hver gruppe trækker til gruppeforberedelse en ukendt originaltekst på ca. 1 normalside valgt blandt forfatterne til de læste tekster. Ved korte tekster f.eks. digte eller breve kan flere tekster indgå i spørgsmålet. Teksterne skal da være af samme forfatter. Tekstens sprog og indhold skal være af en lodighed, så den giver et egnet grundlag for bedømmelse. Teksten skal være forsynet med en friere oversættelse til dansk suppleret med op til 3 siders oversættelse, der sætter den latinske tekst ind i dens kontekst. Teksten forsynes endvidere med en kort introduktion, der viser eleverne til rette i teksten, herunder angivelse af forfatter og værk. Eventuelt oplyses

der om enkelte sproglige fænomener, som eleverne ikke har mødt, samt om glosser, der ikke eller kun vanskeligt kan findes i ordbogen.

Eksaminationen foregår individuelt på grundlag af et tekststykke på højst 1/3 normalside valgt af eksaminator og udtaget fra den tekst, der er givet til gruppeforberedelse. Tekststykkerne, et til hver eksaminand, udtaget til eksamination fordeles mellem gruppens deltagere ved lodtrækning. Under den korte, individuelle forberedelse må eksaminanden benytte ordbog og grammatik efter eget valg. Kun de notater, som eksaminanden har udarbejdet under den individuelle forberedelse, må medbringes under eksaminationen.

Eksaminationen former sig som en samtale mellem eksaminand og eksaminator med mulig inddragelse af censor. Der prøves i oplæsning, oversættelse, sproglig analyse og indholdsforståelse. Hele eksamensteksten oversættes. Eksaminanden skal redegøre for tekststykkets mening og sætte det i sammenhæng med hele den udleverede tekst og de relevante dele af det stof, holdet har arbejdet med i undervisningen. Eksaminator udpeger den eller de sætninger, der skal analyseres sprogligt. Eksaminator sikrer, at alle fire discipliner inddrages.

4.3 Bedømmelseskriterier

Ved bedømmelsen lægges der vægt på, i hvilket omfang eksaminandens præstation lever op til de faglige mål, som er angivet i 2.1.

Der lægges i bedømmelsen vægt på, at eksaminanden:

- oversætter selvstændigt i forhold til den trykte oversættelse
- oversætter hele teksten (alle ord) til et korrekt dansk, der respekterer de grammatiske konstruktioner i den latinske tekst
- ud fra sin morfologiske viden kan genkende og identificere almindeligt forekommende enkeltformer og angive opslagsformer
- kan anvende morfologisk viden i den syntaktiske analyse
- kan begrunde oversættelsen i den sproglige analyse
- kan give eksempler i tekststykket på, hvorledes latin har bidraget til den europæiske ordskat
- kan gøre rede for tekststykkets indhold
- kan sætte tekststykket ind i en relevant sammenhæng og i et større kulturhistorisk perspektiv.

Der gives én karakter ud fra en helhedsvurdering af eksaminandens præstation.

Markedskommunikation C – valgfag, juni 2008**1. Identitet og formål****1.1 Identitet**

Markedskommunikation er et samfundsvidenskabeligt fag, der omfatter viden inden for sociologi, forbrugeradfærd, målgruppevalg, kommunikation samt markedsføringsstrategi- og planlægning. Faget giver viden om virksomhedens muligheder for at kommunikere til kunder og andre interessenter gennem anvendelse af forskellige former for markedskommunikation. Markedskommunikation beskæftiger sig med virksomhedens planlægning af kommunikationen til omverdenen.

1.2 Formål

Gennem undervisningen i markedskommunikation skal eleverne udvikle deres evner til at forholde sig reflekterende til virksomhedens markedskommunikation. Det er endvidere formålet at fremme elevernes evne til arbejde med markedskommunikation under hensyn til virksomhedens strategi samt de markeds-mæssige muligheder. Endelig skal eleverne udvikle deres evner til at arbejde med grundlæggende problemstillinger vedrørende markedskommunikation gennem anvendelse af fagets teori i en virkelighedsnær og international kontekst.

2. Faglige mål og fagligt indhold**2.1 Faglige mål**

Eleverne skal i såvel et nationalt som internationalt perspektiv kunne:

- redegøre for virksomhedens kommunikation i forhold til den overordnede strategi
- anvende viden om markedskommunikation og samarbejdspartnere til at diskutere virksomhedens kommunikationsstrategi
- anvende viden om virksomhedens kommunikationsplatform til at diskutere og udarbejde forslag til kampagner
- anvende viden om medier og kommunikation til at diskutere indhold og udformning af et budskab
- udforme og analysere medieplaner
- redegøre for anvendelse af effektmålinger.

2.2 Kernestof

Kernestoffet er:

- integreret markedskommunikation
- kommunikationsstrategi
- kommunikationsparametre
- kommunikationsplatform
- kommunikationsmål
- kreativ strategi
- reklamemidler og -medier
- medieplan
- effektmåling.

2.3 Supplerende stof

Eleverne vil ikke kunne opfylde de faglige mål alene ved hjælp af kernestoffet. Det supplerende stof omfatter aktuelt stof om markedskommunikation, der perspektiverer og uddyber de faglige mål vedrørende

indhold og udformning af kampagner. Det supplerende stof skal have et omfang svarende til ca. 15 pct. af den samlede uddannelsestid.

3. Tilrettelæggelse

3.1 Didaktiske principper

Undervisningen tilrettelægges med grundlag i aktuelle og autentiske problemstillinger, idet konkrete kampagner analyseres ud fra en helhedsorienteret synsvinkel. Undervisningen skal i størst muligt omfang inddrage elevernes erfaringsgrundlag. Teori om markeds kommunikation inddrages for at skabe struktur og forståelse.

En induktiv og case-baseret undervisningsform har en central plads i tilrettelæggelsen af undervisningen. Gennem den induktive og case-baserede undervisningsform fremmes elevernes evne til at strukturere, formulere og formidle faglig argumentation.

Der lægges i undervisningen vægt på fagets kreative del i forbindelse med udvikling af indhold og udformning af kampagner.

3.2 Arbejdsformer

Undervisningen tilrettelægges med variation og progression i valget af arbejdsformer. Undervisningen omfatter arbejde med øvelser ud fra konkrete og autentiske kampagner, således at eleverne opnår færdigheder i arbejdet med markeds kommunikation.

Undervisningen tilrettelægges med mindst en længere sammenhængende periode, svarende til mindst 10 pct. af den samlede uddannelsestid. Forløbet tilrettelægges, således at elevernes evne til at demonstrere faglige færdigheder inden for markeds kommunikation fremmes, og således at deres evner til at diskutere og vurdere problemstillinger inden for kommunikation med anvendelse af fagets teori i en virkelighedsnær og international kontekst udvikles.

3.3 It

Undervisningen tilrettelægges under hensyn til, at it indgår som værktøj. I forbindelse med casearbejde og længere sammenhængende forløb tilrettelægges undervisningen under hensyn til, at eleverne skal have adgang til elektroniske kommunikationsplatforme og internettet.

3.4 Samspil med andre fag

Når faget indgår som studieretningsfag, har det et samspil med humanistiske fag vedrørende internationale eller tværkulturelle problemstillinger samt kreativ strategi. Faget indgår endvidere i et fagligt samspil med samfundsvidenskabelige fag omkring virksomhedens kommunikationsplatform.

4. Evaluering

4.1 Løbende evaluering

Gennem individuel vejledning og evaluering opnår eleverne undervejs i det samlede forløb en klar opfattelse af niveauet for og udviklingen i det faglige standpunkt, herunder inddrages aktiviteter som stimulerer den individuelle og fælles refleksion over udbyttet af undervisningen. Grundlaget for evalueringen skal være de faglige mål.

4.2 Prøveformer

Der afholdes en mundtlig prøve. Skolen vælger en af følgende to prøveformer:

- a) Mundtlig prøve på grundlag af et ukendt tekstmateriale af et omfang på ca. 2-3 normalsider uden bilag og et antal spørgsmål. Prøvematerialet sendes til censor og godkendes af denne forud for prøvens afholdelse.

Eksaminationstiden er ca. 30 minutter pr. eksaminand. Der gives 60 minutters forberedelsestid. Eksaminationen former sig som en samtale mellem eksaminand og eksaminator.

Et prøvemateriale må højst anvendes ved tre eksaminationer den samme dag og ikke ved følgende eksamensdage på samme hold.

- b) Mundtlig prøve på grundlag af et af eksaminanden valgt sammenhængende undervisningsforløb og et ukendt tekstmateriale af et omfang på 1-2 normalsider. Prøvematerialet samt en beskrivelse af de sammenhængende undervisningsforløb sendes til censor. Prøvematerialet godkendes af denne forud for prøvens afholdelse.

Eksaminationstiden er ca. 30 minutter pr. eksaminand. Der gives 30 minutters forberedelsestid. Eksaminationen er todelt.

Første del består af eksaminandens præsentation af et sammenhængende undervisningsforløb suppleret med uddybende spørgsmål fra eksaminator. Anden del tager udgangspunkt i det ukendte tekstmateriale og former sig som en samtale mellem eksaminand og eksaminator.

Eksaminationstiden fordeles ligeligt mellem de to dele.

Et prøvemateriale må højst anvendes ved tre eksaminationer den samme dag og ikke ved følgende eksamensdage på samme hold.

4.3 Bedømmelseskriterier

I bedømmelsen indgår, i hvor høj grad eksaminanden er i stand til at opfylde fagets mål. Eksaminanden skal herunder kunne:

- strukturere og formidle fagligt stof
- demonstrere evne til at inddrage teori ved udarbejdelsen af kampagneforslag
- demonstrere forståelse af og kunne formidle faglige problemstillinger
- diskutere og vurdere problemstillinger inden for markedskommunikation med anvendelse af fagets teori i en virkelighedsnær og international kontekst.

Der gives én karakter ud fra en helhedsbedømmelse.

Materialeteknologi C – valgfag, juni 2008**1. Identitet og formål****1.1 Identitet**

Materialeteknologi er et teknisk fag, som behandler valg af materialer til konstruktioner og produkter, der udnytter materialeteknologien med hensyn til kvalitet, økonomi, miljø og ressourceforhold. Faget er eksperimentelt og kan indgå i et samspil med især naturvidenskabelige og teknologiske fag.

1.2 Formål

Materialeteknologi bidrager til uddannelsens overordnede formål ved, at eleven styrker sine forudsætninger for at gennemføre videregående uddannelser inden for det tekniske område og kan forholde sig til materialeteknologiske løsninger i omverdenen. Formålet er endvidere, at eleven opnår indsigt i materialeteknologiske problemstillinger, herunder i samspillet med de naturvidenskabelige og teknologiske fag, og erfaring i at kombinere teori og praktisk arbejde.

2. Faglige mål og fagligt indhold**2.1 Faglige mål**

Eleverne skal kunne:

- gøre rede for forskellige materialer og deres typiske egenskaber på nano-, mikro- og meterskalaniveau
- foretage en konkret vurdering af et givet materiales fysiske og kemiske egenskaber
- foretage et hensigtsmæssigt valg af materiale til en given anvendelse
- gøre rede for hensigtsmæssige fremstillings-, bearbejdnings- og sammenføjningsmetoder
- foretage materialeprøvning på udvalgte materialer og gøre rede for de faktorer, der har betydning for prøvningen.

2.2 Kernestof

Kernestoffet er:

- materialerne metaller, herunder letmetaller samt keramiske materialer, plast, kompositter, træ m.m.
- atomar-, molekylær-, fiber- og krystalstruktur for udvalgte materialer
- egenskaber af betydning for valg af materiale til en given opgave, herunder miljømæssige aspekter, og overblik herover
- fremstillingsmetoder for udvalgte materialer
- en række bearbejdnings- og sammenføjningsmetoder
- forskellige simple materialeprøvningsmetoder.

2.3 Supplerende stof

Eleverne vil ikke kunne opfylde de faglige mål alene ved hjælp af kernestoffet. Det supplerende stof, der skal uddybe, perspektivere og fremdrage nye dimensioner og omfatter en anvendelsesorientering af kernestoffet, har et omfang af ca. 20 pct. af fagets uddannelsesetid. Det supplerende stof samler faget i en helhed og udvælges således, at det i samarbejde med kernestoffet medvirker til udvikling af de faglige mål, perspektiverer og udbygger områder fra kernestoffet og understøtter fagets praktiske dimension.

3. Tilrettelæggelse

3.1 Didaktiske principper

Under anvendelse af primært det induktive undervisningsprincip arbejder eleverne med den teori, der benyttes til løsning af en given problemstilling. Undervisningen foregår som en vekselvirkning mellem teori og elevernes selvstændige eksperimenter med udgangspunkt i tekniske problemstillinger.

3.2 Arbejdsformer

Undervisningen tilrettelægges, så der anvendes forskellige arbejdsformer, herunder en case, hvor der i et eksempel gennemgås en sammenkædning af hele materialeteknologien. I undervisningen sikres en progression således, at eleven kan arbejde selvstændigt og kritisk med afgrænsede problemstillinger såvel praktiske som teoretiske. Der lægges vægt på elevernes selvstændige eksperimentelle arbejde.

Eleverne arbejder med den skriftlige dimension af faget og med mundtlig formidling i centrale dele af stoffet.

I casen belyses materialeegenskaber, materialevalg, miljø og fremstillings-, bearbejdnings- og sammenføjningsmetoder samt materialeprøvning af et eller flere produkter. De anvendte arbejdsmetoder i casen danner baggrund for en afsluttende opgave.

Der udarbejdes skriftlige opgaver med stigende progression. Den afsluttende opgave lægges til grund for den mundtlige prøve.

Den afsluttende opgave stilles af skolen. I forbindelse hermed vælger eleven eller grupper på op til 4 personer i samarbejde med læreren en genstand eller et system af genstande, som gennemgås med hensyn til materialevalg. Der tages udgangspunkt i de metoder, der er anvendt i undervisningen. Der kan i forbindelse med opgavens løsning udføres mindre eksperimenter/test. Opgaven skal kunne indgå i grundlaget for års-karakteren i faget og skal i givet fald kunne lægges til grund for den mundtlige prøve.

3.3 It

I undervisningen inddrages programmel til dataopsamling, simulering og visualisering med henblik på at styrke elevernes såvel faglige niveau som deres generelle it-kompetence.

3.4 Samspil med andre fag

Der inddrages elementer fra matematik og de naturvidenskabelige fag. Undervisningen kan foregå i samspil med de naturvidenskabelige og teknologiske fag.

4. Evaluering

4.1 Løbende evaluering

Elevernes præstation og den samlede arbejdsindsats vurderes løbende. Vurderingen er en helhedsvurdering af elevernes faglige standpunkt og arbejdsindsats.

4.2 Prøveform

Mundtlig prøve på grundlag af eksaminandens afsluttende opgave, som er stillet lokalt, jf. afsnit 3.2. En fortegnelse over opgaveformuleringerne af eksaminandernes afsluttende opgaver sendes til censor forud for prøvens afholdelse. Den afsluttende opgave er forinden prøven ikke rettet og kommenteret af læreren/eksaminator.

Eksaminationstiden er 24 minutter. Der gives ingen forberedelsestid

Eksaminationen tager udgangspunkt i eksaminandens præsentation og fremlæggelse af sin afsluttende opgave suppleret med et eller flere i forvejen forberedte spørgsmål fra eksaminator. Eksaminationen former sig derefter som en uddybende samtale, der kan omfatte emner inden for hele fagets kernestof og supplerende stof.

4.3 Bedømmelseskriterier

Bedømmelsen er en vurdering af, i hvilket omfang eksaminandens præstation lever op til de faglige mål, som er angivet i 2.1. Der lægges vægt på:

- fremlæggelsen af det faglige indhold i opgaven i relation til de faglige mål
- evnen til at demonstrere overblik over faget
- besvarelse af uddybende og supplerende spørgsmål til opgaven i relation til de faglige mål.

Der gives én karakter ud fra en helhedsbedømmelse af eksaminandens mundtlige præstation.

Multimedier C – valgfag, juni 2008**1. Identitet og formål****1.1 Identitet**

Multimedier er alle former for interaktive medier, dvs. informations- og kommunikationssystemer, hvori der indgår mange forskellige digitale materialer, og hvor brugernes interaktion er central.

Multimedier appellerer ofte til flere sanser, og de kan afvikles på et bredt spektrum af platforme. I centrum for faget står teorier om og praktisk anvendelse af informationsteknologi, kommunikationsteorier og æstetik til analyse og produktion af interaktive medier.

1.2 Formål

Eleverne skal kunne analysere og vurdere interaktive medier ud fra en teknisk, kommunikativ og æstetisk synsvinkel samt kunne kreativt designe og fremstille mindre multimedieproduktioner rettet mod forskellige situationer og målgrupper. Endvidere skal de kunne deltage aktivt og kompetent i det globale netværks-samfund.

2. Faglige mål og fagligt indhold**2.1 Faglige mål**

Eleverne skal:

- kunne designe og analysere interaktive medier ud fra viden om kommunikation, genrer og målgruppe samt kendskab til narrativitet og scenografi
- kunne anvende principper for layout, skrifttyper, farver, audiovisuel komposition og hypertextuel strukturering ved design og analyse af interaktive medier
- kunne anvende et udvalg af værktøjer, som kan anvendes i forbindelse med multimedieproduktion
- have kendskab til de omgivelser og muligheder for interaktion, der kendetegner interaktive medier og specielt distribuerede medier, hvor dette omfatter hændelsesstyret interaktion, små interaktionsprogrammer og forskellige former for animationer
- opnå et basalt kendskab til internettets arkitektur og de betingelser, som dette skaber for netbaserede multimedier
- opnå kendskab til databaseunderstøttet indholdsstyring
- kunne tilrettelægge og gennemføre produktionsforløb under anvendelse af metoder til idégenerering og design, storyboard- og prototype-fremstilling samt modellering af navigation og struktur
- kunne gennemføre implementering, test og evaluering af interaktionen.

2.2 Kernestof

Kernestoffet er:

- kommunikationsmodeller, herunder målgrupper, budskab og virkemidler
- interaktive mediers historie, genrer og narrativitet
- visuel design, herunder layout, farver, grafik og billedkomposition
- auditiv design, herunder tale, lydeffekter, underlægningsmusik og dialog
- interaktivitet, herunder hændelsesstyret interaktion og programmering af interaktiv respons
- hypertext og hypermedier, herunder struktureringsmekanismer, retorik og navigation
- infrastrukturer, herunder klient-server-arkitektur for web og lagermedier til distribution
- repræsentation af og transport af data, herunder, formater, kompression og båndbredde
- databaser og medieuafhængig datarepræsentation, SQL, XML og typografiark.

2.3 Supplerende stof

Eleverne vil ikke kunne opfylde de faglige mål alene ved hjælp af kernestoffet. Det supplerende stof eksemplificerer og perspektiverer kernestoffet. Kernestoffet omfatter begreber på et overordnet niveau, og det supplerende stof udgøres af konkrete eksempler, hvor disse begreber bringes i anvendelse.

3. Tilrettelæggelse

3.1 Didaktiske principper

Faget tilrettelægges som et samspil mellem teori og praksis, hvor elevernes praktiske arbejde med egne projekter understøttes med det nødvendige teoretiske grundlag og suppleres med analyse af eksisterende interaktive produktioner.

Undervisningen skal i størst muligt omfang være centreret om elevernes egne aktiviteter og læring gennem den kreative proces, som kendetegner produktionen af interaktive medier.

Det er et gennemgående træk, at læringen sker ved en vekselvirkning mellem arbejdet med praktiske eksempler og teoretisk stof. Dette omfatter:

- analyse af interaktive medier (med fokus på forskellige delelementer)
- praktisk design af enkelte delelementer af interaktive medier
- design og fremstilling af en samlet produktion.

3.2 Arbejdsformer

Der anvendes en bred vifte af arbejdsformer. Den kreative projektarbejdsform er karakteristisk for faget og skal indgå i et samspil med de øvrige arbejdsformer.

Den teoretiske viden opnås dels gennem elevernes egne aktiviteter, dels i form af lærergennemgang, elevoplæg og diskussion af det teoretiske stof.

Som led i undervisningen gennemføres 2 projektførøb. I hvert af disse forløb fremstiller eleverne individuelt eller i grupper en interaktiv medieproduktion.

Projektførøbene dokumenteres løbende i et e-rum, dvs. et netbaseret samarbejdsværktøj. Dokumentationen skal bl.a. indeholde opgavebeskrivelse, beskrivelse af arbejdsproces, opgaveløsning, anvendte materialer. E-rummet anvendes endvidere til kommunikation og til refleksioner over proces og produkt.

Aktiviteter og indhold i e-rummet kommenteres af læreren efter rektors anvisninger.

3.3 It

Faget er i sig selv en del af informationsteknologien, og anvendelse af it er basis for faget. Dette omfatter anvendelse af udstyr og programmel til produktion, distribution og præsentation.

I forbindelse med dokumentation af egne multimedieproduktioner skal anvendes et e-rum, der som minimum har mulighed for asynkron tekstkommunikation og fildeling.

3.4 Samspil med andre fag

Fagets kommunikative og formidlingsmæssige kernestof åbner for samspil med alle andre fag.

Det tekniske grundlag for interaktive medier involverer et fælles fagligt område med datalogi, matematik og fysik.

4. Evaluering

4.1 Løbende evaluering

For øvelser og projekter gøres klart, hvilke faglige mål der skal nås gennem øvelsen/projektet, og evalueringen tager udgangspunkt i dette.

Elevernes praktiske arbejde og formidlingen af dette er basis for den løbende evaluering af deres forståelse af fagets teoretiske indhold og deres evner til at anvende dette i praksis.

Elevernes e-rums-baserede dokumentation af projekterne anvendes ligeledes i den løbende evaluering.

4.2 Prøveformer

Skolen vælger for det enkelte hold en af nedenstående to prøveformer.

Prøveform a): Mundtlig prøve på grundlag af en opgave, hvor der skal laves en interaktiv medieproduktion eller en del af en sådan.

Eksaminationstiden er 30 minutter. Der gives en forberedelsestid på ca. 3 timer, hvor eksaminanden individuelt eller i en gruppe på op til 3 personer udarbejder en synopsis for opgaveløsningen.

Synopsen danner grundlag for den individuelle mundtlige prøve, der former sig som dels en præsentation af synopsen, dels en efterfølgende samtale, hvor også faglige elementer fra undervisningen ud over, hvad der indgår i synopsen, inddrages. I samtalen kan synopsen også sættes i relation til eksaminandens egne produktioner.

Prøveform b): Mundtlig prøve på grundlag af en opgave, der udpeger et fagligt tema.

Eksaminationstiden er 30 minutter. Der gives en forberedelsestid på 1 time.

Eksaminationen består af 2 dele:

- En redegørelse for og samtale om, hvorledes temaet kan relateres til og perspektivere eksaminandens egne produktioner.
- En redegørelse for og samtale om temaets teoretiske aspekter, hvor der dels kan anvendes eksempelmateriale fra undervisningen og dels kan inddrages nyt materiale.

4.3 Bedømmelseskriterier

Kun eksaminandens præstation under den mundtlige eksamination indgår som grundlag for bedømmelsen. Præstationen skal bedømmes i forhold til undervisningens indhold og her specielt det praktiske arbejde, som eksaminanden har lavet med produktion af multimedier. I bedømmelsen skal lægges mere vægt på eksaminandens beherskelse af de områder, som der er arbejdet med i undervisningen, end på detaljeret kendskab til de områder, der er behandlet på et overordnet teoretisk niveau.

Bedømmelsen udtrykker, i hvilken grad eksaminandens præstation lever op til de faglige mål, som er angivet i 2.1.

Der lægges vægt på, at eksaminanden:

- viser evne til at anvende og reflektere over æstetiske elementer i en interaktiv medieproduktion
- viser evne til at analysere og realisere de kommunikative aspekter af en interaktiv medieproduktion
- viser evne til at strukturere en interaktiv medieproduktion
- demonstrerer et overblik over de forskellige muligheder for materialer og delementer i en interaktiv medieproduktion, og at der vises fortrolighed med enkelte, udvalgte materialer/elementer, som eksaminanden specielt har arbejdet med
- demonstrerer overblik over og praktisk kendskab til de enkelte aktiviteter i fremstillingen af en interaktiv medieproduktion
- demonstrerer en evne til at forholde sig til, hvordan brugerinteraktion kan foregå hensigtsmæssigt
- viser en forståelse af forskellige muligheder for distribution og fremføring af en interaktiv medieproduktion.

Der gives én karakter efter en helhedsvurdering.

Organisation C – valgfag, juni 2008**1. Identitet og formål****1.1 Identitet**

Organisation er et samfundsvidenskabeligt fag, der omfatter viden inden for organisatoriske strukturer og processer, herunder ledelse i organisationer. Faget giver viden om ledelsens og de ansattes muligheder for at tilpasse organisationen under hensyn til udviklinger i det internationale samfund.

Organisation beskæftiger sig med organisatoriske beslutninger og adfærd i samspil med omverdenen.

1.2 Formål

Gennem undervisningen i organisation skal eleverne udvikle evnen til at forholde sig reflekterende til interne organisatoriske forhold og organisationen som en dynamisk enhed i et samspil med det omgivende samfund. Eleverne skal gennem undervisningen udvikle evnen til selvstændigt at arbejde med organisatoriske problemstillinger gennem anvendelse af organisatorisk teori i en virkelighedsnær og international kontekst.

2. Faglige mål og fagligt indhold**2.1 Faglige mål**

Eleverne skal kunne:

- redegøre for organisationsteoretiske skoler i et historisk perspektiv
- diskutere og vurdere problemstillinger omkring en organisations strukturer og processer
- anvende viden om interne organisatoriske samarbejder til at diskutere og vurdere problemstillinger omkring team- og projektorganisering samt team- og projektledelse
- diskutere og vurdere kompetenceudvikling i en organisation
- anvende viden om trivsel, motivation og ledelse til at diskutere og vurdere en organisations ledelsesprocesser.

2.2 Kernestof

Kernestoffet er:

- organisationsteoretiske skoler
- design af organisationer
- teamorganisering og teamledelse
- projektorganisering og projektledelse
- kompetenceudvikling
- trivsel, motivation og ledelse.

2.3 Supplerende stof

Eleverne vil ikke kunne opfylde de faglige mål alene ved hjælp af kernestoffet. Det supplerende stof er aktuelt organisatorisk stof, der perspektiverer og uddyber de faglige mål omkring organisationens strukturer og processer i samspillet med omverdenen. Det supplerende stof skal have et omfang svarende til ca. 15 pct. af fagets samlede uddannelsestid.

3. Tilrettelæggelse

3.1 Didaktiske principper

I organisation arbejdes med aktuelle og virkelighedsnære problemstillinger, idet konkrete organisationer analyseres ud fra en helhedsorienteret synsvinkel. Undervisningen skal i størst muligt omfang inddrage elevernes erfaringsgrundlag. Organisatorisk teori inddrages for at skabe struktur og forståelse.

Et induktiv og case-baseret undervisningsprincip har en central plads i tilrettelæggelsen af undervisningen. Gennem den induktive og case-baserede undervisning fremmes elevernes evne til at strukturere, formulere og formidle faglig argumentation.

De organisatoriske problemstillinger anskues fra såvel individets som organisationens synsvinkel. Undervisningen i organisationsteori omfatter primært kvalitative modeller, men kvantitative modeller til beskrivelse af specifikke organisatoriske forhold inddrages.

3.2 Arbejdsformer

Undervisningen tilrettelægges med variation og progression i valget af arbejdsformer.

Undervisningen omfatter arbejde med øvelser ud fra konkrete og afgrænsede organisatoriske problemstillinger, således at eleverne opnår færdigheder i arbejdet med organisatoriske modeller.

Undervisningen tilrettelægges med mindst én sammenhængende periode, svarende til mindst 10 pct. af den samlede uddannelsestid. Forløbet tilrettelægges, således at elevernes evne til at demonstrere faglige færdigheder fremmes, og således at deres evner til at diskutere og vurdere organisatoriske problemstillinger med anvendelse af fagets teori i en virkelighedsnær og international kontekst udvikles.

3.3 It

Undervisningen tilrettelægges under hensyn til, at it indgår som værktøj. I forbindelse med case-arbejde og længere sammenhængende forløb tilrettelægges undervisningen under hensyn til, at eleverne skal have adgang til elektroniske kommunikationsplatforme og internettet.

3.4 Samspil med andre fag

Når faget indgår som studieretningsfag, har det et samspil med andre fag omkring internationale eller tværkulturelle problemstillinger. Endvidere indgår faget med samfundsvidenskabelige eller naturvidenskabelige fag i forbindelse med organisatorisk, ledelsesmæssig og personalemæssig design og udvikling samt i forbindelse med problemstillinger omkring erhvervspolitiske forhold.

4. Evaluering

4.1 Løbende evaluering

Grundlaget for den løbende evaluering er de faglige mål. Gennem individuel vejledning og evaluering opnår eleven undervejs i det samlede forløb en klar opfattelse af niveauet for og udviklingen i det faglige standpunkt, herunder inddrages aktiviteter som stimulerer den individuelle og fælles refleksion over udbyttet af undervisningen.

4.2 Prøveformer

Der afholdes en mundtlig prøve. Skolen vælger en af følgende to prøveformer:

- a) Mundtlig prøve på grundlag af et ukendt tekstmateriale og et antal spørgsmål. Prøvematerialet sendes til censor og godkendes af denne forud for prøvens afholdelse.

Eksaminationstiden er ca. 20 minutter pr. eksaminand. Der gives 40 minutters forberedelsestid.

Eksaminationen former sig som en samtale mellem eksaminand og eksaminator.

Et prøvemateriale må højst anvendes ved tre eksaminationer den samme dag og ikke ved følgende eksamensdage på samme hold.

- b) Mundtlig prøve på grundlag af dels et af eksaminanden valgt sammenhængende undervisningsforløb og dels et ukendt tekstmateriale. Prøvematerialet samt en beskrivelse af de sammenhængende undervisningsforløb sendes til censor. Prøvematerialet godkendes af denne forud for prøvens afholdelse.

Eksaminationstiden er ca. 30 minutter pr. eksaminand. Der gives 30 minutters forberedelsestid.

Eksaminationen er todelt.

Første del består af eksaminandens præsentation af et sammenhængende undervisningsforløb suppleret med uddybende spørgsmål fra eksaminator. Anden del tager udgangspunkt i det ukendte tekstmateriale og former sig som en samtale mellem eksaminand og eksaminator.

Eksaminationstiden fordeles ligeligt mellem de to dele.

Et prøvemateriale må højst anvendes ved tre eksaminationer den samme dag og ikke ved følgende eksamensdage på samme hold.

4.3 Bedømmelseskriterier

Ved bedømmelsen vurderes det, i hvor høj grad eksaminanden er i stand til at opfylde fagets mål.

Eksaminanden skal herunder kunne:

- strukturere og formidle fagligt stof
- formulere faglig argumentation
- demonstrere faglige færdigheder
- diskutere og vurdere organisatoriske problemstillinger med anvendelse af fagets teori i en virkelighedsnær og international kontekst.

Der afgives én karakter ud fra en helhedsvurdering.

Programmering C – valgfag, juni 2008**1. Identitet og formål****1.1 Identitet**

Programmering omfatter de metoder og teknikker, der anvendes til at få programmerbare enheder til at udføre planlagte handlinger. Faget har en praktisk dimension med programmering af enkle komponenter og demonstration af mere komplekse teknologiske systemer. Faget er et teknisk fag med vægt på eksperimentelle og innovative processer. Faget samvirker med andre informationsteknologiske fag.

1.2 Formål

Faget bidrager til elevernes studiekompetence ved at udvikle evnen til logisk og systematisk tankegang og ved at udvikle særlige it-færdigheder, der kan anvendes inden for andre fagområder i uddannelsen og i videreuddannelsessammenhæng. Faget bidrager til uddannelsens overordnede formål ved at give eleverne baggrund for at kunne undersøge og beskrive enkle processer og behandle data og informationer ved hjælp af programmering.

Faget understøtter elevernes muligheder for at agere i den globale højteknologiske verden.

2. Faglige mål og fagligt indhold**2.1 Faglige mål**

Eleverne skal kunne:

- redegøre for programmering som planlægning af en computers aktiviteter, herunder interaktion med omgivelserne
- skelne mellem forskellige programmeringssprog og programmeringsmiljøer og deres anvendelse
- læse enkle programmer og redegøre for deres funktionsmåde
- rette og tilpasse enkle programmer
- anvende eksisterende programdele og biblioteksmoduler i arbejdet med at programmere et fungerende system
- demonstrere kreativitet og systematik i programmeringsprocessen
- redegøre for anvendelsen af forskellige programmeringsomgivelser og programmeringsværktøjer
- løse en enkel problemstilling gennem udviklingen af et program.

2.2 Kernestof

Kernestoffet er:

- programmeringssprog
- elementer i programmeringssprogets opbygning såsom data- og kontrolstrukturer
- programmers regelbundne opførsel ud fra programmets enkelte elementer
- programmers interaktion med omgivelserne
- programdele og biblioteksmoduler
- arbejdsgange i programmeringsprocessen
- abstrakte programmeringsbeskrivelser og dokumentation.

2.3 Supplerende stof

Eleverne vil ikke kunne opfylde de faglige mål alene ved hjælp af kernestoffet. Det supplerende stof udgør 20 pct. af uddannelsestiden og skal udvælges således, at det:

- medvirker til opnåelse af de faglige mål
- understøtter anvendelsen af programmering i tværfaglige sammenhænge
- viser de aktuelle udviklingstendenser inden for faget.

3. Tilrettelæggelse

3.1 Didaktiske overvejelser

Undervisningen centrerer om eksperimentelle problemstillinger af stigende sværhedsgrad. Undervisningsformen differentieres således, at alle elever udvikler sig i undervisningsforløbet. Der veksles mellem introducerende og overbliksskabende forløb, eksperimenter, øvelser og projekter, med udgangspunkt i fagets redskabsmæssige anvendelse.

3.2 Arbejdsformer

Undervisningen tager udgangspunkt i elevens hverdag og teknologi, der indeholder programmerede funktioner. Der lægges vægt på, at eleven kan beskrive programmets funktion i normalt sprog og opnå en naturlig tilgangsvinkel til at omsætte disse funktioner til elementer i et programmeringssprog.

Undervisningen gennemføres således, at eleven præsenteres for mindst ét programmeringssprog. Der vælges et primært programmeringssprog som grundlag for undervisningen. Der arbejdes med eksempler på programmer, og udviklingen af forståelsen af programmeringssproget sker ved at eksperimentere med varianter af enkle programmer.

Undervisningen differentieres og veksler mellem overbliksskabende forløb og projektundervisning. Undervisningsformen fremmer en progression i både indholdsmæssig sværhedsgrad og selvstændighed i problemløsningen. Der udarbejdes projektrapporter, herunder et eksamensprojekt. Projektet har et omfang svarende til 20 timers uddannelsestid. Projektet består af et produkt og en rapport. Rapporten skal beskrive udviklingen af det færdige produkt. Rapporten må højst have et omfang af 15 sider.

Projektet udarbejdes inden for rammerne af projektoplæg stillet af skolen. Eksaminanden udarbejder en projektbeskrivelse, der godkendes af skolen, når beskrivelsen er tilstrækkelig fagligt bred og niveaumæssigt relevant.

Sammen med projektet afleverer eksaminanden en synopsis, der kort beskriver produkt og dokumentation. Afleveringstidspunktet skal normalt være senest en uge før eksamensperiodens begyndelse.

3.3 It

Faget gennemføres med udstrakt brug af it-værktøjer til eksperimenter, afprøvning og udarbejdelse af dokumentation.

Programmeringsværktøjer, der automatisk kan generere dokumentation og test, anvendes, ligesom andre informationsteknologiske værktøjer inddrages efter behov.

Internettet anvendes som søgningsværktøj til oplysninger, vejledninger, eksempler, programdele og biblioteksmoduler med efterlevelse af ophavsretslige regler og dokumentationskrav.

3.4 Samspil med andre fag

Faget samarbejder med fag, der kan drage nytte af programmeringsteknikker. Eleverne kan udarbejde projekter, herunder eksamensprojektet, som en del af et projekt i et andet fag.

4. Evaluering

4.1 Løbende evaluering

Eleven skal have løbende tilbagemelding om deres faglige niveau i forhold til de fastsatte mål. Evalueringen baseres på elevens daglige arbejdsindsats. Dette gøres på baggrund af en grundig evaluering af øvelsesopgaver og projekter således, at eleven får klar respons i sin faglige og selvstændige udvikling.

4.2 Prøveform

Der afholdes en projektprøve med skriftlig rapport og tilhørende mundtlig prøve, jf. afsnit 3.2.

Før den mundtlige del af prøven sender skolen et eksemplar af synopsis til censor. Eksaminator og censor drøfter inden den mundtlige del af prøven, hvilke problemstillinger eksaminanden skal uddybe. Rapporten er forinden prøven ikke rettet og kommenteret af læreren.

Eksaminationstiden er 24 minutter. Der gives ingen forberedelsestid

Eksaminationen tager udgangspunkt i eksaminandens præsentation og fremlæggelse af projektet suppleret med et eller flere i forvejen forberedte spørgsmål fra eksaminator. Eksaminationen former sig derefter som en perspektiverende samtale inden for hele fagets kernestof og supplerende stof.

4.3 Bedømmelseskriterier

Bedømmelsen er en vurdering af, i hvilket omfang eksaminandens præstation lever op til de faglige mål, som er angivet i 2.1.

Der lægges vægt på eksaminandens evne til at:

- konstruere enkle programmer
- anvende programdele og biblioteksmoduler og dokumentere deres anvendelse og oprindelse
- dokumentere programmer, så de er forståelige
- gå fra analyse af en given problemstilling til at opstille en løsning
- redegøre for den arbejdsproces, der har ført til løsningen
- reflektere over, hvordan problemstillingen ellers kunne løses.

Der gives én karakter på grundlag af en helhedsbedømmelse af eksaminandens mundtlige præstation.

Psykologi B – valgfag, juni 2008**1. Identitet og formål****1.1 Identitet**

Psykologi er videnskaben om, hvordan mennesker sanser, tænker, lærer, føler, handler og udvikler sig universelt og under givne livsomstændigheder. Den videnskabelige psykologi bruger naturvidenskabelige, samfundsvidenskabelige og humanistiske metoder, og resultaterne fra forskningen anvendes i mange forskellige sammenhænge til forståelse af mennesket. Fagets historiske baggrund indeholder filosofisk og videnskabelig teoridannelse.

Psykologi i de gymnasiale uddannelser omfatter nyere forskning og teoridannelse inden for socialpsykologi, udviklingspsykologi, områderne kognition og læring samt personlighed og identitet.

1.2 Formål

Faget psykologi bidrager til uddannelsens overordnede målsætning ved, at eleverne får kundskaber i den videnskabeligt funderede psykologis kernestof og metoder. Formålet er at opnå evne til at analysere og reflektere over psykologiske forhold af såvel faglig som almen karakter samt kompetence i at forholde sig kritisk til psykologiske teorier, deres tilblivelse og forklaringsværdi. Psykologi indgår i faglige samspil med naturvidenskabelige, samfundsvidenskabelige og humanistiske fag og bidrager således til en helhedsforståelse. Psykologi bidrager til udvikling af kompetencer, der gør eleverne i stand til at reflektere over egen studiepraksis og til at samarbejde med andre. Ligeledes får de gennem psykologi bedre muligheder for forståelse og respekt for menneskers forskellighed på baggrund af personlige, sociale og kulturelle faktorer, hvilket er med til at gøre dem kompetente til at navigere i en foranderlig og globaliseret verden.

2. Faglige mål og fagligt indhold**2.1 Faglige mål**

Eleverne skal kunne:

- demonstrere indgående kendskab til fagets stofområder, primært i forhold til det normalfungerende menneske
- redegøre for og kritisk forholde sig til centrale psykologiske teorier og begreber og kunne sætte dem ind i en historisk-kulturel kontekst
- udvælge og anvende psykologisk viden på konkrete problemstillinger og aktuelt stof og kunne forholde sig kritisk til disse på et fagligt grundlag
- inddrage forskellige perspektiver til forklaring af psykologiske problemstillinger, herunder placere psykologisk teori i en videnskabsteoretisk ramme
- demonstrere kendskab til fagets forskningsmetoder, herunder kunne diskutere etiske problemstillinger i psykologisk forskning, samt kunne skelne mellem hverdagspsykologi og videnskabelig baseret psykologisk viden
- demonstrere kendskab til, hvordan viden genereres inden for psykologi, og på den baggrund selv være i stand til at designe og gennemføre mindre former for feltundersøgelser, herunder kunne præsentere og forholde sig til resultaterne med brug af et metodisk begrebsapparat
- vurdere betydningen af historiske og kulturelle faktorer i forhold til menneskers adfærd
- formidle psykologisk viden skriftligt og mundtligt med et fagligt begrebsapparat på en klar og præcis måde
- perspektivere psykologis bidrag til såvel de humanistiske videnskaber som natur- og samfundsvidenskaberne.

2.2 Kernestof

Kernestoffet er følgende:

Socialpsykologi

- gruppepsykologiske processer og social indflydelse
- interpersonel kommunikation
- social kognition, herunder stereotyper og fordomme
- kulturpsykologi.

Udviklingspsykologi

- menneskets udvikling i et livslangt perspektiv, herunder betydningen af arv, miljø, og kultur
- omsorg og familiens betydning for udvikling, herunder betydningen af sårbarhed versus resiliens.

Kognition og læring

- psykologiske, sociale og kulturelle forholds betydning for læring, intelligens, motivation og hukommelse
- perceptionen og tænkningens betydning for menneskets forståelse af omverdenen.

Personlighed og identitet

- selv, identitet og personlighed
- individuelle forskelle i livsstil og håndteringen af udfordringer, herunder arbejde, stress og coping.

2.3 Supplerende stof

Eleverne vil ikke kunne opfylde de faglige mål alene ved hjælp af kernestoffet. Det supplerende stof i faget psykologi, herunder det eventuelle samspil med andre fag, skal perspektivere og uddybe kernestoffet og i det hele taget udvide den faglige horisont, så eleverne kan leve op til de faglige mål, som de er beskrevet under 2.1.

Afhængig af den enkelte uddannelses profil skal det supplerende stof, sammen med kernestoffet, tilrettelægges således, at det bidrager til realisering af den pågældende uddannelses formål. Der kan være tale om at vægte:

- det praksis- og anvendelsesorienterede
- arbejds- og erhvervsrelaterede perspektiver
- videnskabelige og metodiske forhold.

Kernestoffet skal udbygges med mindst ét af følgende områder: Sundhedspsykologi, psykisk dysfunktionalitet, neuropsykologi, idrætspsykologi, mediepsykologi, arbejds- og organisationspsykologi, menneskemaskine-psykologi, pædagogisk psykologi, retspsykologi.

3. Tilrettelæggelse

Undervisningen tilrettelægges således, at eleverne opnår en helhedsorienteret og sammenhængende forståelse af de psykologiske forhold undervisningen omfatter. Læreren er ansvarlig for undervisningens tilrettelæggelse, og at den gennemføres i varierende former og læringsrum.

3.1 Didaktiske principper

Det bærende princip for tilrettelæggelsen er en temaorienteret undervisning, hvor samtlige kernestoffets delområder er belyst ved undervisningens afslutning. Eleverne skal sikres medindflydelse på undervisningens indhold og form, og de skal understøttes i deres selvstændighed og ansvarlighed ved brug af en bred vifte af undervisnings- og læringsformer. Disse og de metakognitive aspekter i faget skal inddrages således, at de medvirker til udvikling af personlige og sociale kompetencer baseret på et fagligt udgangspunkt, ligesom studiekompetencen skal udvikles gennem arbejdet med den kritiske tænkning og i samspil med andre fag.

3.2 Arbejdsformer

Undervisningen organiseres med henblik på variation og progression. Der skal varieres mellem lærercentrerede og elevcentrerede undervisningsformer, og der skal veksles mellem induktive og deduktive principper, herunder projektorganiserede arbejdsformer.

Alt efter mulighed etableres der forbindelse til den praktiske verden. Forskellige medier og informationsteknologier inddrages.

Undervisningen skal omfatte udarbejdelsen af mindst ét større produktorienteret projektarbejde, hvor eleverne selvstændigt fordyber sig i en faglig problemstilling bl.a. ved læsning af originaltekster og ved gennemførelse og bearbejdning af mindre former for feltundersøgelser.

3.3 It

It indgår naturligt som et redskab i undervisning og læring bl.a. i form af internet-baseret videnssøgning og til formidling. Undervisningen skal omfatte brug af og faglig stillingtagen til forskellige former for it-baserede programmer med psykologifagligt indhold.

3.4 Samspil med andre fag

Psykologi er omfattet af det generelle krav om samspil mellem fagene og indgår i almen studieforberedelse/studieområdet ifølge de bestemmelser, der gælder for disse forløb. I det omfang, samspil med andre fag er muligt, etableres flerfaglige læringssammenhænge. Fagets stofområder giver naturlige berøringsflader til samtlige fag, som på forskellige måder beskæftiger sig med mennesket, og samarbejdet med andre fag giver mulighed for fordybelse og større indsigt i de respektive fags bidrag til helheden.

4. Evaluering

4.1 Løbende evaluering

Formålet med den løbende evaluering er at sikre kvaliteten af undervisningen samt styrke den enkelte elevs læring. Den løbende evaluering skal ligeledes vise elevens faglige kunnen i forhold til de i 2.1 beskrevne kompetencemål. Samtidig giver den løbende evaluering mulighed for at understøtte fagets metakognitive aspekter.

Evaluering gennemføres flere gange i løbet af undervisningen i skriftlig eller mundtlig form. Det skal sikres, at der ved undervisningens afslutning har været benyttet forskellige evalueringsformer.

4.2 Prøveformer

Der afholdes en mundtlig prøve, idet skolen vælger en af følgende to prøveformer:

a) Mundtlig prøve på grundlag af et ukendt bilagsmateriale valgt af eksaminator. Eksamensspørgsmålet skal være forsynet med en overskrift ledsaget af en kortfattet temabeskrivelse, og bilagsmaterialet skal være afpasset forberedelsestidens længde. Prøvematerialet sendes til censor og godkendes af denne forud for prøvens afholdelse.

Eksaminationstiden er 30 minutter pr. eksaminand. Der gives mindst 3 timers forberedelsestid til udarbejdelse af en synopsis. Såfremt skolen har bestemt, at forberedelsen kan foregå i grupper, vælger eksaminanderne, om de vil forberede sig i gruppe eller individuelt.

Eksaminationen tager udgangspunkt i eksaminandens præsentation og fremlæggelse af sin synopsis, suppleret med uddybende spørgsmål fra eksaminator. I øvrigt former eksaminationen sig som en samtale mellem eksaminator og eksaminand.

b) Mundtlig prøve på grundlag af et kendt tema med ukendt bilagsmateriale valgt af eksaminator. Eksamensspørgsmålet skal være forsynet med en overskrift, der angiver det kendte tema, og bilagsmaterialet skal være afpasset forberedelsestidens længde. Prøvematerialet sendes til censor og godkendes af denne forud for prøvens afholdelse.

Eksaminationstiden er 30 minutter. Der gives mindst 24 timers forberedelsestid til udarbejdelse af en synopsis. Såfremt skolen har bestemt, at forberedelsen kan foregå i grupper, vælger eksaminanderne, om de vil forberede sig i gruppe eller individuelt.

Prøven er todelt.

Første del af prøven består af eksaminandens præsentation og fremlæggelse af sin synopsis suppleret med uddybende spørgsmål fra eksaminator. Anden del former sig som en samtale mellem eksaminand og eksaminator.

Eksaminationstiden fordeles mellem de to dele, således at første del udgør ca. 1/3 af eksaminationstiden.

4.3 Bedømmelseskriterier

Bedømmelsen udtrykker, i hvilken grad eksaminandens præstation lever op til de faglige mål, som er beskrevet i 2.1.

Der lægges vægt på, at eksaminanden kan:

- beskrive den givne problemstilling psykologifagligt
- analysere ved hjælp af psykologisk teori og metode
- vurdere den/de anvendte psykologiske teorier/teoriers forklaringsværdi og begrænsninger
- perspektivere psykologiske problemstillinger
- forholde sig til metodiske problemstillinger
- strukturere og formidle psykologisk viden med brug af et fagligt begrebsapparat
- indgå i en faglig dialog.

Der gives én karakter ud fra en helhedsvurdering.

Psykologi C – valgfag, juni 2008**1. Identitet og formål****1.1 Identitet**

Psykologi er videnskaben om, hvordan mennesker sanser, tænker, lærer, føler, handler og udvikler sig universelt og under givne livsomstændigheder. Den videnskabelige psykologi bruger naturvidenskabelige, samfundsvidenskabelige og humanistiske metoder, og resultaterne fra forskningen anvendes i mange forskellige sammenhænge til forståelse af mennesket. Fagets historiske baggrund indeholder filosofisk og videnskabelig teoridannelse.

Psykologi i de gymnasiale uddannelser omfatter nyere forskning og teoridannelse inden for socialpsykologi, udviklingspsykologi, områderne kognition og læring samt personlighed og identitet.

1.2 Formål

Faget psykologi bidrager til uddannelsens overordnede målsætning ved, at eleverne får kundskaber i den videnskabeligt funderede psykologis kernestof og metoder. Formålet er at opnå evne til at analysere og reflektere over psykologiske forhold af såvel faglig som almen karakter samt kompetence i at forholde sig kritisk til psykologiske teorier, deres tilblivelse og forklaringsværdi. Psykologi indgår i faglige samspil med naturvidenskabelige, samfundsvidenskabelige og humanistiske fag og bidrager således til en helhedsforståelse. Psykologi bidrager til udvikling af kompetencer, der gør eleverne i stand til at reflektere over egen studiepraksis og til at samarbejde med andre. Ligeledes får de gennem psykologi bedre muligheder for forståelse og respekt for menneskers forskellighed på baggrund af personlige, sociale og kulturelle faktorer, hvilket er med til at gøre dem kompetente til at navigere i en foranderlig og globaliseret verden.

2. Faglige mål og fagligt indhold**2.1 Faglige mål**

Eleverne skal kunne:

- demonstrere et bredt kendskab til fagets stofområder, primært i forhold til det normalfungerende menneske
- redegøre for samt kritisk forholde sig til centrale psykologiske teorier og begreber
- udvælge og anvende psykologisk viden på konkrete problemstillinger og aktuelt stof og kunne forholde sig kritisk til disse på et fagligt grundlag
- vise kendskab til, at der kan bruges forskellige perspektiver til forklaring af psykologiske problemstillinger
- demonstrere et elementært kendskab til fagets forskningsmetoder og etiske problemstillinger i psykologisk forskning samt kunne skelne mellem hverdagspsykologi og videnskabelig baseret psykologisk viden
- vurdere betydningen af kulturelle faktorer i forhold til menneskers adfærd
- formidle psykologisk viden med et fagligt begrebsapparat på en klar og præcis måde.

2.2 Kernestof

Kernestoffet er følgende:

Socialpsykologi

- gruppepsykologiske processer og social indflydelse
- interpersonel kommunikation
- social kognition, herunder stereotyper og fordomme.

Udviklingspsykologi

- menneskets udvikling i et livslangt perspektiv, herunder betydningen af arv, miljø og kultur
- omsorg og familiens betydning for udvikling, herunder betydningen af sårbarhed versus resiliens.

Kognition og læring

- psykologiske, sociale og kulturelle forholds betydning for læring, intelligens, motivation og hukommelse
- perceptionens og tænkningens betydning for menneskets forståelse af omverdenen.

Personlighed og identitet

- selv, identitet og personlighed
- individuelle forskelle i livsstil og håndteringen af udfordringer, herunder arbejde, stress og coping.

2.3 Supplerende stof

Eleverne vil ikke kunne opfylde de faglige mål alene ved hjælp af kernestoffet. Det supplerende stof i faget psykologi, herunder det eventuelle samspil med andre fag, skal perspektivere og uddybe kernestoffet og i det hele taget udvide den faglige horisont, så eleverne kan leve op til de faglige mål, som de er beskrevet under 2.1.

Afhængig af den enkelte uddannelses profil skal det supplerende stof, sammen med kernestoffet, tilrettelægges således, at det bidrager til realisering af den pågældende uddannelses formål. Der kan være tale om at vægte:

- det praksis- og anvendelsesorienterede
- arbejds- og erhvervsrelaterede perspektiver
- videnskabelige og metodiske forhold.

3. Tilrettelæggelse

Undervisningen tilrettelægges således, at eleverne opnår en helhedsorienteret og sammenhængende forståelse af de psykologiske forhold, som undervisningen omfatter. Læreren er ansvarlig for undervisningens tilrettelæggelse, og at den gennemføres i varierende former og læringsrum.

3.1 Didaktiske principper

Det bærende princip for tilrettelæggelsen er en temaorienteret undervisning, hvor samtlige kernestoffets delområder er belyst ved undervisningens afslutning. Eleverne skal sikres medindflydelse på undervisningens indhold og form, og de skal understøttes i deres selvstændighed og ansvarlighed ved brug af en bred vifte af undervisnings- og læringsformer. Disse og de metakognitive aspekter i faget skal inddrages, således at de medvirker til udvikling af personlige og sociale kompetencer baseret på et fagligt udgangspunkt, ligesom studiekompetencen skal udvikles gennem arbejdet med den kritiske tænkning og i samspil med andre fag.

3.2 Arbejdsformer

Undervisningen organiseres med henblik på variation og progression. Der skal varieres mellem lærercentrerede og elevcentrerede undervisningsformer, og der skal veksles mellem induktive og deduktive principper herunder mulighed for projektorganiserede arbejdsformer.

Alt efter mulighed etableres der forbindelse til den praktiske verden. Forskellige medier og informationsteknologier inddrages.

3.3 It

It indgår naturligt som et redskab i undervisning og læring bl.a. i form af internet-baseret videnssøgning og til formidling. Undervisningen skal omfatte brug af og faglig stillingtagen til forskellige former for it-baserede programmer med psykologifagligt indhold.

3.4 Samspil med andre fag

Psykologi er omfattet af det generelle krav om samspil mellem fagene og indgår i almen studieforberedelse/studieområdet ifølge de bestemmelser, der gælder for disse forløb. I det omfang, samspil med andre fag er muligt, etableres flerfaglige læringssammenhænge. Fagets stofområder giver naturlige berøringsflader til samtlige fag, som på forskellige måder beskæftiger sig med mennesket, og samarbejdet med andre fag giver mulighed for fordybelse og større indsigt i de respektive fags bidrag til helheden.

4. Evaluering

4.1 Løbende evaluering

Formålet med den løbende evaluering er at sikre kvaliteten af undervisningen samt styrke den enkelte elevs læring. Den løbende evaluering skal ligeledes vise elevens faglige kunnen i forhold til de i 2.1 beskrevne kompetencemål. Samtidig giver den løbende evaluering mulighed for at understøtte fagets metakognitive aspekter.

Evaluering gennemføres flere gange i løbet af undervisningen i skriftlig eller mundtlig form. Det skal sikres, at der ved undervisningens afslutning har været benyttet forskellige evalueringsformer.

4.2 Prøveformer

Der afholdes en mundtlig prøve, idet skolen vælger mellem følgende to prøveformer:

a) Mundtlig prøve på grundlag af et ukendt bilagsmateriale valgt af eksaminator. Eksamensspørgsmålet skal være forsynet med en overskrift og være ledsaget af vejledende underspørgsmål. Prøvematerialet, som er afpasset til den valgte forberedelsestid, sendes til censor og godkendes af denne forud for prøvens afholdelse.

Eksaminationstiden er 24 minutter pr. eksaminand. Der gives 24 eller 48 minutters forberedelsestid.

Eksaminationen former sig som en samtale mellem eksaminand og eksaminator.

b) Mundtlig prøve på grundlag af et kendt tema med ukendt bilagsmateriale valgt af eksaminator. Eksamensspørgsmålet skal være forsynet med en overskrift, der angiver det kendte tema, og bilagsmaterialet skal være afpasset forberedelsestidens længde. Prøvematerialet sendes til censor og godkendes af denne forud for prøvens afholdelse.

Eksaminationstiden er 30 minutter. Der gives mindst 24 timers forberedelsestid til udarbejdelse af en synopsis.

Prøven er todelt.

Første del af prøven består af eksaminandens præsentation og fremlæggelse af sin synopsis suppleret med uddybende spørgsmål fra eksaminator. Anden del former sig som en samtale mellem eksaminand og eksaminator.

Eksaminationstiden fordeles mellem de to dele, således at den første del udgør ca. 1/3 af eksaminationstiden.

4.3 Bedømmelseskriterier

Bedømmelsen er en vurdering af, i hvilket omfang eksaminandens præstation lever op til de faglige mål, som er angivet i 2.1.

Der lægges vægt på, at eksaminanden kan:

- beskrive den givne problemstilling psykologifagligt
- analysere ved hjælp af psykologisk teori og metode
- perspektivere psykologiske problemstillinger
- strukturere og formidle psykologisk viden med brug af et fagligt begrebsapparat
- indgå i en faglig dialog.

Der gives én karakter ud fra en helhedsvurdering.

Religion B – valgfag, juni 2008**1. Identitet og formål****1.1 Identitet**

Verdensreligionerne er centrale for faget religion, og af disse er kristendom obligatorisk.

På videnskabelig, ikke-konfessionel baggrund beskrives og forstås religionerne og deres centrale fænomener i forhold til individ, gruppe, samfund, kultur og natur.

Faget behandler religionernes oprindelse, deres historiske udvikling, deres nutidige skikkelse og deres virkningshistorie. Fagets perspektiv er globalt. Religionernes rolle for europæisk og dansk idéhistorie og identitetsdannelse tillægges en særlig opmærksomhed.

Der arbejdes primært med tekster. Desuden inddrages andet dokumentarisk materiale.

1.2 Formål

Gennem faget opnår eleverne viden om og forståelse af religioner. De får indsigt i sammenhæng og spændingsfelter inden for de enkelte religioner, mellem religionerne indbyrdes, og i forholdet mellem religion og samfund.

Eleverne opnår forståelse for egne og andres holdninger på baggrund af religiøse eller sekulære traditioner og tilegner sig forudsætninger for at tage stilling til og agere i forhold til de udfordringer, som religioner udgør i en moderne national og global sammenhæng.

Endelig bidrager faget til at udvikle elevernes studiekompetence ved faglig fordybelse og selvstændig anvendelse af religionsfaglig teori og metode.

2. Faglige mål og fagligt indhold**2.1 Faglige mål**

Eleverne skal kunne:

- redegøre for centrale sider ved kristendom og islam samt hinduisme eller buddhisme, herunder disse religioners formative, historiske og nutidige skikkelser
- redegøre for religiøse fænomener som myte, grundfortælling, kosmologi, eskatologi, ritual, åbenbaring, lære og etik
- anvende religionsfaglig terminologi
- karakterisere, analysere og perspektivere tekster og andet dokumentarisk materiale
- fortolke og vurdere religiøse synspunkter og problemstillinger såvel ud fra en religiøs selvforståelse som ud fra sekulære, herunder religionskritiske, synsvinkler
- formulere sig om væsentlige problemstillinger vedr. forholdet mellem religion og moderne, sekulære samfund i en global kontekst
- formulere sig om etiske problemstillinger
- redegøre for og anvende religionsfaglige teorier
- analysere og vurdere en længere, kompleks religiøs eller religionsfaglig tekst
- selvstændigt udarbejde og besvare en religionsfaglig eller en flerfaglig problemformulering.

2.2 Kernestof

Kernestoffet er:

- kristendommen set i globalt perspektiv, navnlig i dens europæiske og danske fremtræden; i arbejdet indgår tekster fra Det Gamle og Det Nye Testamente, tekster fra kristendommens historie samt nutidige tekster
- islam set i globalt perspektiv under inddragelse af dens europæiske og danske kontekst; i arbejdet indgår tekster fra Koranen samt nutidige tekster

- buddhisme eller hinduisme, herunder tekster fra dennes oprindelse og fra nutiden
- religionernes centrale fænomener og religionsfaglig terminologi og metode
- religionsvidenskabelig teori
- hovedværkslæsning: en længere tekst af religiøs eller religionsfaglig karakter.

2.3 Supplerende stof

Eleverne vil ikke kunne opfylde de faglige mål alene ved hjælp af kernestoffet. Det supplerende stof i faget religion skal, bl.a. i samspillet med andre fag, både perspektivere kernestoffet og udvide den faglige horisont, så eleverne kan leve op til de i 2.1 angivne mål.

Der skal læses yderligere 1-2 emner; disse kan være enten af etisk eller religionsfilosofisk art, et veldefineret religionsfagligt emne eller bestå af 1-2 religion(er) efter eget valg.

3. Tilrettelæggelse

3.1 Didaktiske principper

Tilgangen til fænomenet religion er i udgangspunktet dobbelt. På den ene side behandles de udvalgte religioner som unikke kulturelle og historiske dannelser, hver med deres særlige identitet og problematik. På den anden side behandles religion i et religionsfænomnologisk perspektiv som en tværkulturel størrelse med gennemgående temaer og problemstillinger.

Af fagets uddannelsestid anvendes ca. 30 pct. på kristendommen.

Elevernes faglige overblik styrkes ved en kort oversigt over verdensreligionerne, der sætter de enkelte religioner ind i en verdenshistorisk og geografisk sammenhæng.

Den vigtigste tilgang til fagets emner er arbejdet med tekster. Disse omfatter både klassiske og repræsentative tekster, som læses intensivt, og bredere fremstillinger, opslagsværker og informationer fra internettet. Der læses også en længere tekst (ca. 30 sider) af religiøs eller religionsfaglig karakter. Desuden inddrages andet materiale såsom billedstof, arkitektur, film, iagttagelser fra feltarbejde eller ekskursioner.

Tilgangen til tekster og øvrigt materiale kombinerer beskrivende, fortolkende og kritiske synsvinkler, der lader såvel religionernes egne forestillingsverdener som sekulære synsvinkler komme til orde.

3.2 Arbejdsformer

Undervisningen tilrettelægges som en vekslen mellem klasseundervisning og forskellige former for gruppearbejde. Imod slutningen af forløbet udarbejder eleverne, normalt i grupper, en projektrapport (ca. 5 sider pr. person) med efterfølgende mundtlig fremlæggelse. Projektet kan være enkelt- eller flerfagligt og skal ligge inden for de områder, der er arbejdet med tidligere i forløbet.

Der skal indgå udadrettede aktiviteter som ekskursion og feltarbejde i undervisningen.

3.3 It

It skal inddrages i undervisningen.

Internettet og andre elektroniske medier skal inddrages som kilde til religioner og religionsfaglige problemstillinger, herunder ikke mindst vedr. billedmateriale.

Der skal indøves en kildekritisk tilgang til internettet. Eleverne skal trænes i at vurdere kildens relevans, intention, niveau og troværdighed, herunder om kilden belyser stoffet indefra eller udefra.

3.4 Samspil med andre fag

Religion er i uddannelsen til studentereksamen (stx) omfattet af de generelle krav om samspil mellem fagene, herunder oldtidskundskab, og indgår i almen studieforbereelse.

I tilfælde af, at religion B er studieretningsfag, skal valget af emner særligt tilgodesee samspillet med de øvrige fag i studieretningen.

Igennem samspillet fremmes elevernes forståelse af sammenhængen mellem religiøse problemstillinger og historiske, samfundsmæssige, litterære, idéhistoriske eller etiske problemstillinger. Særlig oplagt er udviklingen af elevernes forståelse af forholdet mellem religion og moderne, sekulære samfund i en global kontekst. Desuden gives eleverne her lejlighed til at anvende fagets begreber og metoder på konkrete problemstillinger.

4. Evaluering

4.1 Løbende evaluering

Gennem individuel vejledning og evaluering skal eleven undervejs i forløbet opnå en klar opfattelse af niveauet for og udviklingen i det faglige standpunkt, herunder svage og stærke sider. Mindst én gang i hvert semester skal der ske en evaluering af elevens standpunkt, arbejdsindsats og aktive deltagelse i undervisningen.

4.2 Prøveform

Der afholdes en mundtlig prøve på grundlag af projektet og en ukendt tekst på højst 2 normalsider, inkl. evt. andet materiale, valgt af eksaminator, inden for et af de læste undervisningsforløb. Teksten sendes til censor og godkendes af denne forud for prøvens afholdelse.

Eksaminationen består dels af en kort fremlæggelse (ca. 5 minutter) og en drøftelse af projektrapporten, dels af fremlæggelse og drøftelse af den ukendte tekst.

Eksaminationstiden er ca. 30 minutter pr. eksaminand. Der gives ca. 30 minutters forberedelsestid.

Eksaminationen former sig som en samtale mellem eksaminand og eksaminator.

4.3 Bedømmelseskriterier

Ved bedømmelsen lægges der vægt på, i hvilket omfang eksaminandens præstation lever op til de faglige mål i 2.1.

Der gives én karakter ud fra en helhedsvurdering.

Retorik C – valgfag, juni 2008**1. Identitet og formål****1.1 Identitet**

Retorikkens emne er produktion og reception af hensigtsbestemte ytringer set i forhold til deres kommunikationssituation. Retorik er et kulturfag, som bygger videre på en historisk vestlig tradition for undervisning i tekstproduktion, i nyeste tid videreført med studiet af offentlig argumentation og formidling. Retorikfaget er karakteristisk ved sin sammenføjning af teori og praksis. Det er normativt, idet dets teori i vid udstrækning handler om god praksis, dvs. opstiller kriterier for, hvordan man kan vurdere kvaliteten og effekten af argumenterende og formidlende ytringer, og for, hvilke arbejdsmetoder man kan bruge for at producere hensigtsmæssige ytringer. Fagets hovedaktiviteter er tilegnelse af retorisk teori og tankegang, arbejde med retorisk praksis og studium af autentiske mundtlige og skriftlige ytringer.

1.2 Formål

Retorik er et dannelsesfag. Gennem viden og bevidsthed om sprogets funktioner og situationsbestemthed erhverver eleverne kompetence i retorisk praksis; derved styrkes deres muligheder for at medvirke kvalificeret og aktivt i et demokratisk samfund og for at bidrage til udvikling og forandringer såvel nationalt som internationalt.

Retorik er et studieforberedende fag. Ved at arbejde med retorikfagets metoder opnår eleverne bevidsthed om den akademiske arbejdsproces og erfaring med forskellige arbejdsformer på såvel det særfaglige som det tværfaglige niveau; derved styrkes deres muligheder for at arbejde selvstændigt, for at samarbejde, for at opsoge viden og dermed for at gennemføre en videregående uddannelse.

2. Faglige mål og fagligt indhold**2.1 Faglige mål**

Eleverne skal kunne producere mundtlige og skriftlige argumenterende og formidlende ytringer, der er udformet retorisk hensigtsmæssigt og sprogligt kvalitetsbevidst i forhold til deres genre og kommunikationssituation, og de skal kunne anlægge en retorisk betragtning på autentiske argumenterende og formidlende ytringer. Herunder skal de kunne:

- argumentere for et standpunkt på en måde, der er egnet til at overbevise
- formidle faglig viden på en måde, der er egnet til at interessere og oplyse
- demonstrere deres oplevelse og forståelse af en ytring gennem oplæsning
- analysere og vurdere kvaliteten og effekten af autentiske ytringer
- give konstruktive ændringsforslag til autentiske ytringer
- bruge grundlæggende retoriske begreber om produktion og reception af autentiske ytringer
- forstå de funktioner og den magt, som ytringer kan have
- forstå retorikkens rolle i relation til demokrati, retssamfund og informationssamfund.

2.2 Kernestof

Kernestoffet er autentiske, ikke-fiktive, mundtlige og skriftlige ytringer med argumenterende eller formidlende funktion.

I arbejdet med ytringer fokuseres der på:

- kommunikationssituationens konstituentier, herunder afsender, modtager og kontekst
- funktion, genre og hensigtsmæssighed

- retorisk argumentation
- retorikkens appelformer: logos, ethos og pathos
- retorikkens forarbejdningsfaser: inventio, dispositio, elocutio, memoria og actio
- principper for rationel planlægning og arbejdsproces
- principper for konstruktiv kritik.

2.3 Supplerende stof

Eleverne vil ikke være i stand til at opfylde de faglige mål alene ved hjælp af kernestoffet. Det supplerende stof skal perspektivere og uddybe kernestoffet, bl.a. i samspil med andre fag. I det supplerende stof indgår et forløb, hvor dansk nutidig retorisk praksis perspektiveres til retorisk praksis i en anden kultur eller i en anden historisk periode.

3. Tilrettelæggelse

3.1 Didaktiske principper

Undervisningen er et kontinuerligt samspil mellem, at eleverne studerer autentiske eksempler på mundtlige og skriftlige ytringer, at de studerer retorisk teori, og at de selv kommunikerer i forskellige situationer og får konstruktiv kritik. Den lader i vid udstrækning indføring i retorisk teori og tankegang bygge på retoriske øvelser og på elevernes praktiske erfaringer.

Undervisningen tager udgangspunkt i elevernes forskellige forudsætninger ved at være differentieret, både med hensyn til typer af praktiske øvelser og med hensyn til mål med de enkelte praktiske øvelser. Den vægter fagets praktiske og teoretiske sider ligeligt og integrerer fagets mundtlige og skriftlige sider og vægter dem ligeligt.

Undervisningen fokuserer i arbejdet med konstruktiv kritik på de kvaliteter og muligheder for forbedring, der ligger i elevernes foreløbige og færdige ytringer.

3.2 Arbejdsformer

Undervisningen skal tilrettelægges, så der veksles mellem forskellige arbejdsformer.

Centralt i retorikundervisningen står elevernes mundtlige og skriftlige ytringer efterfulgt af konstruktiv kritik. Den konstruktive kritik gives mundtligt i masterclass, workshop eller i form af individuel vejledning. Den konstruktive kritik gives også skriftligt fra elev til elev.

Eleverne skriver en procesrapport om deres egen produktion af en mundtlig eller skriftlig ytring. Procesrapporten skal indeholde en beskrivelse af kommunikationssituation, planlægning, arbejdsproces og modtagernes reception af ytringen.

Under lærerens vejledning samler den enkelte elev i sin portfolio: udkast og manuskripter til mundtlige og skriftlige ytringer, skriftlige kritikker, procesrapport samt besvarelser af teoretiske og praktiske opgaver, som har været stillet i undervisningen. Portfolioen indgår i den løbende evaluering af elevens standpunkt. Den er en del af grundlaget for den mundtlige eksamen og skal afleveres til læreren inden undervisningens ophør.

Progressionen i undervisningen gælder dels kompleksiteten i de emner og genrer, der arbejdes med, dels arbejdsformerne. Der lægges vægt på, at eleverne kommer til at arbejde mere og mere selvstændigt inden for det etårige forløb.

3.3 It

It indgår i undervisningen, ved at eleverne bruger computere:

- ved redigering og lagring af ufærdige og færdige ytringer
- ved fælles produktion og gensidig konstruktiv kritik

- ved søgning og lagring af relevant eksempelmateriale i elektroniske databaser.

3.4 Samspil med andre fag

Retorik er omfattet af det generelle krav om samspil mellem fagene og indgår i almen studieforberedelse/studieområdet ifølge de bestemmelser, der gælder for disse forløb. Ved tilrettelæggelsen af valgfaget inddrages elevernes viden fra elevernes andre fag.

4. Evaluering

4.1 Løbende evaluering

De enkelte forløb evalueres ved, at eleverne:

- fremlægger mundtlige ytringer
- fremlægger skriftlige ytringer
- giver konstruktiv kritik
- modtager konstruktiv kritik
- organiserer deres mundtlige og skriftlige produktioner i hver deres portfoliomappe.

4.2 Prøveformer

Der afholdes en individuel, mundtlig prøve med forberedelsestid. Eksaminationstiden er 30 minutter pr. eksaminand, og der gives 60 minutters forberedelsestid. Prøvematerialet vælges af eksaminator, sendes til censor og godkendes af denne forud for prøvens afholdelse.

Prøven består af to dele:

1) *En teoretisk delprøve*, hvor der stilles spørgsmål til en ukendt mundtlig eller skriftlig autentisk ytring, som er parallel til ytringer, som eksaminanden har beskæftiget sig med i undervisningen. Ytringen, der udleveres i skriftlig form og evt. også i lyd- eller billedoptagelse, må være op til tre normalsider, og den skal ledsages af en realkommentar om ytringens kommunikationssituation.

Eksaminanden skal tage stilling til højst tre retoriske aspekter af ytringen samt oplæse et angivet uddrag af ytringen.

På grundlag af eksaminandens mundtlige oplæg på ca. 6 minutter former eksaminationen sig videre som en faglig samtale om den trukne ytring.

2) *En praktisk delprøve*, hvor eksaminanden skal planlægge indhold og form af en mundtlig eller skriftlig ytring af argumenterende eller formidlende art. Med reference til elevens portfoliomappe formulerer eksaminator en realistisk retorisk kommunikationssituation, som eksaminanden skal planlægge ytringen med henblik på.

På grundlag af eksaminandens fremlæggelse af planlægningen af ytringen på ca. 5 minutter former eksaminationen sig videre som en faglig samtale om eksaminandens overvejelser i forbindelse med planlægningen.

Eksaminationstiden fordeles ligeligt mellem den teoretiske og den praktiske prøve.

Selvstuderende opgiver en portfoliomappe bestående af mindst 5 produkter, herunder:

- mindst et udkast/manuskript til mundtlig ytring
- mindst et udkast/manuskript til skriftlig ytring
- en procesrapport

Blandt de mundtlige og skriftlige ytringer skal der være:

- mindst en argumenterende ytring
- mindst en formidlende ytring.

4.3 Bedømmelseskriterier

Bedømmelsen er en vurdering af, i hvilken grad eksaminanden lever op til de faglige mål, som er angivet i 2.1.

Ved bedømmelsen af *den teoretiske præstation* lægges vægt på, at eksaminanden kan:

- foretage en retorisk analyse og vurdering af en ytring i en kommunikationssituation
- kommentere ytringen i relation til retorikkens rolle i demokrati, retssamfund og/eller informationssamfund
- bruge retorikkens begrebsapparat hensigtsmæssigt
- læse op fra ytringen
- levere en mundtlig fremlæggelse og indgå i dialog på en måde, der er klar og sprogligt hensigtsmæssig.

Ved bedømmelsen af *den praktiske præstation* lægges vægt på, at eksaminanden kan:

- redegøre for og motivere en planlægning af en retorisk hensigtsmæssig ytring
- redegøre for og motivere en hensigtsmæssig udformning af en ytring i en kommunikationssituation
- bruge retorikkens begrebsapparat hensigtsmæssigt
- levere en mundtlig fremlæggelse og indgå i dialog på en måde, der er klar og sprogligt hensigtsmæssig.

Der gives én karakter ud fra en helhedsvurdering af den teoretiske og den praktiske delprøve. De to delpræstationer vægtes ligeligt.

Russisk B – valgfag, juni 2008**1. Identitet og formål****1.1 Identitet**

Russisk er et færdighedsfag, vidensfag og kulturfag. Dets genstandsområde er det russiske sprog og i forlængelse heraf kendskab til og forståelse af litteratur, historie, kultur og samfundsforhold i Rusland og andre områder med russisktalende befolkninger.

1.2 Formål

Russisk B skal give eleverne indsigt i det russiske sprog og den russiske verden.

Gennem sproglig indsigt opnår eleverne kommunikativ kompetence, mundtlig såvel som skriftlig, læsekompetence samt bevidsthed om det russiske sprog og om sprogtilegnelse i almindelighed. Gennem indsigt i den russiske verden udvikles elevernes sans for den æstetiske dimension, og de opnår kendskab til og basal forståelse for russisk litteratur, kultur, historie og samfundsforhold samt grundlæggende interkulturel kompetence, der rækker ud over den velkendte nordvesteuropæiske verden.

2. Faglige mål og fagligt indhold**2.1 Faglige mål**

Eleverne skal kunne:

- forstå hovedindholdet af enkelt, talt standardrussisk
- udtale enkelt standardrussisk forståeligt og naturligt
- læse og forstå adapterede tekster, skønlitterære såvel som ikke-skønlitterære, og lettere, uadapterede tekster
- benytte et ordforråd, som sætter dem i stand til at kommunikere på russisk om dagligdags forhold og om studerede emner og tekster
- anvende den centrale formlære og sætningsbygning i et forståeligt og enkelt russisk talesprog
- på et elementært niveau forstå de studerede emner på basis af kendskab til russisk litteratur, kultur, historie og samfundsforhold samt vise basal interkulturel kompetence
- skrive russisk på computer såvel som i hånden og udtrykke sig skriftligt på et enkelt, men nogenlunde korrekt russisk i talesprogsprægede genrer
- benytte fagets relevante hjælpemidler
- anvende strategier for sprogtilegnelse og forståelse af andre kulturer.

2.2 Kernestof

Kernestoffet er:

- udtale, intonation og oplæsning
- skønlitterære såvel som ikke-skønlitterære tekster af forskelligt omfang, som belyser centrale aspekter af Ruslands litterære, kulturelle, historiske og samfundsmæssige udvikling
- lyd- og billedmedier som støtte for lytteforståelse, læseforståelse, talefærdighed og skrivefærdighed
- et aktivt ordforråd på ca. 1600 centrale russiske ord
- de mest centrale dele af russisk grammatik
- lytte-, læse- og talefærdighed samt evnen til at indgå i dialog
- fagets mest centrale hjælpemidler, herunder it
- elementært kendskab til russiske samfundsforhold, russisk historie, kultur og litteratur, som udvikler elevernes sans for den æstetiske dimension.

2.3 Supplerende stof

Eleverne vil ikke kunne opfylde de faglige mål alene ved hjælp af kernestoffet. Det supplerende stof, som perspektiverer og udvider kernestoffet, er sproglig viden og bevidsthed samt kompetencer, der videreudvikler evnen til sprogtilegnelse, herunder de mest elementære principper for tekstanalyse og tekstfortolkning.

3. Tilrettelæggelse

3.1 Didaktiske principper

I forløbet foregår der en naturlig udvikling fra den stramt lærerstyrede indlæring til den mere og mere elevstyrede læring.

Eleverne skal så hurtigt som muligt opnå en elementær kommunikativ kompetence, som virker motiverende for tilegnelse af alle andre kompetencer. Læreren er i denne indledende fase den centrale sproglige rollemodel og dermed det naturlige bindeled mellem elev og stof.

I slutningen af forløbet skal eleverne kunne udvise større selvstændighed. Læreren er dog stadig aktiv modspiller i den fortsatte træning af den kommunikative kompetence, herunder den sproglige korrekthed.

Løbende skriftligt arbejde sigter ikke blot på skrivefærdighed, men støtter indlæring af grammatiske færdigheder, ordforråd og talefærdighed.

Undervisningsdifferentiering er et naturligt didaktisk princip i hele forløbet.

3.2 Arbejdsformer

Mundtligt

Den deciderede begynderundervisning er naturligt lærerstyret og omfatter regelmæssig lytte- og læsetræning, systematisk indlæring af bøjninger og grammatiske strukturer samt målrettet og systematisk arbejde med ordforrådet.

Via styrede dialog- og samtaleøvelser i begyndersystemet opnår eleverne en elementær kommunikativ kompetence, som videreudvikles i friere dialoger og friere samtale.

Efter begyndersystemet prioriteres den kommunikative kompetence stadigvæk højest, men dialog og samtale suppleres nu med mere tekstbaserede discipliner, især referat og karakteristik. Et dagligdags ordforråd skal fortsat opbygges og holdes ved lige.

I tekstlæsningen arbejdes der systematisk med opslagsfærdighed, oversættelse, overblikslæsning og tekstforståelse.

Samtalen om teksterne foregår i begyndelsen ofte lærerstyret, men eleverne skal efterhånden opnå færdighed i at tage et vist selvstændigt initiativ i samtalen.

Skriftligt

Den skriftlige dimension introduceres meget tidligt. Eleverne skal hurtigt i gang med at skrive det russiske alfabet - både med håndskrift og på computer - og med små skriftlige øvelser til støtte for den kommunikative færdighed.

Efter begyndersystemet fokuserer det skriftlige arbejde fortsat på genrer, som støtter den kommunikative kompetence. Der arbejdes med ordbogs- og håndbogsbenyttelse, og eleverne vænnes til at udnytte alle fagets it-muligheder.

3.3 It

It er en integreret del af russiskundervisningen og medtænkes i alle discipliner fra den første alfabetindlæring. Allerede i begynderfasen benyttes cd-rom eller netbaserede hjemmesider. Senere skal eleverne lære at benytte glosetrænings- og andre sprogprogrammer individuelt og differentieret og at bruge it til kommunikation og elementær informationssøgning.

3.4 Samspil med andre fag

Hvor det er muligt, indgår russisk i samspil med andre fag om emner af sproglig, kulturel, interkulturel og historisk art. Faget indgår i samspil med andre sprogfag for derigennem at udvikle en generel sproglig bevidsthed og viden om, hvordan man lærer fremmedsprog.

4. Evaluering

4.1 Løbende evaluering

Allerede i begynderundervisningen testes eleverne løbende af læreren og af sig selv ved hjælp af cd-rom- og it-baserede glosetræningsprogrammer og grammatikprogrammer, og læreren tester endvidere eleverne ved hjælp af små skriftlige opgaver, som behandler specifikke problemer.

Større afsluttede forløb evalueres målrettet og fremadrettet af lærer og elever i fællesskab.

Lærerens løbende evaluering omfatter både elevernes svage og stærke sider og fokuserer på de områder, eleverne i særlig grad skal sætte ind på.

4.2 Prøveform

Der afholdes en mundtlig prøve med udgangspunkt i et tekstmateriale med et omfang på $\frac{3}{4}$ -1 normalside fra en af de større tekster eller et af de emner, der har indgået i undervisningen, og en ekstemporaltekst på ca. $\frac{2}{3}$ normalside.

De emner, der indgår som grundlag for prøven, skal tilsammen dække de faglige mål og kernestoffet.

Eksaminationstiden er ca. 24 minutter pr. eksaminand.

Der gives ca. 48 minutters forberedelsestid. I forberedelsestiden må eksaminanden benytte alle hjælpemidler bortset fra kontakt med omverdenen og oversættelsesprogrammer, dvs. software eller netbaserede programmer, der kan oversætte hele sætninger og hele tekster fra et sprog til et andet.

Prøven er todelt.

Første del af prøven består i oversættelse til dansk af den første tredjedel af ekstemporalteksten og referat på dansk af hovedtrækkene af resten.

Anden del består i oplæsning af et mindre antal linjer, som eksaminanden i forberedelsestiden har valgt fra den trukne tekst; eksaminandens kortere oplæg på russisk om den trukne tekst; og en samtale på russisk om teksten.

Eksaminationstiden fordeles mellem de to dele, således at anden del udgør mindst $\frac{2}{3}$ af eksaminationstiden.

Det samme ukendte prøvemateriale må højst anvendes ved 3 eksaminationer på samme hold.

4.3 Bedømmelseskriterier

Ved den mundtlige prøve bedømmes det, i hvilket omfang eksaminandens præstationer lever op til de faglige mål, som er angivet i 2.1.

Der lægges især vægt på:

- forståelig udtale og intonation

- almindeligt og tekstrelateret ordforråd
- kommunikationsevne og mundtlig udtryksfærdighed på et enkelt og forståeligt russisk talesprog
- opslags- og oversættelsesfærdighed i forbindelse med første tredjedel samt forståelse af sammenhæng i forbindelse med resten af ekstemporalteksten
- tekstforståelse og overblik i forbindelse med den kendte tekst.

Der gives én samlet karakter ud fra en helhedsvurdering af eksaminandens præstation.

Spansk B – valgfag, juni 2008**1. Identitet og formål****1.1 Identitet**

Spansk er et færdighedsfag, et vidensfag og et kulturfag, der baserer sig på tilegnelse af kommunikativ kompetence. Fagets centrale arbejdsområde er det spanske sprog, dels som alment kommunikationsmiddel i europæiske og andre internationale sammenhænge, dels som genvej til forståelse af andre sprog og kulturer. Fagets arbejdsområde er sprog, kultur og samfundsforhold i bredeste forstand i de spansktalende lande.

1.2 Formål

Faget spansk bidrager til, at eleverne udvikler deres evne til at kommunikere på spansk. Faget bibringer eleverne indsigt i og forståelse af væsentlige aspekter af de spansksprogede samfund og kulturer og øger deres kommunikative, interkulturelle og æstetiske bevidsthed. Faget udvikler elevernes evne til at anvende fremmedsproget som indgang til at forstå en fremmed verden. Eleverne skal desuden gennem mundtlig og skriftlig sprogfærdighed udvikle deres evne til at kommunikere om personrelaterede og almene emner samt om samfundsrelaterede emner.

2. Faglige mål og fagligt indhold**2.1 Faglige mål**

Eleverne skal kunne:

- forstå hovedindholdet i et tydeligt talt spansk om kendte og almene emner formidlet gennem forskellige medier,
- deltage i en samtale på spansk om kendte såvel som almene emner,
- læse og forstå ubearbejdede spansksprogede tekster, såvel fiktion som sagprosa,
- udtrykke sig skriftligt på spansk i et enkelt sprog om kendte og almene emner,
- forstå og redegøre for kendte emner inden for spansksprogede landes kultur og samfundsforhold,
- relatere den erhvervede viden om samfunds- og kulturforhold i spansktalende lande til egne samfunds- og kulturforhold,
- benytte viden om sprogindlæring i arbejdet med spansk samt
- anvende tosprogede ordbøger og en spansk grammatik.

2.2 Kernestof

Kernestoffet er:

- et grundlæggende alment ordforråd til brug for mundtlig kommunikation
- et specifikt ordforråd i tilknytning til de valgte emner
- grundlæggende principper for sprogets anvendelse og opbygning, herunder elementær morfologi, syntaks, fonetik og pragmatik
- kommunikationsstrategier inden for de studerede emner
- moderne tekster, der skal repræsentere Spanien og Amerika
- historiske og kulturelle forhold i Spanien og Amerika, der har relevans for de studerede emner
- centrale samfundsmæssige forhold i Spanien og Amerika
- enkle skriftlige udtryksformer om de studerede emner
- fagets centrale hjælpemidler.

2.3 Supplerende stof

Eleverne vil ikke kunne opfylde de faglige mål ved hjælp af kernestoffet alene. Det supplerende stof består af forskellige samfundsmæssige, kulturelle og litterære udtryk fra de spansksprogede områder. Det skal uddybe og perspektivere kernestoffet samt udvide den faglige horisont, så eleverne opfylder de faglige mål.

3. Tilrettelæggelse

3.1 Didaktiske principper

Undervisningen i spansk baseres på det kommunikative princip, og den tilrettelægges så vidt muligt induktivt. Fagets discipliner skal opleves som en helhed, der i overensstemmelse med de faglige mål primært fokuserer på anvendelsesaspektet. Undervisningen skal give eleverne mulighed for at erhverve sig den viden om sprog, der er nødvendig for at udvikle såvel mundtlige som skriftlige kommunikative kompetencer.

Lytte-, læse- og kommunikationsstrategier skal give eleverne redskaber til at kunne igangsætte og opretholde kommunikation. Undervisningen skal integrere arbejdet med færdigheder, strategier, sproglig viden og indhold, hvor eleven er medansvarlig sprogindlærer. Undervisningen foregår i størst muligt omfang på spansk. Sammenhængende sprogbrug prioriteres højere end sproglig præcision.

3.2 Arbejdsformer

Centralt i undervisningen står den faglige progression. Efter begynderundervisningen organiseres arbejdet hovedsageligt gennem 3-5 emner, der tilsammen skal repræsentere Spanien og Amerika. Arbejdet med spansk kultur og spanske samfundsforhold integreres løbende i arbejdet med emnerne.

Arbejdsformer og metoder tilpasses de faglige mål, der arbejdes hen imod i det pågældende emne. Der benyttes en variation af arbejdsformer, der alle fokuserer på sprogindlæring gennem tilegnelse af de kommunikative færdigheder: lytteforståelse, samtalefærdighed, læseforståelse, mundtlig redegørelse og skrivefærdighed, således at eleverne udvikler større selvstændighed i arbejdet. Glosetræning, sproglige og kommunikative øvelser samt elevoplæg indgår i alle faser.

I hele forløbet udgør det skriftlige arbejde en integreret del af undervisningen. Det organiseres med progression, således at det i hele forløbet støtter sprogindlæringen.

3.3 It

It er en integreret del af spanskundervisningen, både hvad angår indholdsdimensionen og sprogfærdigheden. På indholdssiden bruges it til søgning i internationale informationskilder inden for de studerede emner. I arbejdet med den skriftlige og mundtlige sprogfærdighed indgår anvendelse af skrive- og præsentationsværktøjer samt interaktive øvelser og træningsprogrammer.

3.4 Samspil med andre fag

Hvor det er muligt, indgår spansk i samspil med andre fag om emner af sproglig, kulturel, interkulturel og historisk art. Faget indgår i samspil med andre sprogfag for derigennem at udvikle en generel sproglig bevidsthed og viden om, hvordan man lærer fremmedsprog.

4. Evaluering

4.1 Løbende evaluering

Der gennemføres løbende igennem undervisningen samt ved afslutningen af hvert emneforløb eller projekforløb evaluering af de fem kommunikative færdigheder: lytteforståelse, samtalefærdighed, læseforståelse, mundtlig redegørelse og skrivefærdighed således, at eleverne opnår en klar opfattelse af niveauet for og udviklingen i det faglige standpunkt, og således, at den individuelle og fælles refleksion over udbyttet af undervisningen styrkes. Grundlaget for evalueringen er de faglige mål.

Elevernes faglige standpunkt evalueres undervejs i forløbet ved hjælp af forskellige former for screening, mundtlige og skriftlige test, dialog mellem elev, klasse og lærer samt vurderinger af elevens processer og produkter, herunder elevernes egen selvevaluering.

4.2 Prøveform

Der afholdes en mundtlig prøve. Prøven består af to dele:

- 1) Redegørelse og uddybende samtale på spansk samt tekstforståelse med udgangspunkt i en ukendt, ubearbejdet spansksproget prosatekst af et omfang på ca. 1 normalside. Teksten har tilknytning til et af de studerede emner. De emner, der indgår som grundlag for prøven, skal tilsammen dække de faglige mål og kernestoffet. Det studerede emne inddrages i samtalen på spansk.
- 2) Samtale på spansk med udgangspunkt i et ukendt materiale om almene emner.

Til begge punkter gives en samlet forberedelse på 1 time.

Der eksamineres to eksaminander i timen.

Det samme ukendte prøvemateriale må højst anvendes ved 3 eksaminationer på samme hold.

4.3 Bedømmelseskriterier

Ved prøven bedømmes det, i hvilket omfang eksaminandens præstation lever op til de faglige mål, som er angivet i 2.1.

Der lægges vægt på, at eksaminanden på spansk kan redegøre for det ukendte tekstmateriale og inddrage relevante elementer af spansk kultur, litteratur og samfund fra det studerede emne. Endvidere lægges der vægt på samtalefærdighed om almene emner og tekstforståelse. Sammenhængende sprogbrug er vigtigere end korrekthed i detaljen.

Der gives én karakter ud fra en helhedsvurdering af eksaminandens præstation.

Statik og styrkelære C – valgfag, juni 2008**1. Identitet og formål****1.1 Identitet**

Statik og styrkelære er et teknisk fag, som behandler grundlæggende begreber, der danner baggrund for dimensionering og styrkeundersøgelse af enkle konstruktionselementer. Faget er eksperimentelt og kan indgå i et samspil med teknologiske fag.

1.2 Formål

Statik og styrkelære bidrager til uddannelsens overordnede formål ved, at eleven styrker sine forudsætninger for at gennemføre videregående uddannelser inden for det tekniske område og kan forholde sig reflekterende til tekniske udformninger og løsninger i omverdenen især i relation til statik og styrkelære. Formålet er endvidere, at eleverne opnår indsigt i statiske og styrkemæssige problemstillinger, herunder i samspil med teknologiske fag, og erfaring i at kombinere teori og praktisk arbejde.

2. Faglige mål og fagligt indhold**2.1 Faglige mål**

Eleverne skal kunne:

- gøre rede for belastningstyper på konstruktioner som permanent last, langtidslast, mellemlang last, korttidslast og øjeblikkelig last
- opstille statisk model ud fra en praktisk konstruktion og belyse forbindelsen til den beregningsmæssige model
- bestemme reaktioner, normalkraft og tværkraft og moment for konstruktionselementer påvirket til bøjning
- ud fra beregning foretage tegning af normalkraft-, tværkraft- og momentkurve til vurdering af påvirkningens indflydelse på konstruktionen
- belyse tværsnitformens og materialevalgets betydning for et konstruktionselements bæreevne.

2.2 Kernestof

Kernestoffet er:

- permanent last og variabel last
- retningslinjerne for fastlæggelse af belastningen på en konstruktion
- simpelt understøttede og indspændte konstruktionselementer belastet med enkeltkræfter og/eller linjelast
- tryk- og trækstænger, herunder søjle- og gitterkonstruktioner, belastet med enkeltkræfter
- normal-, tværkraft- og momentberegning
- tværsnitskonstanter og styrketal
- spændingsbegrebet og de forskellige undersøgelser til bestemmelse af træk-, tryk-, forskydnings- og torsions- og deformationsspårvirkning
- relevante regler og standarder.

2.3 Supplerende stof

Eleverne vil ikke kunne opfylde de faglige mål alene ved hjælp af kernestoffet. Det supplerende stof skal uddybe, perspektivere og fremdrage nye dimensioner og omfatter en anvendelsesorientering af kernestoffet. Det har et omfang af ca. 20 pct. af fagets uddannelsestid. Det supplerende stof samler faget i en helhed og udvælges således, at det i samarbejde med kernestoffet medvirker til udvikling af de faglige mål, perspektiverer og udbygger områder fra kernestoffet og understøtter fagets praktiske dimension.

3. Tilrettelæggelse

3.1 Didaktiske principper

Under anvendelse af såvel deduktive som induktive undervisningsprincipper arbejder eleverne med den teori, der benyttes til løsning af en given problemstilling. Undervisningen foregår som en vekselvirkning mellem teori og arbejdet med eksempler og elevernes selvstændige eksperimenter med udgangspunkt i tekniske problemstillinger.

3.2 Arbejdsformer

Undervisningen tilrettelægges ud fra forskellige arbejdsformer, der sikrer en progression således, at eleven kan arbejde selvstændigt med afgrænsede problemstillinger såvel praktiske som teoretiske.

Eleverne arbejder med den skriftlige dimension af faget og med mundtlig formidling i centrale dele af stoffet. Der udarbejdes skriftlige opgaver med stigende progression. Den afsluttende opgave lægges til grund for den mundtlige prøve.

Den afsluttende opgave stilles af skolen. I forbindelse hermed skal eleverne i en praktisk virkelighedsnær konstruktion vælge statisk model, foretage snitkraftbestemmelse og foretage de nødvendige dimensioneringer og deformationsberegninger. Opgaven skal kunne indgå i grundlaget for årskaracteren i faget og skal i givet fald kunne lægges til grund for den mundtlige prøve.

3.3 It

I undervisningen inddrages programmet til beregning, tegning og visualisering med henblik på at styrke elevernes såvel faglige niveau som deres generelle it-kompetence.

3.4 Samspil med andre fag

Der inddrages viden fra matematik og fysik. Undervisningen i faget gennemføres i samspil med teknologiske fag.

4. Evaluering

4.1 Løbende evaluering

Elevernes præstation og den samlede arbejdsindsats vurderes løbende. Vurderingen er en helhedsvurdering af elevernes faglige standpunkt og arbejdsindsats.

4.2 Prøveform

Mundtlig prøve på grundlag af eksaminandens afsluttende opgave, som er stillet lokalt, jf. afsnit 3.2. En fortegnelse over opgaveformuleringerne af eksaminandernes afsluttende opgaver sendes til censor forud for prøvens afholdelse. Den afsluttende opgave er forinden prøven ikke rettet og kommenteret af læreren/eksaminator.

Eksaminationstiden er 24 minutter. Der gives ingen forberedelsestid.

Eksaminationen tager udgangspunkt i eksaminandens præsentation og fremlæggelse af sin afsluttende opgave suppleret med et eller flere i forvejen forberedte spørgsmål fra eksaminator. Eksaminationen former sig derefter som en uddybende samtale, der kan omfatte emner inden for hele fagets kernestof og supplerende stof.

4.3 Bedømmelseskriterier

Bedømmelsen er en vurdering af, i hvilket omfang eksaminandens præstation lever op til de faglige mål, som er angivet i 2.1.

Der lægges vægt på:

- redegørelse for løsningsprincippet for en problemstilling, som eksaminanden selv har valgt fra den afsluttende opgave
- besvarelse af uddybende og supplerende spørgsmål til opgaven i relation til de faglige mål.

Der gives én karakter ud fra en helhedsbedømmelse af eksaminandens mundtlige præstation.

Statistik C – valgfag, juni 2008**1. Identitet og formål****1.1 Identitet**

Faget statistik er et fag fra den matematiske faggruppe. Teori og metoder fra statistik anvendes inden for både de samfundsvidenskabelige, de naturvidenskabelige og de tekniske fag. I faget statistik arbejdes med grundelementer fra sandsynlighedsregning og statistik med henblik på løsning af såvel teoretiske som praktiske problemstillinger.

1.2 Formål

Faget statistik bidrager til uddannelsens overordnede målsætning ved, at eleverne opnår bred indsigt i teori og metoder fra sandsynlighedsregning og statistik. Eleverne opnår endvidere indsigt i og opøver evnen til refleksion over, i hvilke situationer og på hvilken måde sandsynlighedsregning og statistik kan anvendes. Endelig styrkes elevernes evne til at anvende teori og metoder fra faget på konkrete samfundsvidenskabelige, naturvidenskabelige eller tekniske problemstillinger herunder problemstillinger, der rummer internationale sammenligninger.

2. Faglige mål og fagligt indhold**2.1 Faglige mål**

Eleverne skal kunne:

- håndtere sandsynlighedsteoretiske og statistiske begreber i både teoretiske og praktiske situationer
- opstille og løse autentiske stokastiske problemer
- fortolke og formidle sandsynlighedsteoretiske eller statistiske udsagn og tekster
- udvælge og håndtere relevante hjælpemidler, herunder lommeregner og it.

2.2 Kernestof

Kernestoffet er:

- grundlæggende sandsynlighedsregning og kombinatorik
- begrebet stokastiske variable generelt
- binomial- og normalfordelinger
- statistiske test.

2.3 Supplerende stof

Eleverne vil ikke kunne opfylde de faglige mål alene ved hjælp af kernestoffet. Det supplerende stof skal medvirke til indsigt i, hvor og hvordan sandsynlighedsteoretiske og statistiske metoder finder anvendelse i samfundsvidenskabelige, naturvidenskabelige eller tekniske sammenhænge, samt understøtte fagets praktiske dimension. Det supplerende stof skal have et omfang svarende til ca. 30 pct. af den samlede uddannelsestid.

3. Tilrettelæggelse

3.1 Didaktiske principper

Der skal i undervisningen lægges vægt på, at fagets elementer opleves som en helhed. Arbejdet med fagets teoretiske elementer skal ske med stadig henblik på den praktiske anvendelse, ligesom det praktisk orienterede arbejde skal tilrettelægges med stadig inddragelse af teori. Det skal endvidere tilstræbes, at de samfundsvidenskabelige, naturvidenskabelige og tekniske anvendelsesområder for faget integreres i den daglige undervisning, ligesom fagets anvendelighed ved internationale sammenligninger skal medtænkes ved tilrettelæggelsen. Metodevalget skal understøtte arbejdet med at øge elevernes refleksionsniveau.

I kraft af den store rolle anvendelsesdimensionen skal spille i faget, skal det induktive undervisningsprincip være dominerende, uden at det dog på nogen måde skal være enerådende.

3.2 Arbejdsformer

Med henblik på at tilgodese elevernes muligheder for kreativitet, samarbejde og faglig fordybelse organiseres undervisningen i emne-, case- eller projektforsløb.

I mindst 15 pct. af uddannelsestiden arbejder eleverne med et projektforsløb, der indeholder en praktisk problemstilling og inddrager væsentlige elementer fra kernestoffet. Projektforsløbet skal tilrettelægges, således at det styrker elevernes evne til at analysere sandsynlighedsteoretiske eller statistiske problemstillinger, opstille løsningsmodeller, udarbejde løsningsforslag, dokumentere samt vurdere disse. Endvidere skal de gennemførte projektforsløb samlet dække hovedområderne i kernestoffet og det supplerende stof. Elever og lærer definerer projektforsløbet i fællesskab, og der udarbejdes et kort oplæg for hvert projektforsløb.

3.3 It

Anvendelsen af it til løsning af sandsynlighedsteoretiske eller statistiske problemstillinger skal spille en væsentlig rolle i undervisningen, idet eleverne skal opnå fortrolighed med moderne statistikværktøjer og have kendskab til disses muligheder og begrænsninger.

3.4 Samspil med andre fag

Statistik er omfattet af det generelle krav om samspil mellem fagene. Når faget indgår som studieretningsfag, har det et fagligt samspil med andre tekniske, naturvidenskabelige eller samfundsvidenskabelige fag omkring specifikke sandsynlighedsteoretiske og statistiske elementer samt anvendelsesområder for disse.

Det supplerende stof udvælges, således at der er naturlige indholdsmæssige samarbejdsflader til de øvrige studieretningsfag.

Indgår faget som valgfag i uddannelsen, udvælges det supplerende stof, således at fagets anvendelsesområder inden for samfundsvidenskabelige, naturvidenskabelige eller tekniske områder bliver belyst.

4. Evaluering

4.1 Løbende evaluering

Efter afslutningen af hver emne-, case- eller projektperiode skal eleverne have en individuel vurdering af niveauet for og udviklingen i det faglige standpunkt i forhold til den forventede udvikling og de faglige mål, herunder inddrages aktiviteter som stimulerer den individuelle og fælles refleksion over udbyttet af undervisningen.

4.2 Prøveformer

Der afholdes en mundtlig prøve. Skolen vælger en af følgende to prøveformer:

- a) Mundtlig prøve på grundlag af et ukendt materiale med tilhørende spørgsmål. Prøvematerialet fremsendes til censor og skal godkendes af denne forud for prøvens afholdelse.

Eksaminationstiden er ca. 20 minutter pr. eksaminand. Der gives 40 minutters forberedelsestid.

Eksaminationen tager udgangspunkt i eksaminandens besvarelse af de stillede spørgsmål suppleret med en efterfølgende samtale mellem eksaminand og eksaminator.

Et prøvemateriale må højst anvendes ved tre eksaminationer den samme dag og ikke ved følgende eksamensdage på samme hold.

- b) Mundtlig prøve på grundlag af et gennemført projektforsøg samt ukendt materiale i tilknytning til dette. Projektoplæg samt ukendt materiale fremsendes til censor og godkendes af denne før prøvens afholdelse.

Eksaminationstiden er ca. 20 minutter pr. eksaminand. Der gives ikke forberedelsestid.

Eksaminationen tager udgangspunkt i eksaminandens redegørelse for centrale problemstillinger i projektforsøget suppleret med en efterfølgende samtale om materialet mellem eksaminand og eksaminator.

Et prøvemateriale må højst anvendes ved tre eksaminationer den samme dag og ikke ved følgende eksamensdage på samme hold.

4.3 Bedømmelseskriterier

I bedømmelsen indgår, i hvor høj grad eksaminanden er i stand til at opfylde de faglige mål.

Eksaminanden skal herunder kunne:

- demonstrere en bred forståelse for sandsynlighedsregning og statistik og kunne udmønte denne forståelse i praksis
- disponere og udvælge relevant indhold fra det ukendte materiale henholdsvis projektforsøget til brug for fremlæggelsen
- demonstrere indsigt i og forståelse af sandsynlighedsteoretiske og statistiske begreber og kunne håndtere disse med sikkerhed
- demonstrere evne til praktisk anvendelse af sandsynlighedsregning og statistik, herunder kunne udvælge og anvende relevante hjælpemidler
- forstå, gengive og fortolke egne eller andres resultater.

Der gives én karakter ud fra en helhedsbedømmelse.

Teknologi C – valgfag, juni 2008

1. Identitet og formål**1.1 Identitet**

Faget omfatter udviklingen og fremstillingen af produkter, materielle såvel som immaterielle, og forudsætningerne herfor. Faget omfatter samspillet mellem teknik, viden, organisation og produkt, og det kombinerer teknisk og naturvidenskabelig viden med praktisk arbejde i værksteder og laboratorier.

Faget integrerer analyser af teknologien og vurderinger af samspillet mellem teknologiudviklingen og samfundsudviklingen. Fagets metode er at arbejde med projekter og problemer.

1.2 Formål

Faget bidrager til uddannelsens formål ved at styrke elevernes grundlag for valg af videregående uddannelse indenfor teknik, teknologi og naturvidenskab.

Formålet er at give eleverne indsigt i virkelighedsnære og sammensatte problemstillinger med vægt på de løsningsmuligheder, der knytter sig til fagligt samspil, og indsigt i sammenhængen mellem naturvidenskab, teknologi og samfundsudvikling, herunder at de kan forholde sig kritisk og reflekterende til anvendte teknologier og samfundsmæssige forhold. I tilknytning hertil er det formålet, at eleverne opnår kendskab til forskellige teknologier, der anvendes i erhvervslivet og til innovative og kreative processers betydning i forbindelse hermed.

Endvidere er formålet at give eleverne kendskab til arbejde med teori og praktik i værksteder og laboratorier, og baggrund for valg af fremstillingsprocesser, samt kendskab til produktionen af udvalgte produkter og de konkrete vilkår, der knytter sig til produktionen.

Endelig er formålet at give eleverne kendskab til problemorienteret projektarbejde, herunder studie- og arbejdsmetoder, som er relevante i videregående uddannelser.

2. Faglige mål og fagligt indhold**2.1 Faglige mål**

Eleverne skal kunne:

- analysere og fremstille et simpelt produkt ud fra viden om forskellige fremstillingsprocesser
- demonstrere kendskab til betydningen af design i forbindelse med udviklingen af et produkt såvel indenfor funktionalitet som i forbindelse med produktets miljøbelastning
- opsøge, behandle, vurdere og anvende information inden for ukomplicerede teknologiske områder
- redegøre for en udvalgt virksomheds produktionsforhold, -tilrettelæggelse og sikkerhedsforanstaltninger
- arbejde under hensyn til risikomomenter og sikkerhedskrav i forbindelse med eksperimentelt arbejde og ved fremstilling af egne produkter
- redegøre for sider af en udvalgt teknologisk udvikling og samspil med det omgivende samfund
- udarbejde enkel teknisk dokumentation.

2.2 Kernestof

Kernestoffet er følgende:

Materialer og bearbejdningsprocesser

- udvalgte materialer, deres egenskaber, opbygning og egnethed i forskellige sammenhænge
- elektroniske komponenter, deres opbygning, virkemåde og anvendelse

- bearbejdnings- og sammenføjningsmetoder i tilknytning til udvalgte materialer
- udvalgte enhedsoperationer og kemiske reaktioner.

Styring og reguleringsteknik

- elektronisk, kemisk, mekanisk og biologisk styring.

Teknologi og miljø

- miljøeffekter, årsag og virkning
- eksempler på miljøvurderinger.

Teknisk kommunikation og dokumentation

- teknisk tegning, arbejdstegninger, diagrammer og flowdiagrammer
- produktionslayout
- rapportopbygning, herunder tegning af diagrammer og opstilling af tabeller.

2.3 Supplerende stof

Eleverne vil ikke kunne opfylde de faglige mål alene ved hjælp af kernestoffet. Det supplerende stof uddyber og perspektiverer kernestoffet, og i forbindelse med projekter kan der inddrages nye emneområder. Det supplerende stof skal desuden give mulighed for samspil med de øvrige fag i studieretningen. Det supplerende stof og kernestoffet skal tilsammen indfri de faglige mål.

3. Tilrettelæggelse

3.1 Didaktiske overvejelser

Undervisningen tilrettelægges som en vekslen mellem teoretisk, eksperimentelt og praktisk arbejde. Undervisningen bygges op omkring de produkter, der arbejdes med. Arbejdet med faget foregår som et samspil mellem forudgående analyser, praktisk arbejde og dokumentation – med vægten lagt på det praktiske arbejde.

Projektforløbene skal indeholde en progression, fra det emneorienterede projektarbejde til projektarbejde med given problemstilling, hvor eleverne selv har indflydelse på valg af projekt og i samarbejde med lærerne udarbejder problemstillingen.

3.2 Arbejdsformer

Arbejdsformen og det konkrete indhold tager udgangspunkt i skolens ressourcer og i de faciliteter, der tilvejebringes ved samarbejde med eksterne samarbejdspartnere. Eleverne planlægger og implementerer det praktiske arbejde med produktfremstilling individuelt og i samarbejde med andre.

Eleverne samler deres produkter og dokumentationer i en portfolio. Arbejderne skal repræsentere en varieret brug af forskellige metoder, jf. målene i 2.1. Arbejderne tilrettelægges og afgrænses af læreren. Til portfoliooprøven i faget sammensætter eleverne på baggrund af dokumentationerne en portfolio af udvalgte arbejder efter forlæg fra skolen. Portfolioen skal bredt repræsentere fagets centrale stofområder. Hver elevs portfolio omfatter herudover en fortegnelse over de udførte arbejder og et kort resume af disse. Afleveringstidspunktet for elevens portfolio er normalt senest en uge før eksamensperiodens begyndelse.

3.3 It

Eleverne skal stifte bekendtskab med informationsteknologiens muligheder inden for dataopsamling og styring samt benytte disse muligheder på selvvalgte problemstillinger.

3.4 Samspil med andre fag

Der inddrages elementer fra matematik, de naturvidenskabelige fag og samfundsfag. Udarbejdelse af dokumentationer foretages i samspil med dansk.

4. Evaluering

4.1 Løbende evaluering

Eleverne arbejder i undervisningsperioden med projekter, som resulterer i et produkt med tilhørende dokumentation. Elevernes samling af produkter og dokumentationer anvendes i forbindelse med elevernes selvevaluering og ved evalueringssamtaler med læreren. Evalueringen gennemføres dels ved projektfremlæggelse med opponenter, dels gennem uddybende samtaler om, hvorledes præstationen kan forbedres fremover. Evalueringen giver en individuel vurdering af niveauet for og udviklingen i det faglige standpunkt i forhold til den forventede udvikling og de faglige mål.

4.2 Prøveform

Mundtlig prøve på grundlag af eksaminandens portfolio, jf. afsnit 3.2. Før prøven sender skolen eksaminandens fortegnelse med resume over portfolioen til censor. Eksaminator og censor gennemgår inden prøven eksaminandens portfolio og drøfter på baggrund af oplæg fra eksaminator, hvilke problemstillinger eksaminanden skal uddybe.

Eksaminationstiden er 24 minutter. Der gives ingen forberedelsestid.

Eksaminationen tager udgangspunkt i eksaminandens præsentation og fremlæggelse af sin portfolio. Eksaminationen former sig derefter som en uddybende samtale, der kan omfatte emner inden for hele fagets kernestof og supplerende stof.

4.3 Bedømmelseskriterier

Bedømmelsen er en vurdering af, i hvilket omfang elevernes præstationer lever op til de faglige mål, som er angivet i 2.1.

Der lægges vægt på, i hvilken grad eksaminanden:

- viser præcision og tilstrækkeligt kendskab til anvendelsen af fagtermer
- har viden om det konkrete produkt, herunder materialer, fremstillingsteknikker, funktion og anvendelighed samt design
- evner, med udgangspunkt i portfolioen, at referere, analysere og vurdere de eksperimentelle og praktiske aktiviteter udførelse og resultater
- har indsigt i og forståelse for fagets teoretiske og praktiske problemstillinger
- kan sætte sin viden ind i en større sammenhæng og derved perspektivere stoffet
- disponerer sin fremlæggelse og viser overblik i forhold til problemstillingen.

Der gives én karakter ud fra en helhedsbedømmelse af eksaminandens mundtlige præstation.

Tyrkisk A – valgfag, juni 2008**1. Identitet og formål****1.1 Identitet**

Tyrkisk er et færdighedsfag, vidensfag og kulturfag. Dets genstandsområde er det tyrkiske sprog i Tyrkiet (herefter: tyrkisk) og i forlængelse heraf kendskab til og forståelse af litteratur, historie, kultur og samfundsforhold i Tyrkiet og andre områder med tyrkisktalende befolkninger.

1.2 Formål

Tyrkisk giver eleverne indsigt i det tyrkiske sprog i Tyrkiet og i den tyrkiske verden i almindelighed. Gennem sproglig indsigt opnår eleverne kommunikativ kompetence, mundtlig såvel som skriftlig, læsekompetence samt bevidsthed om det tyrkiske sprog og om sprogtilegnelse i almindelighed.

Ved arbejdet med tyrkisk sprog opnår eleverne kendskab til og forståelse af tyrkisk litteratur, kultur, historie og samfundsforhold samt interkulturel kompetence, der rækker ud over den velkendte nordvesteuropæiske verden.

2. Faglige mål og fagligt indhold**2.1 Faglige mål**

Eleverne skal kunne:

- forstå hovedindholdet af ukompliceret talt standardtyrkisk
- udtale standardtyrkisk forståeligt og naturligt
- læse og forstå enklere moderne tekster, skønlitterære såvel som ikke-skønlitterære
- benytte et ordforråd, der sætter dem i stand til at kommunikere på tyrkisk om dagligdags forhold og om studerede emner og tekster
- anvende den centrale formlære og sætningsbygning i et ukompliceret, men sammenhængende og nogenlunde korrekt tyrkisk talesprog
- foretage en selvstændig præsentation af en lettere tekst eller et ikke for kompliceret emne på tyrkisk
- på tyrkisk perspektivere studerede tekster og emner til tyrkisk litteratur, kultur, historie og samfundsforhold samt vise grundlæggende, interkulturel kompetence
- skrive i det væsentlige korrekt tyrkisk inden for forskellige ikke for komplicerede emner med anvendelse af skriftsprogets centrale sætningskonstruktioner
- benytte fagets relevante hjælpemidler.

2.2 Kernestof

Kernestoffet er:

- udtale, intonation, oplæsning og oversættelse
- skønlitterære og ikke-skønlitterære tekster af forskelligt omfang fra tiden efter 1928 (alfabetreformen). Tekster fra før 1928 læses hovedsageligt i »rengjort« sprog, men eksempler på originalsproglige tekster skal også kunne bruges. Teksterne skal så vidt muligt belyse centrale aspekter af Tyrkiets nyere kulturelle, historiske og samfundsmæssige udvikling
- lyd- og billedmedier som støtte for lytte- og læseforståelse samt tale- og skrivefærdighed
- et aktivt ordforråd på ca. 2200 centrale tyrkiske ord
- den centrale del af den tyrkiske grammatik
- fagets centrale hjælpemidler, herunder it
- tyrkiske samfundsforhold, historie, kultur og litteratur.

2.3 Supplerende stof

Eleverne vil ikke kunne opfylde de faglige mål alene ved hjælp af kernestoffet.

Sideløbende med dette må de selvstændigt erhverve yderligere kundskaber i sprogfærdighed, samfunds-, kultur- og litteraturhistorie.

3. Tilrettelæggelse

3.1 Didaktiske principper

I forløbet indgår der en naturlig udvikling fra den stramt lærerstyrede indlæring til den mere og mere elevstyrede læring.

Eleven skal så hurtigt som muligt opnå en elementær kommunikativ kompetence, der virker motiverende for tilegnelse af andre kompetencer. Læreren er i denne indledende fase den centrale sproglige rollemodel og dermed naturlige bindeled mellem elev og stof.

I slutningen af forløbet skal eleven kunne udvise større selvstændighed, og læreren indtager i højere grad rollen som konsulent.

Det løbende skriftlige arbejde sigter ikke blot på skrivefærdighed, men støtter indlæring af grammatiske færdigheder, ordforråd og talefærdighed.

Undervisningsdifferentiering er et naturligt didaktisk princip i hele forløbet.

3.2 Arbejdsformer

Mundtligt

Den deciderede begynderundervisning er naturligt lærestyret og omfatter regelmæssig lytte- og læsetræning, systematisk indlæring af bøjninger og grammatiske strukturer samt målrettet og systematisk arbejde med ordforrådet.

Via styrede dialoger opnår eleverne en grundlæggende kommunikativ kompetence, der videreudvikles i friere dialoger og friere samtale på basis af de læste tekster. Samtalen om teksterne foregår i begyndelsen lærestyret, men efterhånden skal eleverne mere selvstændigt kunne redegøre for en tekst eller et emne, og endemålet er den selvstændige præsentation af en tekst eller et emne på tyrkisk og den efterfølgende samtale herom.

Der arbejdes systematisk med opslagsfærdighed, oversættelse og tekstforståelse.

Projektarbejde, både sær- og tværfagligt, indgår i forløbet, men uden at det sproglige arbejde forsømmes.

Skriftligt

Den skriftlige dimension introduceres tidligt. Eleverne skal hurtigt i gang med at skrive tyrkisk på computer (elementære skriftlige øvelser). Efter begyndersystemet ændrer det skriftlige arbejde karakter, idet omfang og sværhedsgrad stiger. Den kommunikative kompetence prioriteres fortsat højt, men der arbejdes samtidig målrettet med at opnå de kompetencer, der er en forudsætning for at kunne honorere de faglige mål. I den forbindelse arbejdes der intensivt med ordbogs- og håndbogsbenyttelse i det omfang, dette måtte være relevant, og eleverne vænnes til at udnytte it-mulighederne.

3.3 It

It er en integreret del af tyrkiskundervisningen og tænkes med i alle discipliner fra begyndelsen.

I slutningen af forløbet indgår it naturligt i forbindelse med fremlæggelse og præsentation i klassen, tværfagligt samarbejde samt studieretningsprojektet, og kan indgå ved den afsluttende skriftlige og mundtlige prøve.

3.4 Samspil med andre fag

Tyrkisk A er omfattet af det generelle krav om samspil mellem fagene. I stx-uddannelsen indgår faget i almen studieforberejdelse og almen sprogforståelse og både i og efter grundforløbet samarbejder tyrkisk naturligt med dansk og andre sprog, især kasussprogene.

4. Evaluering

4.1 Løbende evaluering

Allerede i begynderundervisningen testes eleverne løbende af læreren og af sig selv ved hjælp af cd-rom og it-baserede glosetrænings- og grammatikprogrammer i det omfang, sådanne forefindes, og læreren tester endvidere eleverne ved hjælp af små skriftlige opgaver, der behandler specifikke sproglige problemer.

Større afsluttede forløb evalueres målrettet og fremadrettet af lærer og elever i fællesskab.

Lærers løbende evaluering omfatter både elevens svage og stærke sider og fokuserer på de områder, eleven i særlig grad skal sætte ind på.

4.2 Prøveformer

Der afholdes en skriftlig og en mundtlig prøve.

Den skriftlige prøve

Skriftlig prøve på grundlag af et centralt stillet opgavesæt. Prøvens varighed er 5 timer. Eksaminanderne kan under prøven benytte sig af alle hjælpemidler bortset fra kommunikation med omverdenen.

Der prøves i oversættelse fra dansk til tyrkisk og i fri skriftlig udtryksfærdighed på tyrkisk med udgangspunkt i et nutidigt tyrkisksproget tekstmateriale på ca. 1 normalside suppleret med billedmateriale.

Den mundtlige prøve

Undervisningen afsluttes med en tredelt mundtlig prøve på grundlag af et tekstmateriale til præsentation fra en af de større tekster eller et af de studerede emner, en ubearbejdet tekst af et omfang på ca. 1 normalside fra en af de større tekster eller et af emnerne fra sidste halvdel af forløbet, som eksaminanden ikke har trukket til præsentation, samt en ektemporaltekst på ca. 1/3 normalside om almene emner.

Eksaminationstiden er 30 minutter pr. eksaminand.

Tekstmaterialet til præsentation tildeles ved lodtrækning ca. 24 timer før eksaminationens start. Til det øvrige materiale, som trækkes ved prøvens begyndelse, gives en forberedelsestid på 30 minutter. I forberedelsestiden må eksaminanden benytte alle hjælpemidler bortset fra kommunikation med omverdenen.

Det samme ukendte prøvemateriale må højst anvendes ved 3 eksaminationer på samme hold.

Prøven er tredelt.

Første del af prøven består i oversættelse af ektemporalteksten til dansk.

Anden del består i eksaminandens præsentation på tyrkisk af det på forhånd trukne tekstmateriale og en samtale på tyrkisk om indholdet af præsentationen.

Tredje del består i oplæsning af et mindre antal linier, som eksaminanden i forberedelsestiden selv har valgt fra den ved prøvens begyndelse trukne tekst, en kortere, supplerende samtale på tyrkisk om teksten og nogle spørgsmål i grammatik på enten tyrkisk eller dansk.

Eksaminationstiden fordeles mellem de tre dele, således at første del udgør maks. 5 minutter, anden del maks. 15 minutter og tredje del ca. 5 minutter.

4.3 Bedømmelseskriterier

Ved både den skriftlige og den mundtlige prøve bedømmes det, i hvilket omfang eksaminandens præstation lever op til de faglige mål, der er angivet i 2.1.

Ved *den skriftlige prøve* lægges der især vægt på:

- læse- og tekstforståelse med benyttelse af relevante hjælpemidler
- formuleringsevne i forskellige meddelelsessituationer på et i det væsentlige korrekt tyrkisk skriftsprog
- selvstændighed i forhold til forlægget.

Der gives én karakter ud fra en helhedsvurdering af eksaminandens præstation.

Ved *den mundtlige prøve* lægges der især vægt på:

- forståelig og naturlig udtale og intonation
- alment og tekstrelateret ordforråd, sætningsbygning og udtryksfærdighed på et nogenlunde korrekt tyrkisk
- opslagsfærdighed og forståelse ved oversættelse af ekstemporaltekst
- præsentation og tekstforståelse
- overblik og perspektivering
- grammatikforståelse.

Der gives én karakter ud fra en helhedsvurdering af eksaminandens præstation.

Tyrkisk B – valgfag, juni 2008**1. Identitet og formål****1.1 Identitet**

Tyrkisk er et færdighedsfag, vidensfag og kulturfag. Dets område er det tyrkiske sprog i Tyrkiet og i forlængelse heraf kendskab til og forståelse af litteratur, historie, kultur og samfundsforhold i Tyrkiet og andre områder med tyrkisktalende befolkninger.

1.2 Formål

Tyrkisk giver eleverne indsigt i det tyrkiske sprog og den tyrkiske verden samt den fornødne kompetence til at fortsætte med tyrkisk på videregående niveauer. Gennem sproglig indsigt opnår eleverne kommunikativ kompetence, mundtlig såvel som skriftlig, læsekompetence samt bevidsthed om det tyrkiske sprog og om sprogtilegnelse i almindelighed. Gennem indsigt i den tyrkiske verden udvikles elevernes kendskab til og grundlæggende forståelse af tyrkisk litteratur, kultur, historie og samfundsforhold samt grundlæggende, interkulturel kompetence, der rækker ud over den velkendte nordvesteuropæiske verden.

2. Faglige mål og fagligt indhold**2.1 Faglige mål**

Eleverne skal kunne:

- forstå hovedindholdet af enkelt, talt standardtyrkisk
- udtale enkelt standardtyrkisk forståeligt og naturligt
- læse og forstå adapterede tekster, såvel skønlitterære som ikke-skønlitterære, og lettere, uadapterede tekster
- benytte et ordforråd, som sætter dem i stand til at kommunikere på tyrkisk om dagligdags forhold og om studerede emner og tekster
- anvende den centrale formlære og sætningsbygning i et forståeligt og enkelt, men nogenlunde sammenhængende tyrkisk talesprog
- på et elementært niveau forstå de studerede emner på grundlag af kendskab til tyrkisk litteratur, kultur, historie og samfundsforhold
- skrive tyrkisk på computer og udtrykke sig skriftligt på et enkelt, men nogenlunde korrekt dagligdags tyrkisk
- benytte fagets relevante hjælpemidler
- anvende strategier for sprogtilegnelse og forståelse af andre kulturer.

2.2 Kernestof

Kernestoffet er:

- udtale, intonation, oplæsning og oversættelse
- skønlitterære tekster af forskelligt omfang, som belyser centrale dele af Tyrkiets litterære, kulturelle, historiske og samfundsmæssige udvikling
- lyd- og billedmedier som støtte for lytteforståelse, læseforståelse, tale- og skrivefærdighed
- et aktivt ordforråd på ca. 1600 centrale tyrkiske ord
- de mest centrale dele af tyrkisk grammatik
- fagets mest centrale hjælpemidler, herunder it
- elementært kendskab til samfundsforhold, historie, kultur og litteratur i Tyrkiet.

2.3 Supplerende stof

Eleverne vil ikke kunne opfylde de faglige mål alene ved hjælp af kernestoffet. Sideløbende med dette må de selvstændigt erhverve yderligere kundskaber i sprogfærdighed, samfundsforhold, kultur- og litteraturhistorie.

3. Tilrettelæggelse

3.1 Didaktiske principper

I forløbet foregår der en naturlig udvikling fra den stramt lærerstyrede indlæring til den mere og mere elevstyrede læring.

Eleverne skal så hurtigt som muligt opnå en elementær kommunikativ kompetence, der virker motiverende for tilegnelse af alle andre kompetencer. Læreren er i denne indledende fase den centrale sproglige rollemodel og dermed det naturlige bindeled mellem elev og stof. I slutningen af forløbet skal eleverne kunne udvise større selvstændighed. Læreren er dog stadig aktiv modspiller i den fortsatte træning af den kommunikative kompetence, herunder den sproglige korrekthed.

Løbende skriftligt arbejde sigter ikke blot på skrivefærdighed, men støtter indlæring af grammatiske færdigheder, ordforråd og talefærdighed.

Undervisningsdifferentiering er et naturligt didaktisk princip i hele forløbet.

3.2 Arbejdsformer

Mundtligt

Den deciderede begynderundervisning er naturligt lærerstyret og omfatter regelmæssig lytte- og læsetræning, systematisk indlæring af bøjninger og grammatiske strukturer samt målrettet og systematisk arbejde med ordforrådet.

Via styrede dialog- og samtaleøvelser i begynderundervisningen opnår eleverne en elementær kommunikativ kompetence, der videreudvikles i friere dialoger og friere samtale.

Efter begynderundervisningen prioriteres den kommunikative kompetence stadigvæk højest, men dialog og samtale suppleres nu med mere tekstbaserede discipliner, især referat og karakteristik. Et dagligdags ordforråd skal fortsat opbygges og vedligeholdes.

I tekstlæsningen arbejdes der systematisk med opslagsfærdighed, oversættelse, overblikslæsning og tekstforståelse.

Samtalen om teksterne foregår i begyndelsen ofte lærerstyret, men eleverne skal efterhånden opnå færdighed i at tage et vist selvstændigt initiativ i samtalen.

Skriftligt

Den skriftlige dimension introduceres tidligt. Eleverne skal hurtigt i gang med at skrive tyrkisk på computer og med små skriftlige øvelser til støtte for den kommunikative færdighed.

Efter begyndersystemet fokuserer det skriftlige arbejde fortsat på genrer, som støtter den kommunikative kompetence. Der arbejdes med ordbogs- og håndbogsbenyttelse, og eleverne vænnes til at benytte fagets it-muligheder.

3.3 It

It er en integreret del af tyrkiskundervisningen og tænkes som en del i alle discipliner fra starten af herunder informationssøgning.

3.4 Samspil med andre fag

Tyrkisk B kan naturligt samarbejde med dansk og andre sprog, især kasussprogene. På det indholdsmæssige område kan tyrkisk samarbejde med en lang række fag, især de sproglig-humanistiske og samfundsfaglige.

4. Evaluering

4.1 Løbende evaluering

Allerede i begynderundervisningen testes eleverne løbende af læreren og af sig selv ved hjælp af cd-rom og it-baserede glosetræningsprogrammer og grammatikprogrammer, i det omfang disse findes, og læreren tester endvidere eleverne ved hjælp af små skriftlige opgaver, der behandler specifikke områder.

Større afsluttede forløb evalueres af lærer og elever i fællesskab. Læreren løbende evaluering omfatter både elevernes svage og stærke sider og fokuserer på de områder, eleverne i særlig grad skal træne.

4.2 Prøveform

Der afholdes en mundtlig prøve med udgangspunkt i et tekstmateriale med et omfang på 1-1½ normalsider fra en af de større tekster eller emner, der er indgået i undervisningen, og en ekstemporaltekst på ca. 2/3 normalside om almene emner.

Eksaminationstiden er ca. 24 minutter pr. eksaminand.

Der gives ca. 48 minutters forberedelsestid. I forberedelsestiden må eksaminanden benytte alle hjælpemidler bortset fra kontakt med omverdenen.

Det samme ukendte prøvemateriale må højst anvendes ved 3 eksaminationer på samme hold.

Prøven er todelt.

Første del af prøven består i oversættelse til dansk af den første tredjedel af ekstemporalteksten og referat på dansk af hovedtrækkene af resten.

Anden del består i oplæsning af et mindre antal linjer, som eksaminanden i forberedelsestiden har valgt fra den trukne tekst; eksaminandens kortere oplæg på tyrkisk om den trukne tekst; og en samtale på tyrkisk om teksten.

Ved begge tekster skal eleverne på dansk eller tyrkisk besvare spørgsmål om forskellige dele af grammatikken.

Eksaminationstiden fordeles mellem de to dele, således at anden del udgør mindst 2/3 af eksaminationstiden.

4.3 Bedømmelseskriterier

Ved den mundtlige prøve bedømmes det, i hvilket omfang eksaminandens præstation lever op til de faglige mål, der er angivet i 2.1.

Der lægges især vægt på:

- forståelig udtale og intonation
- almindeligt og tekstrelateret ordforråd
- kommunikationsevne og mundtlig udtryksfærdighed på et enkelt, forståeligt og nogenlunde sammenhængende tyrkisk talesprog
- opslags- og oversættelsesfærdighed i forbindelse med første tredjedel samt forståelse af sammenhæng i forbindelse med resten af ekstemporalteksten
- tekstforståelse og overblik i forbindelse med den kendte tekst
- grammatikforståelse.

Der gives én karakter ud fra en helhedsvurdering af eksaminandens præstation.

Tysk begyndersprog B – valgfag, juni 2008**1. Identitet og formål****1.1 Identitet**

Tysk er et færdighedsfag, et vidensfag og et kulturfag og indeholder elementer fra forskellige fagområder. Fagets centrale arbejdsområder er tysk sprog og kultur under inddragelse af samfundsmæssige og historiske forhold. Centralt i faget står den praktiske dimension, som udvikler færdigheder i at anvende tysk som kommunikationsmiddel, forstå og forholde sig til talt og skrevet tysk, bevidsthed om sprogets anvendelse og opbygning, samt kendskab til tysktalende lande i europæiske og andre internationale sammenhænge.

1.2 Formål

Gennem arbejdet med tysk sprog opnår eleverne kompetence til at kommunikere på tysk samt indsigt i kulturelle, historiske og samfundsmæssige forhold i tysksprogede lande. Dette giver lyst, evne og mod til at reflektere over og med indlevelse og forståelse at gå i dialog med andre kulturer.

Eleverne tilegner sig i tyskfaget sproglig kunnen, viden og bevidsthed samt kendskab til det tyske sprog i funktionelle sammenhænge, og derigennem udvikler de deres kommunikative kompetencer. Gennem arbejdet med tysk udvikler eleverne deres forståelse af litteratur og andre kunstneriske udtryk som afsæt for oplevelse, refleksion og æstetisk bevidsthed. Derudover oparbejder eleverne en interkulturel kompetence, idet de i arbejdet med tysk inddrager deres viden og bevidsthed om andre kultur- og samfundsforhold. Endvidere opbygger eleverne studiekompetence ved, at de bliver i stand til både at kombinere viden fra tyskfaget med viden fra andre fagområder og af tysksprogede tekster at uddrage viden, der relaterer til andre fagområder i uddannelsen.

2. Faglige mål og fagligt indhold**2.1 Faglige mål**

Eleverne skal kunne:

- forstå indholdet af talt tysk, når der tales et enkelt standardsprog,
- bruge sproget til at skaffe sig viden om tysksproget kultur,
- læse og forstå forskellige typer af nyere tysksprogede tekster,
- redegøre for studerede tysksprogede tekster og emner samt perspektivere til andre tekster og emner på et enkelt og sammenhængende tysk med et grundlæggende ordforråd,
- føre en samtale på tysk om forskellige person-, kultur- og samfundsrelaterede emner med relevante tysktalende målgrupper i et enkelt og sammenhængende sprog samt føre en samtale om emner, de er fortrolige med, referere, kommentere og give udtryk for forskellige synspunkter på et enkelt og sammenhængende tysk,
- skrive korte tekster på tysk i relation til de studerede tekster og emner,
- anvende og udbygge relevante lytte- og læsestrategier samt mundtlige kommunikationsstrategier,
- give udtryk på tysk for forståelse af og reflektere over tysksproget litteratur og andre æstetiske udtryksformer,
- give udtryk på tysk for forståelse af ikke-fiktive tysksprogede tekster i tilknytning til profilen for den uddannelse, hvori valgfaget udbydes, og
- give udtryk på tysk for indsigt i udvalgte, aktuelle forhold i Tyskland, samt i kulturelle, herunder udvalgte samfundsmæssige og historiske forhold i tysksprogede lande.

2.2 Kernestof

Kernestoffet er:

- grundlæggende tysk ordforråd, grundlæggende tysk grammatik, sprogtilegnelse,

- grundlæggende viden om tyske kultur- og samfundsforhold,
- kulturelle, historiske og samfundsmæssige forhold i Tyskland efter 1945, herunder de seneste 10 år,
- aktuel tysksproget litteratur og sagprosa samt
- grundlæggende normer for mundtlig sprogbrug og kommunikation.

2.3 Supplerende stof

Eleverne vil ikke kunne opfylde de faglige mål alene ved hjælp af kernestoffet.

Det supplerende stof uddyber elevernes sproglige viden og bevidsthed, samt perspektiverer kernestoffets litterære og kulturelle aspekter til en bredere forståelse af tysksproget kultur i europæisk sammenhæng.

3. Tilrettelæggelse

3.1 Didaktiske principper

Centralt i undervisningen står den enkelte elevs faglige progression. Derfor er undervisningsdifferentiering uomgængelig i tilrettelæggelsen af undervisningen.

Der lægges i undervisningen vægt på, at fagets discipliner opleves som en helhed. Arbejdet med de sproglige aspekter sker med stadigt henblik på sproget i anvendelse.

Undervisningen skal fremme elevernes kreativitet og evne til at tænke utraditionelt

Undervisningen foregår i størst muligt omfang på tysk.

3.2 Arbejdsformer

Valget af arbejdsformer skal bygge på principperne om variation og progression i henseende til sproglig og indholdsmæssig kompleksitet og graden af selvstændigt arbejde. Der fokuseres på arbejdsformer og opgavetyper, der udvikler elevernes kommunikative kompetencer og kreative evner. Arbejdet organiseres hovedsagelig gennem 3-5 forskellige emner, og det sikres, at de faglige mål integreres i dette arbejde.

Værkstedundervisning skal inddrages i tyskundervisningen.

Det skriftlige arbejde indgår som træning af en vigtig kompetence i tysk, da det styrker elevernes formidlingsevne og sproglige sikkerhed.

En del af det skriftlige arbejde skal sigte på autentiske kommunikationssituationer.

3.3 It

It spiller en central rolle i arbejdet med tysk og anvendes i både undervisning, hjemmearbejde og kommunikation mellem elev og lærer, ligesom det også anvendes i det individuelle sprogtræningsarbejde og i stigende grad i samarbejdet mellem eleverne. Eleverne introduceres fra starten til de it-baserede arbejdsformer. It anvendes også i forbindelse med informationssøgning, ligesom det støtter læse-, lytte- og taletræningen. Samspillet mellem sprogarbejdet, it og organisering af arbejdsformer udgør en helhed.

3.4 Samspil med andre fag

Hvor det er muligt, indgår tysk i samspil med andre fag.

Det tilstræbes, at faget indgår i et tæt samspil med de øvrige fremmedsprogfag, dansk og kultur- og samfundsfaggruppen. Herved sikres det, at eleverne opnår den nødvendige sproglige og historiske dybde og bredde i forståelsen af de specifikke sproglige og kulturelle, herunder samfundsmæssige og historiske, elementer.

Når tysk læses som enkeltfag, bortfalder kravet om samspil med andre fag.

4. Evaluering

4.1 Løbende evaluering

De faglige mål er grundlaget for den løbende evaluering af elevernes mundtlige og skriftlige standpunkt. Elevernes mundtlige og skriftlige kompetencer evalueres løbende med hensyn til færdigheder, viden og indsats. Screening, test og prøver undervejs i forløbet skal give viden om elevens standpunkt i forhold til fagets mål og skal bidrage til elevens fortsatte progression i faget. Grundlaget for evalueringen skal være de faglige mål.

4.2 Prøveform

Der afholdes en mundtlig prøve, som består af to dele med en samlet eksaminationstid på 30 minutter:

- 1) Præsentation på tysk af et ukendt tysksproget tekstmateriale af et omfang på ca. 4 normalsider med inddragelse af et af de studerede emner. De emner, der indgår som grundlag for prøven, skal tilsammen dække de faglige mål og kernestoffet. Præsentationen efterfølges af en uddybende samtale på tysk. Tekstmaterialet udleveres dagen før prøven, og der gives en forberedelsestid til denne del af prøven på mindst 24 timer. Alle hjælpemidler er tilladt.
- 2) Tekstforståelse med udgangspunkt i en ukendt, tysksproget prosatekst af et omfang på 1 normalside. Teksten refereres på dansk. Eksaminator stiller supplerende spørgsmål til uddybelse af eksaminandens forståelse af teksten. Til denne del af prøven gives en forberedelse på 30 minutter. I denne forberedelsestid må eksaminanden benytte alle hjælpemidler bortset fra kommunikation med omverdenen.

Det samme ukendte tekstmateriale må højst anvendes ved 3 eksaminationer på samme hold.

4.3 Bedømmelseskriterier

Ved prøven bedømmes det, i hvilket omfang eksaminandens præstation lever op til de faglige mål, som er angivet i 2.1.

Der lægges vægt på, at eksaminanden på tysk kan præsentere og perspektivere det ukendte tekstmateriale og kan inddrage relevante elementer af tysk kultur, litteratur og samfund fra det studerede emne. Endvidere lægges der vægt på samtalefærdighed og tekstforståelse. Sammenhængende sprog er vigtigere end korrekthed i detaljen.

Der gives én karakter ud fra en helhedsvurdering.

Tysk fortsættersprog C – valgfag, juni 2008**1. Identitet og formål****1.1 Identitet**

Tysk er et færdighedsfag, et vidensfag og et kulturfag og indeholder elementer fra forskellige fagområder. Fagets centrale arbejdsområder er tysk sprog og kultur under inddragelse af samfundsmæssige og historiske forhold. Centralt i faget står den praktiske dimension, som udvikler færdigheder i at anvende tysk som kommunikationsmiddel, forstå og forholde sig til talt og skrevet tysk, bevidsthed om sprogets anvendelse og opbygning, samt kendskab til tysktalende lande i europæiske og andre internationale sammenhænge.

1.2 Formål

Gennem arbejdet med tysk sprog opnår eleverne kompetence til at kommunikere på tysk samt indsigt i kulturelle, historiske og samfundsmæssige forhold i tysksprogede lande. Dette giver lyst, evne og mod til at reflektere over og med indlevelse og forståelse at gå i dialog med andre kulturer.

Eleverne tilegner sig i tyskfaget sproglig kunnen, viden og bevidsthed samt kendskab til det tyske sprog i funktionelle sammenhænge, og derigennem udvikler de deres kommunikative kompetencer. Gennem arbejdet med tysk udvikler eleverne deres forståelse af litteratur og andre kunstneriske udtryk som afsæt for oplevelse, refleksion og æstetisk bevidsthed. Derudover oparbejder eleverne en interkulturel kompetence, idet de i arbejdet med tysk inddrager deres viden og bevidsthed om andre kultur- og samfundsforhold. Endvidere opbygger eleverne studiekompetence ved, at de bliver i stand til både at kombinere viden fra tyskfaget med viden fra andre fagområder og af tysksprogede tekster at uddrage viden, der relaterer til andre fagområder i uddannelsen.

2. Faglige mål og fagligt indhold**2.1 Faglige mål**

Eleverne skal kunne:

- forstå indholdet af talt tysk, når der tales et enkelt standardsprog,
- bruge sproget til at skaffe sig viden om tysksproget kultur,
- læse og forstå forskellige typer af nyere tysksprogede tekster,
- redegøre for studerede tysksprogede tekster og emner samt perspektivere til andre tekster og emner på et enkelt og sammenhængende tysk med et grundlæggende ordforråd,
- føre en samtale på tysk om forskellige person-, kultur- og samfundsrelaterede emner med relevante tysktalende målgrupper i et enkelt og sammenhængende sprog samt føre en samtale om emner, de er fortrolige med, referere, kommentere og give udtryk for forskellige synspunkter på et enkelt og sammenhængende tysk,
- skrive korte tekster på tysk i relation til de læste tekster og emner,
- anvende og udbygge relevante lytte- og læsestrategier samt mundtlige kommunikationsstrategier,
- give udtryk på tysk for forståelse af og reflektere over tysksproget litteratur og andre æstetiske udtryksformer,
- give udtryk på tysk for forståelse af ikke-fiktive tysksprogede tekster i tilknytning til profilen for den uddannelse, hvor valgfaget udbydes, og
- give udtryk på tysk for indsigt i udvalgte, aktuelle forhold i Tyskland, samt i kulturelle, herunder udvalgte samfundsmæssige og historiske forhold i tysksprogede lande.

2.2 Kernestof

Kernestoffet er:

- grundlæggende tysk ordforråd, grundlæggende tysk grammatik, sprogtilegnelse,

- grundlæggende viden om tyske kultur- og samfundsforhold,
- kulturelle, historiske og samfundsmæssige forhold i Tyskland efter 1945, herunder de seneste 10 år,
- aktuel tysksproget litteratur og sagprosa samt
- grundlæggende normer for mundtlig sprogbrug og kommunikation.

2.3 Supplerende stof

Eleverne vil ikke kunne opfylde de faglige mål alene ved hjælp af kernestoffet. Det supplerende stof uddyber elevernes sproglige viden og bevidsthed samt perspektiverer kernestoffets litterære og kulturelle aspekter til en bredere forståelse af tysksproget kultur i europæisk sammenhæng.

3. Tilrettelæggelse

3.1 Didaktiske principper

Undervisningen skal tage udgangspunkt i et fagligt niveau svarende til elevernes niveau fra grundskolen. Centralt i undervisningen står den enkelte elevs faglige progression. Derfor er undervisningsdifferentiering uomgængelig i tilrettelæggelsen af undervisningen.

Der lægges i undervisningen vægt på, at fagets discipliner opleves som en helhed. Arbejdet med de sproglige aspekter sker med stadigt henblik på sproget i anvendelse.

Undervisningen skal fremme elevernes kreativitet og evne til at tænke utraditionelt.

Undervisningen foregår i størst muligt omfang på tysk.

3.2 Arbejdsformer

Valget af arbejdsformer skal bygge på principperne om variation og progression i henseende til sproglig og indholdsmæssig kompleksitet og graden af selvstændigt arbejde. Der fokuseres på arbejdsformer og opgavetyper, der udvikler elevernes kommunikative kompetencer og kreative evner. Arbejdet organiseres hovedsagelig gennem 3-5 forskellige emner, og det sikres, at de faglige mål integreres i dette arbejde.

Værkstedsundervisning skal inddrages i tyskundervisningen.

Det skriftlige arbejde indgår som træning af en vigtig kompetence i tysk, da det styrker elevernes formidlingsevne og sproglige sikkerhed.

En del af det skriftlige arbejde skal sigte på autentiske kommunikationssituationer.

3.3 It

Eleverne introduceres fra starten til de it-baserede arbejdsformer.

It spiller en central rolle i arbejdet med tysk og anvendes i både undervisning, hjemmearbejde og kommunikation mellem elev og lærer, ligesom det også anvendes i det individuelle sprogrætningsarbejde og i stigende grad i samarbejdet mellem eleverne. It anvendes også i forbindelse med informationssøgning, ligesom det støtter læse-, lytte- og taletræningen. Samspillet mellem sprogarbejdet, it og organisering af arbejdsformer udgør en helhed.

3.4 Samspil med andre fag

Hvor det er muligt, indgår tysk i samspil med andre fag.

Det tilstræbes, at faget indgår i et tæt samspil med de øvrige fremmedsprogsfag, dansk og kultur- og samfundsfaggruppen. Herved sikres det, at eleverne opnår den nødvendige sproglige og historiske dybde og bredde i forståelsen af de specifikke sproglige og kulturelle, herunder samfundsmæssige og historiske, elementer.

Når tysk læses som enkeltfag, bortfalder kravet om samspil med andre fag.

4. Evaluering

4.1 Løbende evaluering

De faglige mål er grundlaget for den løbende evaluering af elevernes mundtlige og skriftlige standpunkt. Elevernes mundtlige og skriftlige kompetencer evalueres løbende med hensyn til færdigheder, viden og indsats. Screening, test og prøver undervejs i forløbet skal give viden om elevernes standpunkt i forhold til fagets mål og skal bidrage til elevernes fortsatte progression i faget. Grundlaget for evalueringen skal være de faglige mål.

4.2 Prøveform

Der afholdes en mundtlig prøve, som består af to dele med en samlet eksaminationstid på 30 minutter.

- 1) Præsentation på tysk af et ukendt tysksproget tekstmateriale af et omfang på ca. 4 normalsider med inddragelse af et af de studerede emner. De emner, der indgår som grundlag for prøven, skal tilsammen dække de faglige mål og kernestoffet. Præsentationen efterfølges af en uddybende samtale på tysk. Tekstmaterialet udleveres dagen før prøven, og der gives en forberedelsestid til denne del af prøven på mindst 24 timer. Alle hjælpemidler er tilladt.
- 2) Tekstforståelse med udgangspunkt i en ukendt tysksproget prosatekst af et omfang på 1 normalside. Teksten refereres på dansk. Eksaminator stiller supplerende spørgsmål til uddybelse af eksaminandens forståelse af teksten. Til denne del af prøven gives en forberedelse på 30 minutter. I denne forberedelsestid må eksaminanden benytte alle hjælpemidler bortset fra kommunikation med omverdenen.

Det samme ukendte prøvemateriale må højst anvendes ved 3 eksaminationer på samme hold.

4.3 Bedømmelseskriterier

Ved prøven bedømmes det, i hvilket omfang eksaminandens præstation lever op til de faglige mål, som er angivet i 2.1.

Der lægges vægt på, at eksaminanden på tysk kan præsentere og perspektivere det ukendte tekstmateriale og kan inddrage relevante elementer af tysk kultur, litteratur og samfund fra det studerede emne. Endvidere lægges der vægt på samtalefærdighed og tekstforståelse. Sammenhængende sprog er vigtigere end korrekthed i detaljen.

Der gives én karakter ud fra en helhedsvurdering.